

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

4. NEDĚLE POSTNÍ – 10. BŘEZNA 2024

Vyslyš nás, Pane, a vysvobod' nás.

„ŠIMONE, SYNU JANŮV, MILUJEŠ MĚ VÍCE NEŽ TI ZDE?“ ODPOVĚDĚL MU: „ANO, PANE, TY VÍŠ, ŽE TĚ MILUJI.“
Modlitba v kapli Petrova primátu na břehu Galilejského moře za dobrou volbu nového papeže po abdikaci Benedikta XVI, *Peregrinatio Ad Fontes Salutis, SACELLUM PRIMATUS SANCTI PETRI*, Izrael, 26. února 2013.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, v historii nevěrností starozákonního Izraele, čteme i své vlastní dějiny. Obraťme se s důvěrou k Božímú milosrdenství a pokorně prosme:

L: PROSÍME TĚ, VYSLYŠ NÁS.

- Za papeže Františka, který před jedenácti lety jako Petrův nástupce odpověděl Pánu: „Ty víš všechno, ty víš, že tě miluji“, aby svou lidskostí, pokorou a moudrostí utvrzoval ve víře.
- Za lidi naší doby, aby našli odvahu k přiznání svých zlých skutků, které vrhají lidský úděl do neřešitelných temnot zla, a vydali se za Světlem, které přišlo na svět.
- Za zmučenou Ukrajinu, ať jsou zahnány temnoty ruského barbarství, a v Palestině a Izraeli ustane násilí, rukojmí jsou propuštěni a všem vzejde světlo budoucnosti naděje.
- Modleme se, aby ti, kteří v různých částech světa pro evangelium riskují své životy, byli pro církve zdrojem odvahy a misijního zápalu.
- Za mladou generaci, aby tvář v tvář zlu světa poznala naději, kterou dává Bůh, jenž neposlal svého Syna, aby svět odsoudil, ale aby skrze něho byl spasen.
- Modleme se, aby ti, kdo dosud odkládali svátost smíření, našli cestu k setkání s milosrdným Kristem.
- Všechny věrné zemřelé uveď do světla své nesmrtelnosti.

K: Bože, děkujeme ti, že jsi nám ve svém Synu dal podíl na bohatství své dobroty. Dej nám víru, abychom kráčeli ve světle tvé lásky. Skrze Krista našeho Pána. **L:** Amen.

"Josefe, synu Davidův, neboj se vzít k sobě svou manželku Marii". "Byl jim poddán" Smrt sv. Josefa
Fresky v klenbě presbytáře chrámu sv. Josefa v Nazaretě. *Peregrinatio ad Fontes Salutis, Izrael, 27. 2. 2013.*

OLTÁŘ V CHRÁMU NAD DOMEM SV. JOSEFA, KDE ŽILA SVATÁ RODINA.

Na oltáři je nápis „CATHOLICI MORAVIAE 1926 Č.S.R.“.

Oltář byl zbudován z darů Spolku poutníků diecézí moravských do Svaté země a byl posvěcen 12. srpna 1928 košickým biskupem Jozefem Čárským při IV. moravské pouti. V kázání zmínil: „Když sem přijdou cizinci z celého světa a uvidí tento hlavní oltář a na něm odznak našeho státu a nápis ‚Catholici Moraviae‘, uvidí, že v našem státě jsou srdce, která Krista opravdu milují, za něho se obětují, že existují občané, jejichž znakem není rudá hvězda Moskvy, ale kříž...“.

Peregrinatio ad Fontes Salutis, 28. února 2013, Nazaret, Izrael.

**Přijmi mě, Pane,
podle svého slova a budu žít,
mou naději nezklam.**

*Slavné sliby bratra Rafaela (Ing.
Michala Navrátila z Podivic),
opatství Nový dvůr, svátek
sv. Benedikta, 21. března 2014.*

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

5. NEDEĚLE POSTNÍ – 17. BŘEZNA 2024

Stvoř mi čisté srdce, Bože.

„UT MENS NOSTRA CONCORDET VOCI NOSTRAE.“ („AŽ SRDCÍ NAŠICH SMÝŠLENÍ S HLASY NAŠIMI SOUZNÍ“.
REGULA S. BENEDICTI). Votivní svíce u hrobu sv. Benedikta v bazilice benediktinského opatství Montecassino.
Peregrinatio ad Loca Sanctitatis et Historiae, Montecassino, Itálie, 4. července 2018.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, obraťme se k všemohoucímu Bohu, který věrně zachovává svou smlouvu a pokorně prosme:

L: PROSÍMĚ TĚ, VYSLYŠ NÁS.

- Za naši farní rodinu, abychom v obrácení se k božskému Mistru a v zakoušení jeho milosrdenství skrze svátost smíření odhalili "pohled", který nás do hloubky zkoumá a zná.
- Za lidi naší doby, aby našli odvahu k přiznání svých zlých skutků, které vrhají lidský úděl do neřešitelných temnot zla, a vydali se za Světlem, které přišlo na svět.
- Za zmučenou Ukrajinu, ať jsou zahnány temnoty ruského barbarství, a v Palestině a Izraeli ustane násilí, rukojmí jsou propuštěni a všem vzejde světlo budoucnosti naděje.
- Modleme se, aby ti, kteří v různých částech světa pro evangelium riskují své životy, byli pro církev zdrojem odvahy a misijního zápalu.
- Modleme se, aby ti, kdo dosud odkládali svátost smíření, našli cestu k setkání s milosrdným Kristem.
- Smiluj se pro své milosrdenství nad našimi zesnulými a uveď je do světla své slávy.

K: Bože, blíží se hodina, kdy si připomeneme oslavení tvého Syna. Dej, ať ho věrně následujeme a jednou vejdem do života věčného. Skrze Krista našeho Pána. **L:** Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 4. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – 2KRONIK 36,14-16.19-23

Čtení z druhé knihy kronik. Všechna knížata, kněží i lid se dopustili mnoha nevěností. Napodobovali všechny hanebnosti pohanů a poskvrnili chrám, který si Hospodin posvětil v Jeruzalémě. Hospodin, Bůh jejich otců, posílal k nim bez ustání své posly, neboť měl soucit se svým lidem a se svým příbytkem. Ale oni se posmívali Božím poslům, pohrdali jeho slovy a tupili jeho proroky, až se vznítíl Hospodinův hněv proti jeho lidu, že už nebylo léku. Nepřátelé spálili Boží chrám, zbořili hradby Jeruzaléma, všechny jeho paláce vydali napospas ohni a zničili všechny jeho cenné předměty. Nabuchodonosor vystěhoval do Babylóna všechny jeho obyvatele, kteří unikli meči. Sloužili jemu a jeho synům jako otroci až do zřízení perského království, aby se splnilo Hospodinovo slovo pronesené Jeremiášovými ústy, dokud by země nedostala náhradu za nezachovávané soboty. Po všechny dny zpustošení odpočívala, až se naplnilo sedmdesát let. V prvním roce perského krále Kýra vzbudil Hospodin ducha Kýra, perského krále, aby se splnilo Hospodinovo slovo pronesené Jeremiášovými ústy, a on dal prohlásit – i písemně – po celém svém království: Tak praví Kýros, perský král: Všechna království země mi dal Hospodin, Bůh nebes. On mi přikázal, abych mu vystavěl chrám v Jeruzalémě, který je v Judsku. Kdo je mezi vámi ze všeho jeho lidu? Ať je Hospodin, jeho Bůh, s ním. Ať jde do Jeruzaléma!

ŽALM 137

U babylónských řek, tam jsme sedali a plakali, – když jsme vzpomínali na Sión. – Na vrby toho kraje jsme zavěsili své citery. Neboť tam od nás žádali písně ti, kdo nás odvěkli, – kdo nás sužovali, od nás žádali, abychom se radovali: – „Zpívejte nám ze siónských písní!“ Jak bychom mohli zpívat Hospodinovu píseň – v cizí zemi? – Kdybych měl na tebe zapomenout, Jeruzaléme, – ať mi zchromne pravice! Ať se mi přilepí jazyk k patru, – když na tebe nevzpomenu, – když nedám přednost Jeruzalému – před každou svou radostí..

2. ČTENÍ – EF 2,4-10

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům. Bratři! Nekonečně milosrdný Bůh nás miloval svou velikou láskou, a když jsme byli mrtví pro své hříchy, přivedl nás k životu zároveň s Kristem. Za to, že jste zachráněni, máte co děkovat Boží dobrotě. Když vzkřísil Krista Ježíše, vzkřísil zároveň s ním i nás, a když vykázal jemu místo v nebi, vykázal je zároveň i nám, protože jsme s ním spojeni. Tím chtěl v budoucím čase ukázat nesmírné bohatství své milostivé dobroty vůči nám, a to pro Krista Ježíše. Té záchrany docházíte z Boží dobroty skrze víru. Není to vaší zásluhou, je to Boží dar! Dostáváte ho ne pro skutky, aby se nikdo nemohl chlubit. Jsme přece jeho dílo, stvoření v Kristu Ježíši k dobrým skutkům. Bůh je předem připravil, abychom je pak uskutečňovali ve svém životě.

EVANGELIUM – JAN 3,14-21

Slova svatého evangelia podle Jana. Ježíš řekl Nikodémovi: „Jako Mojžíš vyvýšil na poušti hada, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo věří, měl skrze něho život věčný. Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. Soud pak záleží v tomto: Světlo přišlo na svět, ale lidé měli raději tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Každý totiž, kdo páchá zlo, nenávidí světlo a nejde ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. Kdo však jedná podle pravdy, jde ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

LITURGICKÉ TEXTY 5. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – JER 31,31-34

Čtení z knihy proroka Jeremiáše.

Hle, blíží se dni – praví Hospodin – kdy sjednám s Izraelovým a Judovým domem novou smlouvu: ne jako byla smlouva, kterou jsem sjednal s jejich otci, když jsem je vzal za ruku, abych je vyvedl z egyptské země; smlouva, kterou zrušili, ačkoli já jsem byl jejich pánem – praví Hospodin. Taková bude smlouva, kterou sjednám s Izraelovým domem po těch dnech – praví Hospodin: Vložím svůj zákon do jejich nitra, napíšu jim ho do srdce, budu jim Bohem a oni budou mým lidem! Nebude již učit druh druhá, bratr bratra: „Poznej Hospodina!“ Neboť mě poznají všichni od nejmenšího do největšího – praví Hospodin. Jejich nepravosti jim odpustím a na jejich hřích už nevzpomenu.

ŽALM 51

Smiluj se nade mnou, Bože, pro své milosrdenství, – pro své velké slitování zahlad' mou nepravost. – Úplně ze mě smyj mou vinu – a očist' mě od mého hříchu. Stvoř mi čisté srdce, Bože! – Obnov ve mně ducha vytrvalosti. – Neodvrhuj mě od své tváře – a neodnímej mi svého svatého ducha. Vrať mi radost ze své ochrany – a posilni mou velkodušnost. – Bezbožné budu učit tvým cestám – a hříšníci se budou obracet k tobě.

2. ČTENÍ – ŽID 5,7-9

Čtení z listu Židům.

Bratři! Kristus v době, kdy jako člověk žil na zemi, přednesl s naléhavým voláním a se slzami vroucí modlitby k tomu, který měl moc ho od smrti vysvobodit, a byl vyslyšen pro svou úctu k Bohu. Ačkoli to byl Syn, naučil se svým utrpením poslušnosti. Když tak dokonal své dílo, stal se příčinou věčné spásy pro ty, kteří ho poslouchají.

EVANGELIUM – JAN 12,20-33

Slova svatého evangelia podle Jana.

Mezi těmi, kdo přišli do Jeruzaléma jako poutníci, aby se o svátcích zúčastnili bohoslužeb, byli i někteří pohané. Ti přišli k Filipovi, který byl z galilejské Betsaidy, a prosili ho: „Pane, rádi bychom viděli Ježíše.“ Filip šel a řekl to Ondřejovi; Ondřej a Filip pak šli a pověděli to Ježíšovi. Ježíš jim na to řekl: „Přišla hodina, kdy Syn člověka bude oslaven. Amen, amen, pravím vám: Jestliže pšeničné zrno nepadne do země a neodumře, zůstane samo; odumře-li však, přinese hojný užitek. Kdo má svůj život rád, ztratí ho; kdo však svůj život na tomto světě nenávidí, uchová si ho pro život věčný. Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje; a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Jestliže mi kdo slouží, Otec ho zahrne počtou. Nyní je moje duše rozechvěna. Co mám říci? Otče, vysvobod' mě od té hodiny? Ale právě kvůli té hodině jsem přišel. Otče, oslav své jméno!“ Tu se ozval hlas z nebe: „Oslavil jsem a ještě oslavím.“ Lidé, kteří tam stáli a uslyšeli to, říkali, že zahřmělo. Jiní říkali: „To k němu promluvil anděl.“ Ježíš jim na to řekl: „Ten hlas se neozval kvůli mně, ale kvůli vám. Nyní nastává soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vypuzen. A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny (lidi) k sobě.“ Těmi slovy chtěl naznačit, jakou smrtí zemře.

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (3. 3. 2024)

PUSTIMĚŘ: 3.300,-Kč; **DRYSICE:** 3.500,-Kč; **PODIVICE:** 1.750,-Kč; **TOPOLANY:** 980,-Kč

Pán Bůh zaplat' vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti.

„Čiňte pokání a věřte evangeliu“ (Marek 1,15)

DOBA POSTNÍ S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J.,

čestným občanem Pustiměře

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 11. BŘEZNA 2024

Ježíš odešel ze Samařska do Galileje. Sám totiž dosvědčil, že prorok ve svém rodném kraji není ve vážnosti. Když tedy přišel do Galileje, Galilejané ho (vlídně) přijali, protože viděli všechno, co vykonal v Jeruzalémě o svátcích; i oni tam totiž byli na svátky. Přišel tedy zase do Kány v Galileji, kde proměnil vodu ve víno. Byl tam jeden královský úředník, jehož syn ležel nemocen v Kafarnau. Když uslyšel, že Ježíš přišel z Judska do Galileje, vyhledal ho a prosil, aby šel a uzdravil mu syna - už totiž skoro umíral. Ježíš mu řekl: „Jestliže nevidíte znamení a zázraky, nikdy neuvěříte.“ Královský úředník mu odpověděl: „Pane, přijď, než moje dítě umře!“ Ježíš mu řekl: „Jen jdi, tvůj syn je živ.“ Ten člověk uvěřil tomu slovu, které mu Ježíš řekl, a šel. Když ještě byl na cestě, přišli mu naproti jeho služebníci a hlásili: „Tvůj syn je živ!“ Zeptal se jich tedy na hodinu, kdy mu začalo být lépe. Odpověděli mu: „Včera v jednu hodinu odpoledne mu přestala horečka.“ Poznal tedy otec, že to bylo právě v tu chvíli, kdy mu Ježíš řekl: 'Tvůj syn je živ.' A uvěřil on i všichni v jeho domě. To bylo druhé znamení, které Ježíš vykonal, když se vrátil z Judska do Galileje. (Jan 4,43-54)

Prorok ve svém kraji není ve vážnosti. Francouzské přísloví říká, že neexistuje žádný velikán pro sluhu, který mu čistí světnici. Vysvětlení se dává psychologické. Věci, které prozrazují velikost člověka, jsou řídké, někdy jen jednou nebo několikrát v životě, zatímco malé nedůležité záležitosti jsou od rána do večera. Při těch se pak prozradí i malé chybičky, netrpělivosti, sympatie a antipatie. Kdo žije s člověkem blízko, vydává se nebezpečí, že vidí jenom tyto maličkosti. V Jeruzalémě se Ježíš objevil jako neznámý člověk z daleka, který mluvil, jak nemluvil nikdo jiný, dělal zázraky. V Nazaretě ho naopak znali třicet let jako syna obyčejného dělníka. Této zfalšované perspektivě úsudku podléháme všichni, a proto bývají nespravedlivé naše úsudky o druhých, často bohužel i jednání.

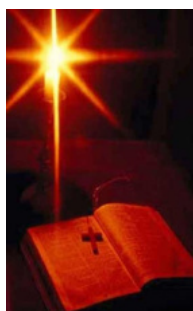
Galilejané ho vlídně přijali, protože viděli všechno, co vykonal v Jeruzalémě o svátcích. I tu se projevuje známá zkušenost. Doma si začínou vážit člověka, až když ho ocenila cizina. Někdo, kdo žil nepovšimnut, stoupne v očích krajanů, když ho navštíví cizí delegace, když se o něm píše v zahraničních novinách. V tom okamžiku by se všichni rádi přihřáli na jeho slunci a začínou se chlubit, že jsou jeho krajané. V tom ovšem není nic

zlého. Důležité je, aby to bylo upřímné a aby to vědomí soudružnosti z přirozeného citu došlo k nadpřirozenému poznatku. Tvoříme totiž opravdovou jednotu. primitivní národy ji cítí především jako soudružnost kmenovou, šovinismus je karikatura a úchylka při soudružnosti národní. Křesťan si má víc a víc uvědomovat pojítka, která nás vážou v Kristu, v životě milosti. pak každé dobro druhého cítíme jako vlastní. je to opak závisti, smutku nad úspěchem.

V Káni v Galileji uzdraví pouhým slovem syna královského úředníka. Evangelista dodává, že to bylo druhé znamení v Galileji. V Káni Kristus proměnil vodu ve víno (Jan 2,1-11), nyní ukázal moc svého slova. Úředník tomu na počátku nechtěl věřit. Žádal o zázrak, ale že by se mohl stát pouhým slovem? Byl mu vytčen nedostatek víry. Protože však mají Kristovy divy většinou hlubší symbolický smysl, možná máme uvést v souvislost tyto dva zázraky v Káni. V proměnění vody ve víno vidí autoři často náznak na zázrak poslední: vína v krev Kristovu. Odpovídá si tak začátek a konec Ježíšovy divotvorné činnosti. K tomu prvnímu divu se přidružuje zázrak slovem. Není i to jistý náznak svátosti? Slovem přetvářejí svět, aby měl posvěcující sílu uzdravovat duše. Jsou tedy svátosti v církvi pokračováním stvoření. Slovem Bůh svět stvořil, slovy církve jej v modlitbách a svátostech posvěcuje.

Největším pokladem nás křesťanů je bezesporu víra. Máme ji v nádobě hliněné, to znamená, že ji musíme stále opatrovat a ochraňovat, abychom o ni nepřišli. Ve víře je třeba stále růst poznáváním Boha a hlavně se s ním osobně setkávat. Evangelista nám představuje hned tři stupně víry. Prvním je víra v zázraky. Taková je víra těch, kteří kladou Bohu podmínky, proto je Ježíš kritizuje: jestliže nevidíte zázraky a znamení, neuvěříte. I dnes se najdou křesťané, kteří by udělali neví co, jen aby tam byli, když se proslýchá, že se někde někomu zjevila Panna Maria. Druhým stupněm je víra v Ježíšovo slovo. takovou víru měl královský úředník: "ten člověk uvěřil slovu, které mu Ježíš řekl". No a třetí stupeň je víra v Ježíše, v jeho osobu. Královský úředník uvěřil, že Ježíš je skutečně Bůh. Jeho víra prošla těmito třemi stupni: nejprve věří v zázrak, poté na Ježíšovo slovo a nakonec v Ježíše jako osobu, která ztělesňuje Boha. I naše víra prošla těmito třemi stupni: v dětství jsme věřili slepě - pro autoritu rodičů či kněží; v dospívání víra prodělala krizi, bylo třeba více se modlit a také vzdělávat; od té doby se naše víra prohlubuje neustálým návratem k Ježíšově osobě. Stále jej málo známe, stále mu málo důvěřujeme, stále ještě nejsme ochotni svěřit kormidlo svého života do jeho rukou.

ÚTERÝ PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 12. BŘEZNA 2024

Byly židovské svátky a Ježíš se odebral vzhůru do Jeruzaléma. V Jeruzalémě u Ovčí brány je rybník, hebrejsky zvaný Bethzatha, s pěti podloubími. V nich ležalo množství nemocných, slepých, chromých a ochrnutých. Byl tam jeden člověk, ten byl nemocný už osmatřicet let. Když ho Ježíš viděl, jak tam leží, a poznal, že je tak nemocný už dlouho, zeptal se ho: „Chceš být

zdráv?“ Nemocný mu odpověděl: „Pane, nemám nikoho, kdo by mě snesl do rybníka, když se voda rozvíří. Než tam dojdu já, jiný už tam sestoupí přede mnou.“ Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi své lehátko a chod!“ A hned byl ten člověk uzdraven, vzal svoje lehátko a chodil. Ten den však byla sobota. Proto židé tomu uzdravenému namítli: „Je sobota! Nesmíš nosit lehátko!“ Odpověděl jim: „Ten, kdo mě uzdravil, mi řekl: `Vezmi své lehátko a chod!`, Zeptali se ho: „Kdo je ten člověk, který ti řekl: `Vezmi ho a chod`?“ Ale ten uzdravený nevěděl, kdo to je. Ježíš se totiž vzdálil, protože na tom místě bylo mnoho lidí. Později ho Ježíš potkal v chrámě a řekl mu: „Hle, jsi zdráv. Už nehřeš, aby tě nestihlo něco horšího!“ Ten člověk odešel a oznámil židům, že ho uzdravil Ježíš. Proto židé Ježíše pronásledovali, že dělal takové věci v sobotu. (Jan 5,1-3a.5-16)

Uzdravení ochrnuvého v sobotu. V tomto zázraku je zvláštní protiklad, který nám snadno unikne. Lidem, kteří měli zdravé nohy, nařizoval sobotní klid, aby se vyvarovali každého zbytečného pohybu. Ochrnuvému, který se nemohl ani pohnout, Ježíš nařizuje právě v sobotu, aby se zvedl a šel a dokonce nesl své lehátko. To bylo zvlášť zakázáno v sobotu. Ochrnuvší toho ostatně nebyl schopen. Teď na Kristův rozkaz to udělal. Vypadá to na první pohled, jakoby chtěl Kristus doopravdy zrušit instituci soboty, která byla u židů tak posvátná a měla i z hlediska sociálního blahodárné účinky podobně jako křesťanské svátky. Ale postoj k starozákonním předpisům je u Ježíše vždy stejný: vrátit se k první myšlence, která je inspirovala a prohloubit ji. Sobota byla k tomu, aby se člověk zamyslel nad Božími věcmi. Pohyb tělesný tomu možná daleko méně brání, než pohyb v srdci, který způsobují zlé myšlenky a vášně.

Nehřeš, aby tě nestihlo něco horšího. Zhřešil ten člověk už předtím? Byla jeho ochrnulost trest za velkou vinu? Evangelium to netvrdí. Ježíš varuje před budoucností. Hřích se totiž vždycky projeví jako duchovní ochrnulost, tj. neschopnost užívat své schopnosti k dobrému. U tzv. zastaralých vášní to nabývá patologických forem. Říká se, že starý lenoch raději uhoří, než by skočil z postele při poplachu. Ale tato nehybnost je u všech neřestí. Jak těžké je začít chodit na mši, když někdo přestal vstupovat do kostela. Zpověď po letech se zdá větším výkonem než výstup na ledovec. Tomu, kdo se přestal modlit, připadají slova jednoduchých modliteb nesrozumitelnější než klínové písmo. Psychologové říkají, že je potřeba silné vůle, aby člověk udělal zkušenost, že není těžké, co se tak zdá. Jsou to dobré rady. Ale v mnoha případech tu musí být opravdový zázrak milosti Boží, která člověka zvedne, aby znovu vstal a chodil.

Křesťanská neděle. První křesťané se cítili svobodni od židovských předpisů o sobotě. Ale časem zavedli i oni nedělní a sváteční klid. Nechtěli jeho porušování odhadovat podle pohybu, ale podle těžké tělesné práce. Vyskytly se námítky, že je to návrat k farizeismu. Ale to nebezpečí je u všech vnějších zvyků, ztratíme-li z očí jejich duchovní cíl. Jaký je smysl křesťanské neděle? Stala se skoro v celém světě víkendem, dnem odpočinku, změny, zábavy. Proto ji zachovávají i ateisté. Světské zákony někde předepisují nedělní klid daleko přísněji než církevní kodex. Ale křesťané věří se sv. Augustinem, že je srdce lidské tak dlouho neklidné, dokud nespočine v Bohu. Proto máme opravdový zájem na

tom, aby naše neděle a svátky neztratily svůj náboženský smysl, jinak se tyto dny klidu stanou příležitostmi neklidu.

Dnes slyšíme v obou úryvcích liturgie o vodě, která je základem života. Nejprve je řeč o pramenu, který vyvěrá z chrámu a z něhož se nakonec stává řeka, která probouzí k životu veškerou vegetaci. V evangeliu je řeč o jiné, řekli bychom stojaté vodě rybníka. Ta když se rozčeřila, uzdravovala jednoho šťastlivce, který do něho v tomto okamžiku vstoupil. Ve Starém zákoně je voda předobrazem, symbolem Krista. Pán Ježíš ukazuje jasně, že nejde o vodu, ale o symbol, který ukazuje na Krista, který uzdravuje. Dává příkaz, aby dotyčný už nehřešil. Mějme na paměti, že hřích působí jakési ochrnutí u každého člověka.

STŘEDA PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 13. BŘEZNA 2024

Ježíš řekl židům: „Můj Otec je až dosud činný, i já jsem činný.“ To byl další důvod, proč se ho židé snažili zabít: nejen, že rušil sobotu, ale také, že nazýval Boha svým vlastním otcem a stavěl se tak Bohu naroveň. Ježíš jim na to řekl: „Amen, amen, pravím vám: Syn nemůže sám ze sebe konat nic, nýbrž jen to, co vidí, že koná Otec; co totiž koná on, koná stejně i Syn. Vždyť Otec Syna miluje a ukazuje mu všechno, co sám koná. A ukáže mu ještě větší skutky než tyto, takže budete žasnout. Neboť jako Otec křísí mrtvé a je oživuje, tak i Syn oživuje, koho chce. Otec totiž nikoho nesoudí, ale všechn soud odevzdal Synovi, aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce. Kdo nectí Syna, nectí ani Otce, který ho poslal. Amen, amen, pravím vám: Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má věčný život a nepodléhá soudu, ale přešel už ze smrti do života. Amen, amen, pravím vám: Přichází hodina - ano, už je tady - kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna a ti, kdo uslyší, budou žít. Jako totiž Otec má život sám v sobě, tak dal i Synovi, aby měl život sám v sobě, a obdaril ho mocí konat soud, protože je Syn člověka. Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas a vyjdou: ti, kdo konali dobro, budou vzkříšeni k životu, kdo páchali zlo, budou vzkříšeni k odsouzení. Já sám ze sebe nemohu dělat nic. Soudím podle toho, co slyším, a můj soud je spravedlivý, protože nehledám vůli svou, ale vůli toho, který mě poslal.“ (Jan 5,17-30)

Můj Otec je doposud činný. Tato věta se líbila autorům scholastiky. Převzali totiž z Aristotela filosofický pojem Boha: je jenom činnost. Všechno ostatní je částečně činné a částečně trpné. Věci se hýbou, ale první impulz nemají ze sebe, někdo na počátku s nimi pohnul. Ten první hybatel všeho je Bůh, Primo motore, říkal Leonardo da Vinci. Není to sice přímý výklad evangelního textu, ale i z této filosofické úvahy plynou dobré důsledky pro duchovní život. Kdykoliv jsme činní a pracujeme, jsme svobodní, můžeme tedy dělat

dobro. Jakmile se začneme pasivně poddávat vlivům, které na nás působí, dříve nebo později nás zavalí mraky myšlenek neúčinných i vysloveně zlých a nedokážeme se jim pak ani bránit. Tvrzení, že je lenost matka všech neřestí, vyslovuje starou zkušenost. Naopak užitečná práce léčí špatné sklony.

Jako totiž Otec má moc nad životem, tak dal i Synovi, aby i on měl moc nad životem. Kdo pracuje, má moc nad svým dílem: sochař nad kamenem, malíř nad obrazem, švadlena nad plátnem, šatem. Jsou to ovšem věci mrtvé. Pilát Ježíšovi pohrozil, že má moc nad jeho životem. Ta je ovšem velmi omezená. Přičítá si moc život zničit. Daleko větší a krásnější sílu v sobě cítí matka, když poznala, že se v ní rodí život a že ona s tím spolupracuje. Moc nad věčným životem však má jen Bůh. Ale on dal tu moc Kristu a Kristus žije i v nás. V Tarkovského filmu Solaris je zajímavý motiv. Astronauti se vznesli vysoko nad naši zemskou sféru a tam se v jejich lodi objeví osoby, které už zemřely. Jsou najednou živé. Vznese-li se nad egoistickou sféru do světa lásky, spojíme se s Kristem a spolu s ním vyvoláme k životu mrtvé. Dokončení světa má být totiž i dílo naše. Patří k němu vzkříšení.

Obdařil ho mocí konat soud, protože je Syn člověka. Den vzkříšení z mrtvých je i den soudu, tj. trvalé oddělení dobra od zla. Není pochyby o tom, že to může udělat jen Bůh. Vždyť lidé nedokážou přemoci zlo ani v sobě, tím menší úspěch mají ve společnosti a ve světě. A přece i tuto moc dostal Kristus jako Bohočlověk a on ji zase předal apoštolům a učedníkům, aby v dějinách přemáhali zlo a připravovali vítězství dobra. Dnešní doba má ráda statistiky. Počítače mohou udat, kolik lidí bylo v nemocnicích operováno do roka, kolik opuštěných dětí našlo útulek v sirotčinci, kolik peněz se vydalo na dobročinné účely. Taková čísla povzbuzují. Ale je jedna činnost, kterou počítače nezachytí a ani žádný lidský odhad: kolik zla se přemáhá ve svátosti pokání skrytými soudy, mocí danou církvi Kristem soudcem.

ČTVRTEK PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 14. BŘEZNA 2024

Ježíš řekl židům: „Svědčím-li já sám o sobě, mé svědectví není právoplatné. Někdo jiný je to, kdo svědčí o mně, a vím, že svědectví, které o mně vydává, je právoplatné. Vy jste poslali k Janovi a on vydal svědectví pravdě. Já však nepřijímám svědectví od člověka, ale toto říkám, abyste byli spaseni. Jan byl lampa hořící a svítící, a vám se zachtělo jen na chvíli radovat se z jejího světla. Já však mám svědectví větší než Janovo: totiž skutky, které mi dal Otec, abych je vykonal. Právě ty skutky, které konám, svědčí pro mne, že mě Otec poslal. A sám Otec, který mě poslal, vydal o mně svědectví. Nikdy jste neslyšeli jeho hlas, nikdy jste neviděli jeho tvář a jeho slovo ve vás nezůstává, protože nevěříte tomu, koho on poslal. Zkoumáte Písma, protože vy myslíte, že v nich máte věčný život - a právě Písma svědčí o mně; ale nechcete přijít ke mně, abyste měli život. Slávu od lidí nepřijímám. Ale vás znám: nemáte v sobě Boží lásku. Já jsem přišel ve jménu svého Otce, a nepřijímáte mě. Přijde-li jiný ve vlastním jménu, toho přijmete. Jak vy můžete uvěřit, když oslavujete sebe navzájem, ale nehledáte slávu jen od samého Boha? Nemyslete si, že já na vás budu u Otce žalovat. Vaším žalobcem je Mojžíš, na kterého vy spoléháte. Kdybyste totiž věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. Nevěříte-li však tomu, co on napsal, jak uvěříte mým slovům?“ (Jan 5,31-47)

„Svědčím-li já sám o sobě, mé svědectví není právoplatné. Někdo jiný je to, kdo svědčí o mně: Jan vydal svědectví pravdě. Výraz "svědectví" dostal v moderních jazycích význam zúžený. Vydáváme svědectví na soudu nebo úřadu. Ani si neuvědomujeme, že převážnou část svých znalostí čerpáme ze svědectví druhých. Mnoho vzdálených zemí jsme nikdy nenavštívili. Ale věříme těm, kdo tam byli a viděli. Na počátku je tedy někdo, kdo viděl a pak svědčí. Kdo mohl dosvědčit, že Ježíš je Syn Boží? na prvním místě to byl sv. Jan Křtitel. On při křtu Ježíšově viděl, jak se nebe otevřelo, viděl Ducha Božího jako holubici, slyšel hlas z nebe: "Toto je můj milovaný Syn" (Mt 3,16-17). Vždycky v církvi byli, jsou a budou osoby, které jsou v duchovním smyslu vidoucí. Nejsme lehkomyšní, abychom věřili

každému, kdo se za takového vydává. Ale přesto je tolik pravdivých svědectví o Božím díle ve světě, že žaseme nad jejich bohatostí a věrohodností.

Zkoumejte Písmo, právě ono svědčí o mně. Mezi všemi „vidoucími“ mají privilegované místo proroci, evangelisté, apoštolé. Ti napsali pod vlivem Ducha svatého to, co viděli. Všichni křesťané se tedy obracejí k Písmu, k Bibli, jako prvnímu pramenu naší víry. Bible ovšem není jedna kniha s mnoha kapitolami. Je to sbírka mnoha knih, pocházejících z různých dob, od různých lidských autorů, jsou různého obsahu a stylu. Je tam tedy z lidského hlediska mnoho obsahu. Ale duchovní, mystický smysl je jeden: celý Kristus vstupuje do dějin světa v příslibech a obrazech. Máme-li tedy číst Bibli s opravdovým užitkem pro duchovní život, musíme se naučit číst texty tak, abychom pochopili, co nám říkají o Kristu, o jeho růstu ve světě i v nás samých.

Sám Otec, který mě poslal, vydal o mně svědectví. Neslyšeli jste jeho hlas. Království Boží však je především vnitřní. Vedle svědectví vnějších existuje také vnitřní. Je to hlas svědomí, osvíceného Duchem svatým, tedy je to hlas Boží. Čím je člověk čistší, tím je tento hlas výraznější. O sv. Simeonovi, který má přezdívku Salos, blázen pro Krista, píše jeho životopisec, že v jistém okamžiku přestal číst Písmo. Odůvodňuje to tím, že jeho svědomí už bylo tak průzračné, že chápal všechno i bez knih. Podobný výrok se zaznamenává i o sv. Antonínu Poustevníkovi: „Co bylo dřív, mysl nebo knihy? Očišťuj tedy mysl a nebudeš potřebovat knih!“ To jsou ovšem rady pro světce. Normálním křesťanům říká Origenes, aby četli „obě knihy“ současně. Písmo i inspirace přicházející ze svědomí.

Velikonoce se pomalu, ale jistě blíží. Jsou to největší křesťanské svátky, protože Kristus vstal z mrtvých. Ovšem předtím byl ještě odsouzen učiteli zákona a farizeji k potupné smrti na kříži. My si proto dnes chceme říci, proč židovští přední mužové se rozhodli Ježíše zabít. Vždyť to bylo divné - on, který neudělal nic zlého, ba právě naopak všude, kde přišel dobře činil, uzdravoval nemocné, pomáhal lidem, učil je jako moudrý učitel. Co vadilo, že Ježíše nakonec přece jen odsoudili? Židovští předáci zřejmě nemohli přijmout, že Ježíš je jeden z nich, syn tesařův a prohlašuje se Bohem. Představovali si mesiáše trochu jinak. A tato jejich představa, jiná než realita, jim zatemnila mysl, takže nepoznali čas milosti a spásy.

Bůh je velký, nedosažitelný a nepředstavitelný, a tak je třeba, abychom se Bohu stále otvírali, viděli obyčejné, všední věci, nevšedním pohledem.

PÁTEK PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 15. BŘEZNA 2024

Ježíš chodil po Galileji; po Judsku totiž chodit nechtěl, protože mu židé ukládali o život. Blížily se židovské svátky stánků. Když jeho příbuzní odešli na svátky, odebral se tam i on - ne veřejně, ale potajmu. Některí lidé z Jeruzaléma se ptali: „Není to ten, kterého chtějí zabít? A hle: mluví veřejně a nic mu neříkají. Snad nepřišli přední muži skutečně k přesvědčení, že je to Mesiáš? Jenomže o tomhle víme, odkud je. Ale až přijde Mesiáš, nebude nikdo vědět, odkud je.“ Proto Ježíš, jak učil v chrámě, hlasitě zvolal: „Ano, znáte mě a víte, odkud jsem. A přece jsem nepřišel sám od sebe, ale poslal mě ten, který je pravdivý. Vy ho neznáte. Já ho znám, protože jsem od něho a on mě poslal.“ Tu by ho rádi zatkli, ale nikdo na něho nevztáhl ruku, protože ještě nepřišla jeho hodina. (Jan 7,1-2.10.25-30)

O tomhle víme, odkud je. Až přijde Mesiáš, nebude nikdo vědět, odkud je. O Mesiáši se všeobecně věřilo, že se narodí v Betlémě (srv. Mt 2,3n). Ale mezi lidem převládalo mínění, že bude skrytě žít na neznámém místě, snad i v nebi, až do svého slavného vystoupení v Jeruzalémě. Těžko říci, jak takové mínění vzniklo. Ale přesto není úplně špatné. Ježíš žil skutečně na neznámém místě až do svého vystoupení. V Nazaretě neměli tušení, kdo je a na jaký úkol se připravuje. A podle svého původu skutečně přišel z nebe. A zase o tom nikdo nevěděl. Panna Maria mlčela a Ježíš to ještě nezjevil. Závěr Židů byl: „O tomhle víme, odkud je“. Jak málo víme o lidech, když je pozorujeme jenom podle zevnějších projevů a zpráv. Proto jsou naše úsudky z velké části mylné, a proto je v evangeliu tak přísně zakázáno někoho posuzovat.

Přicházím od něho a on mě poslal. Připadá nám divné, jak často Ježíš ujišťuje, že jej poslal Otec. U sv. Jana se to čte skoro v každé kapitole a někde několikrát za sebou. Povolání a poslání je totiž typicky biblický pojem. Proroci, soudci, králové byli Bohem vybráni a poslání ke svému úkolu. Tím spíš se to musí uskutečnit v případě toho, kdo je naplněním všech proroků, v Mesiáši. Když mluví o Nejsvětější Trojici, řečtí Otcové ji vyjadřují v této kategorii poslání. Otec posílá Syna, Syn pak Ducha svatého. Tedy všechno dobré k nám přichází od Otce skrze Syna v Duchu svatém. My pak naopak jsme povoláni, abychom měli v Duchu skrze Syna přístup k Otci. Nesmí nás ovšem oklamat slovo „poslání.“ V lidském prostředí posíláme někoho jiného tam, kam nechceme jít sami. Bůh je naopak s tím, koho posílá. I Kristus poslal apoštoly do světa s ujištěním: Já jsem s vámi (Mt 28,29). A on sám, když o sobě řekl, že je poslán Otcem, znamená to, že je Emanuel, Bůh s námi.

Poslal mě ten, který je pravdivý. I toto zdůraznění se nám zdá zbytečné. Kdo věří v Boha, toho nemusíme ujišťovat, že Bůh neklame a nelže. Tato námitka může napadnout v dnešní době, protože máme tuze abstraktní pojem pravdy. Je to pro nás cosi jak

matematická rovnice, řeč, která odpovídá skutečnosti. Je-li to, co se pravdivě tvrdí, důležité nebo ne, to už pro nás nepatří do kategorie pravdy. Hebrejské slovo pro pravdu (emes, emet) znamená podle svého filologického původu slovo, na které se můžeme spolehnout, je to něco, oč se v životě můžeme opřít. Je pochopitelné, že je podle Písma plně pravdivý jenom Bůh. Proto se v Písmu často přirovnává ke skále v příboji vln (srv. Žl 40,3). Protože pak Otec, který je pravdivý, svěřil celé poslání Synu, mohl on o sobě říci: Já jsem pravda (Jan 14,6). Ti pak, kdo v dějinách hlásají Krista, jsou i oni pravdiví. O jejich slova se může opřít, kdo hledá záchranu.

Pán Ježíš se nám jeví jako štvanec. Židé ho pronásledují, on se musí skrývat, nepozorovaně přijít do Jeruzaléma. Život našeho Pána tedy nebyl prost utrpení, stejně jako každého z nás. Belgický dělnický kněz Phil Bosmans také dobře věděl, co je to kříž a jeho příklad nám pomůže nést i ten svůj. Tento kněz měl před sebou řekli bychom duchovní kariéru jako kněz. Mohl zastávat vysoký církevní úřad pro své schopnosti a dary, ale on se toho vzdává. Dává přednost Božímu vedení, stává se dělnickým knězem, sestupuje mezi horníky. Řekli bychom, že Bůh ocení toto jeho šlechetné rozhodnutí a zahrne ho velkým zvláštním požehnáním. Místo toho přichází vážná nemoc, kterou lékaři označí za smrtelnou. Dva roky leží na lůžku a k údivu lékařů neumírá. Během nemoci píše různé knihy, aby pomohl miliónům lidí objevit hodnotu života. V jedné z nich však píše, že každý člověk v životě narazí. Onemocní, stane se nehoda, zemře blízký člověk, zničí si kariéru, odejde od tebe manželka. Jsou dvě možnosti: buď kříž nevezmeme a on nás přitlačí k zemi - povede nás k frustraci, vyhaslosti, skleslosti a malomyslnosti, anebo kříž přijmeme a on nás přivede k pravdě o sobě, umožní živě si uvědomit slabá místa, osvobodí tě od pokrytectví. Staneš se sebou samým. A všechno budeme vidět krásněji. Myslím, že i zkušenost tohoto kněze nás může povzbudit, abychom i v utrpení a kříži viděli Boží navštívení a byli Bohu vděční i za něj. Snažme se vytěžit z kříže. Amen.

SOBOTA PO 4. NEDĚLI POSTNÍ - 16. BŘEZNA 2024

Když někteří ze zástupu slyšeli Ježíšova slova, říkali: „To je skutečně ten Prorok!“ Druzí zase: „To je Mesiáš!“ Ale jiní namítali: „Copak přijde Mesiáš z Galileje? Neříká Písmo, že Mesiáš vzejde z potomstva Davidova a z vesnice Betléma, odkud David pocházel?“ Proto kvůli němu došlo v zástupu k roztržce. Někteří z nich ho chtěli zatknout, ale nikdo na něho nevztáhl ruku. Služebníci (velerady) se vrátili k velekněžím a farizeům a ti se jich zeptali: „Proč jste ho nepřivedli?“ Služebníci odpověděli: „Žádný člověk nikdy tak nemluvil.“ Farizeové jim na to řekli: „I vy jste se nechali svést? Uvěřil v něho někdo z předních mužů nebo z farizeů? Leda jen tahle luza, která nezná Zákon - kletba na ně!“ Jeden z nich, Nikodém, ten, který už dříve přišel za Ježíšem, jim namítl: „Odsoudí náš Zákon někoho, dokud ho nevyslechne a nezjistí, co dělá?“ Odpověděli mu: „Nejsi ty také z Galileje? Zkoumej a uvidíš, že z Galileje prorok nepovstane.“ A každý se vrátil domů. (Jan 7,40-53)

Kvůli němu došlo u lidí k roztržce. O mnoha věcech lidé diskutují, někdy se i vášnivě přou. Ale ne pro všechno bývá roztržka. Rozdělení na dva tábory je všude tam, kde má rozdíl v názorech přímý důsledek pro život. Tak to bývá v politice, kde jde o moc ve vládě, v obchodních záležitostech, kde jde o velké peníze, v rodinách, když se přou o dědictví. Bohužel byly a jsou ještě velké rozepře náboženské. Mrzí nás to. Jak by bylo pěkné, kdybychom mohli otázky víry vyložit mírně a klidně, slyšet potíže a názory druhého a neztrácet své vlastní přesvědčení. Druhý vatikánský koncil tento vzájemný dialog propaguje. Ale jsme si vědomi, že bude mít vždycky potíže. Právě náboženství totiž zasahuje hluboko do života. Tam pak se střetnou jiné zájmy než čistě náboženské, probudí se vášně a nenávist. Dialog bez roztržek předpokládá duchovní postoj ze všech stran.

Nikodém: Smí podle našeho Zákona být někdo odsouzen, dokud se nevyslechne a nezjistí se, co dělá? Když se dialog zvrhl v rozepři, začne vzájemné obviňování. To bývá většinou nespravedlivé, protože je jednostranné. Jak se v takové situaci zachovat? Příklad dal Nikodém. Ačkoliv patřil ke straně, která stála proti Ježíšovi, požadoval, aby se soudilo spravedlivě, nezištně. Dostalo se mu ovšem pokárání od vlastních. V rozbouřených situacích lidé požadují, aby se myslelo stranicky, tj. podle skupiny, ke které patřím. Kdosi jednou namítnul: Nepožaduje něco podobného i církev? Odpověď není těžká. Přijímáme mínění církve o nauce, ale církev jako taková nemá úřední postoj k osobám. A jestli se staly v tomto směru v minulosti chyby, dnes toho litujeme. Máme tedy vzbudit lítost vždycky, kdy nás rozpory zanesou dál, než je spravedlivé a křesťanské.

Někteří ho chtěli zatknout, ale nikdo na něj nevztáhl ruku. Nejsnazším vyřešením konfliktu se jeví zničení protivníka, jeho smrt nebo vyřazení ze společnosti. Tomuto nebezpečí byli v dějinách stále vystaveni a dodnes jsou křesťané v dobách rozporů. Evangelium sv. Jana se zmiňuje několikrát o tom, že Židé chtěli Ježíše odstranit, ale že se to nestalo, protože ještě nepřišla jeho hodina (Jan 7,30). Nenávist proti křesťanům se totiž nedá vysvětlit jenom psychologicky, politicky, národně. Jde tu o část toho boje, který od počátku zlo vede proti Bohu. Bůh tedy své věrné ochraňuje až do toho okamžiku, kdy se pro ně dostaví hodina vrcholné oběti. Koho Bůh volá k tomuto poslání, dá mu i zvláštní sílu a milost, aby je přijal rád a s povděkem, s nadějí ve vítězství Kristovo i svoje.

PONDĚLÍ PO 5. NEDĚLI POSTNÍ - 18. BŘEZNA 2024

Ježíš odešel na Olivovou horu. Ale brzo ráno se zase objevil v chrámě a všichni lidé přicházeli k němu. On se posadil a učil je. Tu k němu učitelé Zákona a farizeové přivedli ženu přistiženou při cizoložství. Postavili ji doprostřed a řekli mu: „Mistře, tato žena byla dopadena v cizoložství při činu. Mojžíš nám v Zákoně nařídil takové ženy ukamenovat. Co říkáš ty?“ Tou otázkou ho chtěli přivést do úzkých, aby ho měli z čeho obžalovat. Ježíš se však sehnul a psal prstem na zem. Když na něj nepřestávali dotírat otázkami, vzpřimil se a řekl jim: „Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první.“

A sehnul se opět a psal na zem. Když to uslyšeli, jeden za druhým se vytráceli, starší napřed, až zůstal on sám a žena před ním. Ježíš se vzpřimil a řekl jí: „Ženo, kam se poděli? Nikdo tě neodsoudil?“ Odpověděla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš!“ (Jan 8,1-11)

Mojžíš nám nařídil takové ženy ukamenovat. Je tak skutečně v Levitiku (Lv 20,10): oba vinní mají být odsouzeni k smrti (srv. Dt 22,22-24). Dodnes existují tyto zákony v některých muslimských zemích. Ale s jejich přísným dodržováním byly vždycky potíže. Může vnější společnost donucovat lidi, aby zachovávali zákony Boží, které jsou na prvním místě vnitřní a záležitostí svědomí? Odpovídáme, že ne, kromě případů, kdy jde o ochranu všeobecné mravnosti. Ve společnosti, která se cítila povinna udržet čistotu rodinných vztahů, se tento případ řešil i jako veřejný přečin. Ale byla židovská společnost v době Kristově tak neporušená? Nevydává se pak autorita, která hřích trestá, v nebezpečí, že je postižena tvrdě jedna osoba, zatímco mnoho jiných, kteří mají stejný hřích, chodí beztrestně? V každém případě byl problém vhodný, aby vylákali na Ježíši řešení, o němž by se pak mínění lidí rozdělilo.

Kdo z vás je bez hříchu, hod' na ni první kamenem. Kamenování, jak píše pražský německo-židovský spisovatel F. Werfel, byl zvláštní způsob rozsudku smrti, v principu obdivuhodný. Předpokládá, že nemůže jeden člověk druhého vydat na smrt. Tu odpovědnost si může vzít na sebe jenom všecek lid. Každý hodí svůj kámen. Tím jako by říkal: já se distancuji od tebe, od tvých skutků, které jsou proti Bohu a národu. O tento mravní základ opřel svůj úsudek Ježíš. Žena zhřešila. Máte právo se od ní distancovat, odsoudit její čin i ji, ale pod jednou podmínkou: jestli jste se vy sami distancovali od hříchu. Je jediná zpráva o tom, že Ježíš psal. Bylo to do písku a někteří myslí, že tam psal okolostojícím jejich viny. Ale to je dohad. Tak je, že se v tomto okamžiku nikdo neodvážil veřejně vyhlásit za bezhříšného. Žena se tedy zachránila. A přitom byl názorně ukázán křesťanský postoj, který máme zachovávat při posuzování hříchů jiných lidí.

Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš. I ve Starém zákoně se někdy netrestaly hříchy. Bylo to s odvoláním, že pomsta patří Bohu (Řím 12,19), že tedy on sám zasáhne ve vhodnou dobu a vhodným způsobem. Člověk tedy přenechává soud a trest nejvyšší instanci. Tu se však stává něco nového. V tomto případě je vyšší instancí Kristus. Ale on jen jako by schválil to, co už předtím rozhodli lidé. Zdá se to nemyslitelné? A přece se to děje ve svátosti pokání. Co tu bylo na zemi svázáno nebo rozvázáno, platí i v nebi (srv. Mt 18,18). Ale jiný druh podobného soudu recitujeme denně v Otčenáši: odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům! Svět, ve kterém žijeme, se nemůže zachránit bez odpuštění. Bůh nám však dal zvláštní milost. Jako společně hřešíme, tak si můžeme i společně odpouštět před lidmi i před Bohem.

Asi nikdo z nás nemá rád donašeče, udavače či žalobníčky. Bohužel, je to věc stále aktuální. V evangeliu dnes čteme o ženě hříšnici, kterou zažalovali u Pána Ježíše farizeové a učitelé zákona. Jejich jednání směřovalo k tomu, aby mohli obvinít Ježíše. Zastane-li se ženy, poruší zákon; bude-li souhlasit s její smrtí, ztratí u lidí pověst lidumila, dobrého

pastýře. Pán Ježíš je však zahanbuje jedinou větou: "Kdo z vás je bez hříchu ...". Přitom nepřestává psát na zemi. Co psal, nevíme; možná to byly hříchy okolostojících, kteří postupně s nepořízenou odcházejí. Bratři a sestry, i my vidíme chyby svých bližních. Nemáme se nad nimi pohoršovat, posuzovat, ale cvičit se ve třech věcech: - narazíš-li na chybu bližního, vzpomeň si - já mám stejné chyby. - Bojuj poctivě se svými chybami; kdo to dělá pozná, jak je těžké odstranit nějaký zlovyk, závislost; že to chce zkrátka čas. I můj chybný bližní ho potřebuje. Snad mu budu moci nějak pomoci, poradit ... - nebudme škarohlídy, pesimisty, neďivejme se na všechno černě. Umějme se i zasmát a budeme vidět i dobré stránky našich bližních a budeme k nim milosrdní.

ÚTERÝ - 19. BŘEZNA 2024 – SLAVNOST SV. JOSEF

Jakub byl otec Josefa, muže Marie, z které se narodil Ježíš, nazývaný Kristus. S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem. Ale dříve než spolu začali bydlet, ukázalo se, že počala z Ducha Svatého. Protože její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně, rozhodl se tajně se s ní rozejít. Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzít svou manželku Marii. Vždyť dítě, které počala, je z Ducha Svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ Když se Josef probudil ze spánku, udělal, jak mu anděl Páně přikázal. (*Matouš 1,16.18-21.24a*)

STŘEDA PO 5. NEDĚLI POSTNÍ - 20. BŘEZNA 2024

*Ježíš řekl židům, kteří v něho uvěřili: „Když vytrváte v mém slovu, budete opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu, a pravda vás osvobodí.“ Namítli mu: „Jsme potomci Abrahámovi a nikdy jsme nikomu neotročili. Jak ty můžeš říci: `Stanete se svobodnými`?“ Ježíš jim odpověděl: „Amen, amen, pravím vám: Každý, kdo páchá hřích, je otrokem hříchu. Otroci nezůstávají v domě navždy, syn zůstává navždy. Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní. Vím, že jste potomci Abrahámovi, ale ukládáte mi o život, protože mé slovo se u vás neuchytí. Já mluvím, co jsem viděl u svého Otce, a vy děláte, co jste slyšeli od vašeho otce.“ Řekli mu na to: „Náš otec je Abrahám.“ Ježíš jim řekl: „Kdybyste byli děti Abrahámovy, konali byste skutky jako Abrahám. Nyní však mě chcete zabít – toho, kdo vám mluvil pravdu, kterou slyšel od Boha. Tak Abrahám nejednal. Vy konáte skutky vašeho otce.“ Odpověděli mu: „My jsme se nenarodili ze smilstva, máme jednoho Otce, Boha.“ Ježíš jim řekl: „Kdyby byl vaším otcem Bůh, milovali byste mě, vždyť já jsem vyšel od Boha a od něho přicházím. Nepřišel jsem totiž sám od sebe, ale on mě poslal.“ (*Jan 8,31-42*)*

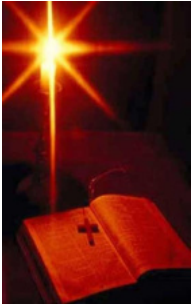
Každý, kdo páchá hřích, je otrokem hřichu. Ptala se učitelka malého chlapce v obecné škole: "Říkáš, že by jsi chtěl být velký. Pročpak?" "Protože bych si mohl dělat, co chci," zněla odpověď. Komentář učitelky byl: "Mají dnes děti neobyčejný smysl pro svobodu". Ale je to jenom dnes a jenom u děti? Vždyť celými dějinami se táhne boj o svobodu národní, stavovskou, osobní. Dostojevskij píše: "Člověk stále bojuje o to, aby byl svobodným, bohužel hned na to objeví, že je otrok." Čím to je? Aristoteles definoval, že svobodné je to, co nemá příčinu jinde než v nás samých. Je to tedy skutek, který nám nikdo neuložil, ke kterému nás nikdo nedonutil. Ale takový je jenom skutek přirozený, dobrý. Hřích je proti přirozenosti, vnitřně proti svobodě. Začíná zlou myšlenkou, náklonností. Sami pozorujeme, že není z nás samých. Ta myšlenka, jak říkáme, nám přichází, je zvenčí. Připojí se k ní žádost to uskutečnit. Nějakou dobu vzdorujeme, ale pak se poddáme. Děláme si iluzi, že jsme se rozhodli sami. Ve skutečnosti jsme se poddali nátlaku, dali jsme se zotročit.

Pravda z vás udělá lidi svobodné. Každý si nerad připustí, že se poddal zlému impulzu, hněvu, lakomství. Když to udělal, pokouší se to ospravedlnit nějakou vymyšlenou úvahou. Ztratili jsme např. trpělivost a na někoho jsme se hrubě obořili. Těžko by bylo si přiznat, že se neumíme ovládat. Proto prohlásíme, že jsme to museli udělat v zájmu spravedlnosti. Vždyť i Kristus se rozhněval, když vyhnal kupce z chrámu (srv. Jan 2,14n). Je zajímavé, jak hbitě umí člověk najednou listovat v Písmu a v knihách lidské moudrosti, aby sám sebe oklamal. Tzv. duchovní klamy považují autoři za velmi nebezpečné. Život budovaný na iluzích je dům na písku (srv. Lk 6,49). Zhroučí se při prvním návalu nesnází. V duchovních knihách se radívá, aby každý častěji poprosil svého duchovního vůdce, aby mu řekl, v čem se klame. Ten se k tomu ovšem jenom těžko odhodlá, protože ví, jak jsou lidé na své sebeklamy citliví a jak je pravda zabolí.

Jestliže tedy Syn z vás udělá lidi svobodné, budete skutečně svobodní. Vidím dobré a schvaluji to, ale dělám to, co je horší, píše latinský básník Ovidius. Poznání omylu je první důležitý stupeň k nápravě. Ale samo je slabé právě proto, že nás hřích zotročuje. Dobro je zákon přírody a zákon Boží. Ale hřích nám vštípil opačné sklony, které se opakují s takovou pravidelností, že mají i ony ráz zákonitosti. Sv. Pavel mluví o „zákonu hřichu“, který bydlí v jeho těle a bojuje proti zákonu ducha. Sugestivně ten rozpor popisuje v 7. kapitole listu Římanům: „Neboť nekonám dobro, které chci, nýbrž dělám zlo, které nechci. Jestliže tedy konám to, co nechci, nedělám to už já, ale hřích, který sídlí ve mně. (...) Kdo mě vysvobodí od těla, propadlého této smrti? Díky Bohu! Je to možné skrze Ježíše Krista, našeho Pána“ (Řím 7,15-25). Sv. Pavel tedy zažil vlastní zkušeností to, co Kristus slibuje všem, že z nás udělá lidi opravdu svobodné.

Đábel je otec lži. Tedy lež vede k otroctví, pravda ke svobodě. Svoboda není dělat si, co chci, ale dělat to, co nám Ježíš říká. Hledejme pravdu, poznávejme Krista a budeme svobodní. Pane, víme, co je pravda, známe tvé slovo. Dej nám sílu, abychom ho skutečně žili.

ČTVRTEK PO 5. NEDĚLI POSTNÍ - 21. BŘEZNA 2024

Ježíš řekl židům: „Amen, amen, pravím vám: Kdo zachovává mé slovo, neuvidí smrt navěky!“ Židé mu řekli: „Teď už jsme si jisti, že jsi posedlý zlým duchem. Umřel Abrahám, stejně i proroci a ty tvrdíš: `Kdo zachovává mé slovo, nezakusí smrt navěky!` Jsi ty snad větší než náš otec Abrahám? On umřel, stejně i proroci umřeli. Co ze sebe děláš?“ Ježíš odpověděl: „Kdybych oslavoval sám sebe, moje slova by nic neznamenal. Je to můj Otec, který mě oslavuje, o kterém vy říkáte: `Je to náš Bůh!` Vy jste ho nepoznali, já však ho znám; a kdybych řekl, že ho neznám, byl bych lhář stejně jako vy. Ale znám ho a zachovávám jeho slovo. Váš otec Abrahám zajásal, že uvidí můj den. Uviděl ho a zaradoval se.“ Židé mu namítli: „Není ti ještě ani padesát let a viděl jsi Abraháma!“ Ježíš jim odpověděl: „Amen, amen, pravím vám: Dříve než byl Abrahám, já jsem.“ Tu popadli kameny, aby po něm hodili. Ježíš se však skryl a vyšel z chrámu. (Jan 8,51-59)

Dříve než byl Abrahám, já jsem. Svatý Pavel nazývá Krista "prvorozeným mezi všemi tvory" (Kol 1,15). Jak tomu máme rozumět? Ne ve smyslu našeho letopočtu. Od prvního člověka Adama až ke Kristu je dlouhá řada let. Od Abraháma ke Kristu je perioda relativně krátká, židovské dějiny Starého zákona nebyly tak dlouhé, jak se zdají. Ale rozhodně žil Abrahám dávno před Kristem. Ale letopočtový systém platí jen pro nás, kteří žijeme v čase. Pro Boha, který je věčný, je všechno přítomné. Dá se to znázornit kruhem. Ti, kdo stojí na linii kruhu, vidí věci před sebou a za sebou. Bůh je však ve středu kruhu. Celý obvod má k němu stejně daleko. Proto mohou Otcové církve říci, že mezi vším stvořením, je na prvním místě Kristus. Tak vykládali i smysl Písma: Na počátku řekl Bůh: "Budiž světlo!" (Gen 1,3). On je totiž světlo světa (srv. Jan 9,5). Slunce bylo stvořeno později jako obraz Krista osvěčujícího svět. Kdo se tedy snaží vidět ve všech a ve všem Krista, vidí skutečnost v jejich základech.

Váš otec Abrahám zajásal, že uzří můj den. Dějiny světa si představovali řečtí Otcové jako návrat k počátkům, dokončení obrazu poprvé načrtnutého. Začalo-li stvoření Kristem, jím také skončí: bude ve všech svých a ve světě. Co o tom věděl Abrahám? Je „otec všech věřících“, on dostal přísliby a Bohu uvěřil. My si ovšem těžko dovedeme představit, jak prožíval osobně svou víru. Ale Kristus, který zná srdce všech generací, o něm užil zvláštních slov: „Zajásal, že uzří můj den.“ Mystikům se stává často, že prožívají minulé i budoucí jako jedinou úžasnou skutečnost. Ale i pro obyčejné křesťany se nemá druhý Kristův příchod líčit jednostranně jako hrůzostrašný den hněvu. První křesťané o něm mluvili s nadšením a modlili se: Maranatha, Přijď, Pane Ježíši!

Když Ježíš zjevil tato tajemství své existence a existence světa a doplnil tak obraz stvoření a vykoupení, jak jej podává Bible, reagovali na to Židé tímto výrokem. Sv. Pavel se tomu nediví. Vždyť Boží moudrost je v očích světa bláznovství (1 Kor 1,18). Za pomateného považujeme toho, kdo dává všemu jinou hodnotu, než jsme zvyklí z denního života. Spořádaní lidé shromažďují majetek, blázen jej rozhazuje. Za takového považovali např. sv. Františka z Assisi. Ale nakonec si svým úsudkem nebyli jisti. Vytušili, že on dělá vše jinak než ostatní, protože vidí všechno z daleko vyšší hory. Na takovou duchovní horu

musí, nakolik je to možné, vystoupit každý, kdo chce pochopit Kristovu osobu a učení. Ale pak zajásá nad krásou širokého rozhledu.

V jednom klášteře byl obraz, na kterém byl namalován dřevěný sud, ovšem jeho obruče byly prorezavělé a obsah vytékal ven. Pod obrazem byl nápis: "Protože měl volnost, zahynul". Čím jsou obruče pro sud, tím jsou přikázání pro člověka. Chrání v nás to dobré. Ježíš pak těm, kdo zachovávají jeho přikázání, slibuje věčný život: "Kdo zachovává mé slovo, neumře navěky". Dále pak slyšíme pokračování Ježíšovy řeči k židovským předákům. Zdá se, že napětí se stupňuje: nejdřív je zde polemika mezi učiteli zákona a Ježíšem, která má pouze slovní podobu; dnes ovšem dochází i k fyzickému napadení. Ježíš se musí skrýt, protože budou lítat kameny. Vrchol pak nastane, když se Kristovým nepřátelům podaří jej krivě obvinít a popravit na potupném dřevě kříže. Ježíš se totiž vždycky pokládal za Božího Syna a dnes se vyjádřil, že byl dřív, než Abrahám, tedy mluví o svém božství, protože Bůh je věčný. My, kteří jsme v Krista uvěřili, kráčíme k věčnosti. Jaký život, taková věčnost. Držme se přikázání, žijme pro své bližní, abychom mohli prožívat věčnost, která naplní touhy našeho srdce.

PÁTEK PO 5. NEDĚLI POSTNÍ - 22. BŘEZNA 2024

Židé brali kameny, aby Ježíše kamenovali. Ježíš jim na to řekl: „Ukázal jsem vám mnoho dobrých skutků od Otce. Pro který z nich mě chcete kamenovat?“ Židé mu odpověděli: „Pro dobrý skutek tě nechceme kamenovat, ale pro rouhání: ty jsi jen člověk, a děláš ze sebe Boha.“ Na to jim Ježíš řekl: „Ve vašem Zákoně je přece psáno: ‘Já jsem řekl: Jste bohové.’ Jestliže nazval bohy ty, kterým se dostalo Božího slova – a Písmo nemůže být zrušeno – můžete vy říkat o tom, kterého Otec posvětil a poslal na svět, že se rouhá, protože jsem řekl: ‘Jsem Syn Boží’? Nekonám-li skutky svého Otce, nevěřte mi. Jestliže však je konám a nevěříte mně, věřte těm skutkům, abyste poznali a (konečně) pochopili, že Otec je ve mně a já v Otci.“ Znovu by se ho byli rádi zmocnili, ale on jim unikl. Zase odešel za Jordán na to místo, kde dříve křtíval Jan, a tam zůstal. Přišlo k němu mnoho lidí. Říkali: „Jan sice neudělal žádné znamení, ale všechno, co Jan řekl o něm, bylo pravda.“ A mnoho jich tam v něho uvěřilo. (Jan 10,31-42)

Ty jsi člověk a děláš ze sebe Boha. Nad delfským chrámem byl pověstný nápis: Poznej sám sebe! Zdá se, že původní smysl byl tento: Poznej, že jsi jenom člověk, vstupuj tedy do chrámu božstva s vědomím, že je mezi tebou a bohy velký rozdíl. Řecký básník Pindaros píše: "Bohové a lidé, to jsou dvě rasy docela rozdílné". To byl původní náboženský postoj. Teprve později Platon začal vysvětlovat poznání sebe jinak: Poznej sebe, tj. poznej svou velikost, máš nesmrtelnou duši, která má domov ve světě bohů. Písmo svaté však zůstává v tradici náboženské. Člověk se s Bohem nemůže a

nesmí rovnat. Jahve je nepřístupný, nepoznatelný. I cherubíni, nebeské bytosti, si ve vidění Izaiáše (Iz 6,2) přikrývají obličej křídly, protože vidět Boha by znamenalo zemřít. Člověk se tedy nemůže dělat Bohem. Ale co to znamená konkrétně? Chtěl by sám rozlišovat, co je dobré a co zlé (srv. Gen 3,5). To je ovšem pokušení, které je v každém hříchu, končí tragicky.

Ve vašem Zákoně je psáno: „Já jsem řekl: Jste bohové“. Je to ovšem výraz ojedinělý. Žalm 82,6 nazývá bohy soudce, protože „souzení patří Bohu“ (Dt 1,17). Ale přece je ten text poučný, zvláště proto, že jej sám Ježíš cituje. Biblický Bůh je neskonale vysoko. Ale má zvláštní lásku k lidem, a proto k nim stále sestupuje, zjevuje se jim, mluví k nim, posílá jim své posly. Nejvíce se však tento Boží sestup projevuje, že jim sděluje některé vlastnosti, které patří jemu: dává jim možnost soudit mezi dobrem a zlem dává jim možnost poznávat pravdu. To všechno však je jenom náznak toho, co se stalo v plnosti času. V Ježíši Kristu Bůh sestoupil k člověku tak, že se s ním úplně ztotožnil. On je Bohočlověk, člověk a Bůh současně. Je to neuvěřitelné tajemství. Člověk se nemůže stát andělem, přestal by být člověk, ani zvířetem, ale stal se Bohem a přitom člověkem zůstal. Větší důstojnost není vůbec myslitelná.

Věřte mým skutkům, abyste poznali, že je Otec ve mně a já v Otci. Malíř se pozná podle toho, co namaloval, houslista podle toho, jak hraje. Kristus dává své božství poznat skutky, které může dělat jenom Bůh. Byly to především zázraky a mezi nimi vzkříšení mrtvých. Jen Bůh může zavolat nazpět do života. Ale není jenom vzkříšení fyzické. Morálně vstává z mrtvých hříšník. Proto jenom Bůh může hříchy odpustit a posvětit lidi. Posvěcení, zbožštění lidí je Kristův největší skutek. Otcové církve to vyjadřovali v jedné větě: „Bůh se stal člověkem, aby se člověk stal božským.“ Ruské ikony to symbolizují dvěma barvami: červená znamená božství, modrá lidství. Kristus má proto červený šat a je Bůh, ale plášť je modrý: vzal na sebe lidství. Pod ním stojí Panna Maria v modrém šatě: je člověk, ale je zahalena do červeného pláště: stala se božskou, plnou milosti. To jsou „skutky“, které dodnes Kristus činí a bude činit v dějinách.

V prvním čtení jsme slyšeli vyznání starozákonního proroka Jeremiáše. Tento mladičký, 25 letý muž, vystupuje v Izraeli jako prorok, tedy ten, který má předpovídat budoucí věci a zároveň vést lid k zachování smlouvy. Vystupuje v těžké době pro židovský národ - neustálé boje, zajetí, vyhnanství. Lid se odchýlil od desatera, sloužili cizím bohům, provozovali modloslužbu a Jeremiáš je odvrací od těchto špatných skutků, ale jeho šlechetné snahy se zdály být zbytečné. Je zneuznán, nepochopen, pronásledován, vysmíván. Hodně má společného se samým Kristem: Jeremiáš se narodil v malém městečku, nebyl přijat ve svém rodišti; kázal proti zlořádům, i když za ně mohli i kněží. Oba plakali nad Jeruzalémem a předpovídali jeho zkázu - proroctví obou se vyplnilo. Oba byli svobodní, tajně vyhledávání, oba byli do smrti oddáni svému povolání a za své učení položili životy. Myslím, že tato jednota postojů Jeremiáše i Ježíše, může i nás vést k zamyšlení, jak je to s námi. Nakolik se podobáme svému Pánu, jak by na mém místě jednal On sám.

SOBOTA PO 5. NEDĚLI POSTNÍ - 23. BŘEZNA 2024

Mnoho z těch židů, kteří přišli k Marii a uviděli, co (Ježíš) vykonal, v něj uvěřilo. Někteří z nich však odešli k farizeům a pověděli jim, co Ježíš vykonal. Velekněží a farizeové svolali proto veleradu a radili se: „Co máme dělat? Vždyť ten člověk koná mnoho znamení! Necháme-li ho tak, všichni v něho uvěří, a pak přijdou Římané a vezmou nám (svaté) místo i národ.“ Jeden z nich, Kaifáš, který byl v tom roce veleknězem, jim řekl: „Vy vůbec nic nevíte ani nemyslíte na to, že je pro vás lépe, když jeden člověk umře za lid, než aby zahynul celý národ.“ To neřekl ze sebe, ale jako velekněz toho roku prorokoval, že Ježíš musí umřít za národ – a nejen za národ, ale i proto, aby rozptýlené Boží děti shromáždil v jedno. Od toho dne se rozhodli, že ho zabijí. Proto Ježíš už mezi židy veřejně nevystupoval, ale odešel odtamtud do kraje blízko pouště, do města zvaného Efraim, a tam pobýval s učedníky. Byly blízko židovské velikonoce a mnozí z toho kraje putovali před svátky vzhůru do Jeruzaléma, aby se posvětili. Hledali Ježíše, a jak stáli v chrámovém nádvoří, říkali si mezi sebou: „Co myslíte? Nepřijde na svátky?“ Velekněží a farizeové vydali nařízení, že kdo se doví, kde on je, má to oznámit, aby se ho mohli zmocnit. (Jan 11,45-56)

Je pro vás lepší, když jeden člověk umře za lid. V dějinách národů se vypravují hrdinské činy jednotlivců, kteří obětovali života za záchranu obce, národa, státu. Staví se jim pomníky a oslavují se v básních a řečech. A přece V. Solovjov zapochyboval o hodnotě těchto obětí. Má-li lidská osoba absolutní hodnotu, nemůže se obětovat, být prostředek k blaženosti jiných. To se děje u zvířat, kde je hlavní cíl zachování druhu. Kromě toho nezdají se tyto oběti účinné. Státy, aby se zachovaly, stále vyžadují oběti lidí, ale nejsou lepší, než byly předtím. Je taková námitka oprávněná? Solovjov sám si dává odpověď. Laická morálka totiž nevyřeší. Smysl těmto obětem dal Ježíš. I on umřel za lid. Ale přitom i on tímto způsobem vešel do své slávy: vstal z mrtvých. Lidské oběti za druhé lidi jsou vznešené, ale pravou hodnotu dostávají až v Kristu, účastí na jeho smrti.

To neřekl ze sebe, ale byl v tom roce úřadujícím veleknězem, mluvil jako prorok. Jak této zásadě rozuměl Kaifáš? Ze souvislosti si můžeme domyslet, že jeho úvaha byla docela profánní. Viděl v kázání Kristově politické nebezpečí, a proto usoudil, že je líp ho obětovat, aby se nesnáz zažehнала. Evangelium však k tomu přidává zvláštní poznámku: „Mluvil jako prorok.“ Proroci se v Bibli nazývají „vidoucí“ (1 Sam 9,9). Odkrývají hlubší skutečnost, která je skryta pod povrchem. Tak tomu je skutečně v tomto případě. Jako v jednom všichni zhřešili, tak i v jednom jsou všichni ospravedlněni. To pochopil z Boží inspirace svatý Pavel (Řím 5,12n). Měl tu inspiraci i Kaifáš? Svatý Jan Evangelista mu ji připisuje, protože byl „úřadujícím veleknězem“. Byl reprezentant Božího lidu Starého zákona. Tím víc to platí o úředních zástupcích církve novozákonní. Jejich výroky jsou v rukách Božího vedení, i když se navenek jeví docela lidské.

Ježíš musí umřít nejenom za národ, ale i proto, aby shromáždil v jedno rozptýlené Boží děti. Právě protože výrok Kaifášův přesahoval motivy, které ho vedly, aby jej vyslovil, dodává k němu sv. Jan i další poznámku. Nešlo tu už jenom o národ, ale o spásu

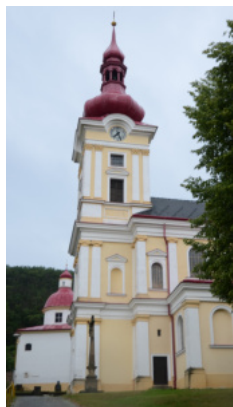
celého lidstva, o dosažení ztracené jednoty. Lidstvo o ni vždycky usilovalo. Symbolicky to vyjadřuje vypravování Genese o babylonské věži. Tak 11. kapitola uzavírá prvních deset, které v kusých náznacích podávají prehistorii lidstva: ztrátu ráje, jednoty a zoufalý pokus ji znovu nastolit. Končí však novým beznadějným rozptýlením. Ve 12. kapitole pak začíná vyvolení Abraháma. Z jeho potomstva vyjde ten, komu se sjednocení podaří, a proto v něm budou požehnána všechna lidská pokolení. Dosáhne toho cíle ovšem jinak: ne stavěním věže „až do nebe“, ale sestupem až do smrti. To bude však „sestup do výše“.

Zdá se, že Ježíšovy dny jsou spočteny. Velekněz Kaifáš - reprezentant Božího lidu Starého zákona, vidí v kázání Kristově politické nebezpečí a proto usoudil, že bude dobré ho zažehnat smrtí Ježíše Krista. Vyslovuje však nakonec prorocství, jež se v Kristu naplnilo. Ježíš totiž zemřel za všechny lidi, kteří na této planetě žili, žijí a ještě se narodí, budou žít. A tak si dnes řekněme naprosto jasně, že v nikom jiném není spásy, než v Kristu. My si spásu nezasloužíme dobrými skutky, ale jen díky milosti, kterou nám Kristus dá. Držme se ho pevně - bez Krista nejsme nic! Ježíši, důvěřuji ti!

**FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE.
PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYVICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

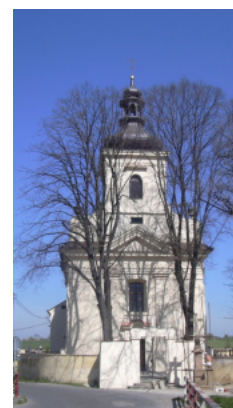
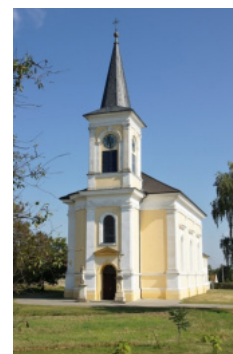

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**

**SVŮJ DAR NAVÍC MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL:
josef.benicek@seznam.cz**

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM!

POSTNÍ EXERCICIE

s Tomášem kardinálem Špidlíkem S.J.

čestným občanem pustiměřským

KOSTEL NAROZENÍ PANNY MARIE V DRYSICÍCH – 1992 *(dokončení)*

Jak se zlo napravuje prakticky?

Bůh dal všechnu moc Synovi a Syn ji dal apoštolům: ‘komu hříchy odpustíte...’. Odpuštění hříchu je tedy podstatně církevní. Hříchy odpouští na prvním místě Církev. Kdo je ta Církev? To není jen papež a biskupové. Především je to Boží lid. Musí proto odpustit hříchy jeden druhému. Na Slovácku je pěkný zvyk při pohřbu, když se u hrobu žádá: ‘jestli někomu z vás zesnulý ublížil odpouštíte mu?’ Všichni odpovídají: ‘odpouštíme!’

Na druhém místě pak jsou církví odpouštějící ti, kdo konají pokání za druhé. Každé pokání totiž napravuje nějaké zlo ve světě. Proto konali někteří světci velká pokání za druhé - byli si vědomi, kolik dobrého tím mohou vykonat. Pokud si toho člověk není vědom, takové pokání je zbytečné. Pán Bůh nezbohatne tím, že jsem si odepřel zákusek “za duše v očistci”.

Třetí forma pokání v Církvi je úřední a svátostná - *svátost pokání*. Pokání je sice všeobecné, ale je o také svátost. Jak svátost pokání vypadá? Každá svátost má nějaký symbol a za tím symbolem je neviditelná Boží milost. Co je symbolem ve svátosti pokání? Tady je velký rozdíl mezi Církví latinskou a všemi ostatními východními Církvemi. Církev latinská má obraz soudu. Obžalovaný přichází k soudnímu stolci a říká: “já hříšník na sebe žaluji...” Soudce se zamyslí a řekne: “Za tak těžká provinění tě já musím odsoudit” (ve staré době existovaly přesně stanovené kánony ukládání trestů). “pomodlíš se třikrát Zdravas Maria,...” Svatý Cyprián píše: ‘Pán Bůh, jak říká prorok Joel, trestá všechny hříchy, ale jen jedenkrát.’ tzn. když po těch třech Zdravasech umřu, stojím u nebeské brány, chci dovnitř, ale ďábel bude žalovat: ‘on dělal to a to’. Já řeknu: ‘to už je odpuštěno!’ Ve východní Církvi má rozhršení formu modlitby nad kajícím.

Jak často se ale máme zpovídat? V dějinách Církve neexistuje svátost, která by prodělala tolik proměn jako právě zpovědní praxe. V prvotní Církvi se zpovídali velmi málo. Hermas předpokládá, že by se člověk měl zpovídat jen jedenkrát v životě.

Homílie při eucharistii v Kalistových katakombách, Řím.
Peregrinatio ad limina apostolorum, 12.6.2007.

Proč? Lidé se tehdy dávali pokřtít v pozdním věku. ‘Až se vybouří, pak ho pokřtíme a dál už nesmí hřešit!’ Pak se konalo častěji vzhledem k pronásledováním, odpadlíkům, či kvůli některým hříchům, atd. Všichni ale přesto chodili ke svatému přijímání. Zatímco ve středověku chodili třikrát do roka ke svatému přijímání a zpovídali se dvakrát, třikrát či čtyřikrát do týdne. Na konci minulého století bylo stanoveno ‘alespoň jednou týdně’. Dnes už v některých zemích ani zpovídat nechtějí: není podle nich třeba tak často chodit ke zpovědi. Jaký k tomu zaujmout postoj?

Víme, že zpověď je povinná, když má člověk těžký hřích; jinak alespoň jednou do roka. Zkusme shromáždit důvody proti časté zpovědi.

1. Když se lidé moc často zpovídají, špatně se připraví, a zpověď se stává zvykovou. Je stálým opakováním stejných hříchů.
2. Když se často zpovídáme, odrazuje to od svatého přijímání. Lidé totiž nechtějí chodit ke svatému přijímání, aniž by napřed nepřistoupili ke svaté zpovědi.
3. Budí to dojem, že není žádný jiný způsob odpuštění hříchů než zpověď, což není pravda. Vždyť odpuštěním hříchů je i svaté přijímání, které se podává na odpuštění hříchů; každý dobrý skutek odpouští hříchy; skutek lásky odpouští hříchy.
4. Obřad rozhřešení vznikl, když se s Církví smiřovali odpadlíci v dobách pronásledování. Proč ho užívat pro starou babičku, která byla roztržitá při modlitbě růžence?

Jaké jsou důvody pro častou svatou zpověď?

1. Pravidelná sebekontrola - cesta k dokonalosti.
2. Ponížení sebe sama, aby se člověku dostalo odpuštění hříchů.
3. Je to zadostiučinění za druhé. Zpovídáme se i za ty, kteří se nezpovídají.
4. Každá svátost je rozmnožením Boží milosti v nás. Proč tuto svátost odmítat, když je tak snadné ji přijmout s takovým užitkem.

Výsledek 4:4. Jak tedy odpovědět? U každé praxe je třeba vědět jak vznikla. Jak tedy vznikla častá zpověď? Za starých dob nebyla. Začala v Palestině v 6. století v mnišském prostředí, kde bylo duchovní vedení. Chodili pravidelně k duchovnímu otcí (i když to nebyl kněz) a často s ním mluvili. Tento rozhovor pak končil modlitbou. Častá zpověď proto stojí a padá s tím, zda-li je zpovědník pouze servisem anebo je duchovním otcem. První postoj by se dnes dal nahradit computerem, tzn. každý by si vyťukal na klávesnici své hříchy a vypadlo by mu přesné pokání. Toto smýšlení je ale naprosto zavádějící: Ježíš Kristus i apoštolové byly osoby - proto se vyžaduje osobní styk. Aby se k tomu došlo, musí se člověk oprostít od určitých schémat. Proto se pokoušeli dělat zpovědní zrcadla pro konkrétní stavy.

Zpověď je dobrovolná, jsem povinen vyznat pouze těžké hříchy. Z těch lehkých mohou říci to, co chci. Je dobře si přečíst např. Ježíšovu horskou řeč, a řeknu si tento týden si dám pozor na pokoru: “Blahoslavení chudí duchem,...”. Zpověď je totiž spontánní rozhovor o problémech našeho duchovního života.

Říká se, že katolické zpovídání je jakousi automatickou rutinou. Vypráví se, že jeden člověk přišel k rabínovi a vyznává: ‘Zabil jsem.’ Rabín říká ‘oko za oko, zub za zub. Někdo tě musí zabít!’ Muž se polekal a říká: no to je příliš těžké pokání, půjdu jinam.

Šel proto k evangelickému pastrovi. Ten mu říká: ‘Zabít člověka je těžký zločin. Dělej celý život pokání a doufej, že ti Pán Bůh odpustí!’ To už je lepší, pomyslel si člověk. Ale šel ještě na pouti ke zpovědi k jednomu františkánskému zpovědníkovi. Přiklekne ke zpovědnici a vyznává: “Zabil jsem člověka.” Zevnitř se ozve: ‘Kolikrát, jen jednou?’ ...

Víme, že mniši dělali celý život pokání. Jak tomu rozumět? Má být křesťanstvím stálým pokáním, pláčem nad hříchy. Vždyť je radostnou zvěstí! Smutek je jednou z neškodlivějších neřestí. Zvláště melancholičtí Slované jsou ke smutku náchylní. Jak to tedy je? Je zajímavé, že v řečtině jsou dvě naprosto odlišná slova pro ‘smutek’: ‘*lypé*’ a pláč nad hříchy - ‘*penthos*’. Jak se liší? Když jde o pláč, tak se ptají, nad čím smí člověk plakat. Jaký bývá motiv? Obyčejně je prvním motivem, že člověk o něco závažného přijde, něco ztratí (např. nad smrtí, někdo mi umřel). Sluší se to na křesťana? Mniši říkali: ne. Pravý křesťan ví, že to nestojí za to, jsou přece v nebi. Nějakému mnichovi řekli: umřel ti otec. ‘Přestaň se rouhat, můj otec je nesmrtelný!’ Svatý Jan Chryzostom říká: ‘přestaňte plakat nad mrtvými! Přece nejsou mrtví. Stoici se nemýlili, když zařadili smrt mezi věci indiferentní!’ Když pak pohřbívali Césaria, bratra svatého Řehoře Naziánského, jejich matka, aby ukázala, že je křesťankou si oblékla na znamení radosti bílé šaty. Na ikonách zase mají světci široce otevřené oči. Když se na pomníky dávala podobizna zesnulého, vždy se znázorňovala se zavřenýma očima, na znamení smrti. Křesťané však na znamení, že nezemřel, ale žije, používali symbolu otevřených očí. Říkávali, kdo má rád hmotné věci, oblíbil si příčinu své smrti. Evagrius vypočítává v kapitole *O smutku*, 77 bolestí, nad nimiž má člověk pouze mávnout rukou, např. když se bojíš ďábla, když máš smutek, že tě napadají špatné myšlenky, když pláčeš nad starými hříchy,...není dobré se trápit nad věcmi tohoto světa.

Nad čím tedy máme plakat. No, říkají: nad smrtí Krista Pána. *Konstituce* ze IV. století však říkají: ‘At’ pláčou nad smrtí Krista Pána židé a pohané, protože nevěří, že vstal z mrtvých; protože umřela jejich naděje, kterou u něho hledali. Nás, kteří věříme, že Pán, Vykupitel světa vstal se to netýká!’ Co je tedy smutek? Nad čím má člověk plakat? A odpovídají: nad tím, co má opravdu hodnotu. A skutečnou hodnotu má pouze milost Boží. Tu když člověk ztratí, má plakat. Je to pláč nad hříchem. Ale jak dlouho? Znovu existují dvě slova: ‘*metanoia*’-lítost a ‘*penthos*’- stálý pláč. Jak dlouho má člověk hříchu litovat? K opatu Poimenovi přivedli člověka, který se dopustil vážného provinění a řekli: ten by měl konat pokání aspoň tři roky. On však odpověděl: to je moc. Tak aspoň rok! I to je moc. Tak tedy čtyřicet dní! I to je trochu moc. A když už dál nepokračovali říká opat: Já myslím, že když člověk doopravdy z celého srdce lituje, i tři dny jsou mnoho. Nevěří-li člověk, že Pán Bůh odpouští hříchy, není křesťanem.

Proč ale tedy mniši celý život plakali?

Jejich pláč je docela něčím jiným. Oni plakali dojetím nad tím, jak je Pán Bůh dobrotivý, že jim všechny hříchy vždycky odpustí. To není smutek, ale veliká radost. To je zážitek marnotratného syna, který mu připomíná dobrotu otce. To jsou lítosti, kterým se žádná radost světa nevyrovná.

Za války utekli dva manželé. Usadili se v Německu, a sotva se zařídili, on utekl s nějakou cizí ženou, s nějakou Němkou. Po létech ho jednou potkala na ulici: ošumělého, ztrápeného. Když mě uviděl, vypráví žena, chtěl zabočit někam za roh. Už to ale nebylo možné, věděl, že jsem ho viděla. Přiblížil se proto se sklopenou hlavou ke mně. Já se zastavila a povídám mu: ‘Ty, vrať se!’ On zůstal jako zkamenělý. Vzala jsem ho domů,

dala mu najíst a říkám mu: umyj se; ve skříni máš ještě staré šaty, které tam po tobě zůstaly, atd. Žena pak dodala: já jsem nejšťastnější ženou na světě. On když se na mě podívá, hned pláče. Pláč nad hříchy je něčím podobným: je vědomím, že nic, ani hřích nemůže zabránit lásce Boží. To je smysl “blahoslavenství plačících...”. Právě tento pláč osvobozuje.

Ruský básník Žukovskij napsal báseň ‘Pery a anděl’. Pery je jméno anděla, který se při pádu andělů z nebe společně s Luciferem, chce na půli cesty vrátit zpátky. Přijde k nebeské bráně, ale ta už byla zavřená. Tloukl, a tu se archanděl Michael zevnitř ptá: ‘Co chceš?’ Já bych se chtěl vrátit. Bylo mu tedy řečeno, že má létat po světě, a najít tu nejkrásnější slzu, jaká existuje. Bloudí tedy světem a vtom vidí, že na jednom místě umírá matka, a zůstává šest dětí. A ona, když na smrtelné posteli viděla svých šest sirotek, vyhrkla jí slza. Pery ji uchopil na tácek a spěchal k nebeské bráně. Archanděl Michael se na ni podívá a říká: ‘Je pěkná, ale brány nebes neotevře.’ Letěl tedy dál a vidí, že je nějaká bitva, ve které je jeden voják těžce raněný a umírá. Uvědomuje si: ‘umírám pro svůj národ, pro své spoluobčany’ - a vyhrkla mu slza z očí. Pery ji vzal k nebeské bráně a znovu slyší: ‘Krásná, ale bránu nebeskou neotvírá.’ Letěl proto dál, až si v poušti všiml mnicha, který plakal nad svými hříchy. Tu slzu vzal, a přiletí k nebeské bráně. Ta už byla dokořán.

Lítost nad hříchem je něčím úžasně krásným. Je to radost nad tím, že všechno zlo je přemožitelné. To je smyslem křesťanského pokání. Dokáže přemoci všechno zlo na světě. První a nejkrásnější poselství evangelia tedy zní: *“Čiňte pokání, neboť se přiblížilo Boží království!”*

Mladým

Když se mluví o exerciciích k mladým, tak se nesmí vynechávat šesté přikázání. Ovšem je to ošemetná věc. Mluvili jsme o myšlenkách. Krásnou úvahu o tom má jeden z velkých ruských křesťanských filozofů, V. Solověv. Já jsem tu pasáž přeložil z ruštiny do italštiny a bylo by dobře ji přeložit i do češtiny, protože je to velice krásné. Které jsou ty hlavní myšlenky. On říká: „Je to zajímavé, že člověk se dělí na dva sexy, mužský a ženský. Všecka zvířata to mají a jsou tím vlastně do jisté míry pyšná, že jsou tak rozdělena a sexuálně žijí. Člověk se za to stydí. Čím to je. Kdyby se styděl člověk jenom za to, že je něco proti přirozenosti, tak je to pochopitelné. Jako se stydí za to, že krade nebo že loupí atd. Ale proč se člověk stydí, když má přirozený sexuální vývoj? Čím to je a kdy to začíná? Začíná to v pubertě. Bible o tom něco říká, že zhřešili, zjistili, že nejsou oblečeni a začali se stydět. Ale Solověv tento vznik rozebírá psychologicky. Začíná to během puberty, když člověk dorůstá. V té době puberty se stává také, že se člověk zamiluje. Je to dobré nebo zlé? Solověv říká, že je to důležitý moment v životě. Člověk totiž zjistí, že existuje druhá osoba. Kluk se stará jen o sebe. Říkáte, že má rád maminku, ale ta maminka je jenom na to, aby mu vařila a šatila jej a holky by odstrčil loktem: „Běž pryč, děvčisko.“ A děvče se také stará jen o sebe a říká: „Kluci běžte pryč, co já s vámi mám společného?“ Najednou objeví, že existuje druhá osoba. To je velikánský objev! Napřed jí dával vždycky „boxu“, a teď najednou řekne: „Mařenko, chceš limonádu?“ A ona říká: „Jej, ty jsi neučesaněj, pojď sem, já tě učešu!“ Když zjistí, že je druhá osoba, tak najednou objeví, že ta druhá osoba je nejkrásnější, jaká může být. Říká: „Ta naše Mařenka, ta je nejhezčí z celého vyškovského okresu.“ A všichni říkají: „Chudák chlapec,

kam dal oči!“ On by se dopálil, rozčílil by se, kdyby mu řekli, že to není pravda. A ona říká: „Jeníček je nejchytřejší chlapec na celé Moravě.“ „Vždyť propadá z matematiky.“ „To je vina profesorů. On sám je velice chytrý.“ Všichni se smějí a říkají: „Jak jsou ti mladí hloupí!“ Ve skutečnosti je to něco velice důležitého. Když objevíme, že existuje druhá osoba, tak druhá osoba musí mít velikou cenu. Protože je nejhezčí a nejkrásnější atd. Tedy ta druhá osoba je něco velice krásného a důležitého. A protože ta druhá osoba je něco velice důležitého, tak říká: „Já tě budu milovat celou věčnost a kdybys mě nechala, tak se oběsím.“ Všichni se smějí a říkají: „Uvidíme, jak dlouho ta věčnost bude trvat. Už jsme těch věčností viděli moc.“ Ale on to bere vážně a ona to bere vážně. Teď co se stane. Buďto se rozejdou a je to veliké zklamání nebo to jde dobře a vezmou se. Pohádky říkají: A žili blaženě. Ovšem život není pohádka. On najednou objeví, že ona už není ta nejkrásnější, že už jí vypadl zub. Ona říká, že on už není ten nejchytřejší. Už najednou je tu zklamání, že to tak není. Přijdou děti. Najednou zjistí, že to není tak krásné, jak si to představovali. Všichni říkají: „Dobře vám tak. Jste hloupí, že jste si to tak představovali.“ Je to pravda, že byli hloupí? Vlastně člověk by si měl zachovat něco z toho, co právě v té době vzniklo. A to se nezachová hmotně. Sexuálním životem se to nezachová. Tady se musí vyvinout duchovní přátelství. Jestli se nevyvine duchovní přátelství, tak to sexuální dříve nebo později vede k velkému zklamání. Člověk se stydí, že klesl na úroveň, na které jsou zvířata. Ti, kdo pochopili, že chtějí žít jenom duchovně, slibují celibát, poněvadž chtějí mít rádi všechny lidi jenom duchovně. Ti kdo ne, vstupují v manželství, ale říkám: musí se z toho vyvinout opravdové přátelství. Musejí si pomáhat duchovně, a pak to tedy dostává smysl. Jestli ne, kultura sexu vede k hroznému smutku. Je na chvíli a oni zjistí, že to není to, co si představovali. To, co jsme si představovali, je třeba zachovat. Dá se to zachovat? Jenom duchovně. Proto i manželství má smysl v duchovnu. Neslibují si žít šťastně, ale slibují si věčnost: Já ti slibuji, že tě nikdy neopustím a ty mě slibuješ, že mě nikdy nenecháš, na tebe se mohu spolehnout. To je na tom to krásné. Proto se máte také modlit za to, abyste dobře vstoupili v manželství, aby to Pán Bůh požehnal.

Říká vám něco slovo Foullerau? To byl francouzský básník, který dělal apoštolát pro malomocné. Byli jsme velicí přátelé. Slavil v Římě padesát let svého manželství a slavili jsme to v jednom hotelu. On přitom povstal a říká: „Tak jsme byli padesát let spolu a za celých padesát let nepadlo ani jedno tvrdé slovo mezi námi.“ A kdosi tam povídá: „No to jste měli štěstí.“ On se rozčílil: „To není žádné štěstí, to je milost Boží.“ Když se lidé mají skutečně rádi duchovně a jeden za druhého ručí. Právě tak se máme dívat na sexuální věci. Kam směřují. Ne, kde jsou, ale kam směřují. A k tomu nám musí milost Boží pomáhat.

Člověk je tak velký, jak velká je jeho láska

Řetězec ctností začíná vírou a končí láskou. Začali jsme vírou a skončíme láskou. Jenže, co to je láska. V evangeliu a u sv. Pavla je řečeno, že dokonalost je v lásce. Pán Ježíš říká, které je největší přikázání: *budeš milovat Pána Boha svého z celého srdce a bližního jako sebe samého!* Sv. Pavel v listě ke Korintským mluví o zázracích v prvotní církvi. Někteří měli dar proroctví, někteří mohli uzdravovat, někteří mluvili neznámými jazyky, někteří křísili mrtvé. A sv. Pavel se ptá, jestli to mohou dělat všichni. Odpověď je „ne“. Jak se tedy dokáže, že máte Ducha svatého? Sv. Pavel ukazuje něco daleko většího – „*Kdybych*

mluvil všemi jazyky andělskými, kdybych do ohně skočil, uzdravoval, křísil mrtvé, a neměl přítom lásku, nejsem nic“. Tam je tedy výslovně řečeno, že celá křesťanská dokonalost je v lásce. V době prvních křesťanů se vyskytli bludaři, kterým se říkalo gnostici. *Gnosis* znamená poznání. Říkali, že když má někdo veliké poznání, tak je dokonalejší. Proti nim sv. Irenej napsal, že kdybys byl kdovíjak chytrý, a nebudeš-li mít lásku, k ničemu to není, protože v ní je dokonalost. Celá otázka tedy zní: co je to vlastně láska. Mluví o lásce jen křesťané nebo také jiní? Všichni mluví o lásce. Mezi starými pohany byl velice pověstný spis Platona *Symposion*, tzn. doslova *spolupitka*. Sešli se dohromady, popíjeli víno a mluvili o důležitých věcech. Dodnes se říká symposium, když se sejdou a mluví o učených věcech. Toto Platonovo dílo je věnováno termínu láska. Říká tam, co to vlastně láska je. Podle řecké mytologie se narodila z matky bídy a z otce nebe. Proč? Láska se řecky řekne eros. Bůh Eros se narodil z matky bídy a z otce nebe. Znamená to, že člověk něco nemá, touží po tom a má to rád. Tak nemám v břiše nic a vidím za oknem, že jsou tam moravské klobásy. Řeknu: jak já mám rád klobásy! Ta láska se narodila z matky bídy a z touhy něco vidět, něco mít. Někdo má rád hudbu a nemá housle. Uvidí housle a říká: jak bych rád ty housle! Podle Platona má člověk rád to, co nemá. To co má, už ne. Když jsem se těch klobás najedl, tak mě ta láska přešla: „Odneste to pryč, už to nechci ani vidět!“ Platon říká, že člověk je tak veliký, jak veliká je jeho láska. Když má někdo rád jenom jídlo, je to labužník. Když má rád jenom peníze, je to lakomec. Když má rád matematiku, tak je matematik atd. Když má rád Boha, tak je to člověk Boží. V tomto světě proto není nic lepšího, než milovat Boha, protože to je ta největší věc, jaké se může dosáhnout.

Je to křesťanské? Člověk je tak veliký, jak veliká je jeho láska. Tento popis má něco zvláštního. Člověk má rád jenom to, co nemá a po čem touží. Může mít Pán Bůh rád svět? Má Pán Bůh nějakou potřebu? Nepotřebuje nic. Platon tedy říká: Bůh nemiluje svět. Bůh nemá rád lidi, protože je nepotřebuje. Lidé mají rádi Boha, protože Boha potřebují. Bůh je jako slunce. Lidé mají rádi slunce, ale slunce nemá rádo lidí. Víte, čemu se říká platonická láska? Když chlapec miluje nějakou např. filmovou hvězdu a ta o tom nic neví. Tzn. je to láska jenom z jedné strany. Jenže v evangeliu je výslovně napsáno, že tak Bůh miloval svět, že dal vlastního Syna. Potřeboval ten svět? Nepotřeboval. První křesťané si toho byli dobře vědomi. Když psali evangelium a překládali Bibli, věděli, že nesmí přeložit slovo láska slovem eros. Tak vymysleli slovo *agapé*. Tzn. ne toužit po něčem, protože to potřebuji, ale mít něčeho mnoho a ze své mnohosti rozdávat. Když nemám peníze, tak po nich toužím. Mohu však mít také mnoho peněz a rozdávat je těm, co nemají. Takže jsou vlastně dvě lásky. Jedna je láska, která chce brát a druhá je láska, která chce dávat. Řecky *eros* a *agape*. Jeden švédský luteránský biskup napsal knihu, ve které říká: evangelium nás naučilo *agape*, ale lidé to popletli, a tak vznikla katolická církev. Až teprve v reformaci pochopili, že nemáme toužit po nebi, že to není k ničemu. Máme jenom dávat a dávat. Může však člověk jenom dávat? Nejdříve musí mít. Člověk má obojí. Jednak má tu první lásku, protože chce, touží po něčem a chce něčeho dosáhnout. Pak má tu druhou lásku - je schopen ze své mnohosti rozdávat. V evangeliu je napsáno: „podle toho poznají, že jste moji učedníci.“ Tohle totiž pohané nemají. Milujte nepřátele! Proč nepřátele, ty přece nepotřebuji. Kristus Pán říká: Když budete mít rádi jenom přátele a příbuzné, tak čím se budete lišit od pohanů, to mají všichni pohané. Vy musíte také trochu dávat. Dávejte tomu, koho skutečně nepotřebujete. Budete jako Otec nebeský, který dává déšť všem, dobrým i zlým. V životě sv. Ambrože z Milána se říká: Tenkrát ještě nebyla sociální

zařízení a byli chudí lidé, vdovy, které neměly z čeho žít. Proto v neděli po bohoslužbách biskup Ambrož řekl vždy nějaké bohaté zbožné dámě: vemte si tuhleto babičku přes týden na starost nebo vemte si toho a toho a takhle si to rozdělili. Jedné takové dámě dal sv. Ambrož vdovu. V týdnu dámu potkal. Povídá: „Jakpak to s tou vdovou jde?“ „Špatně.“ „Proč? Bručí, nadává?“ „Ale ne. Pořád mně líbá ruce a pořád mi za všechno děkuje. Jakpak mohu já pěstovat křesťanskou lásku?“ Sv. Ambrož řekl: „Počkej, já to napravím.“ Příští neděli jí dal ženu, která od rána do večera nadávala a bručela. Pak se potkali: „Jak to jde?“ „Výborně! Teď mohu pěstovat křesťanskou lásku.“ Jestli tohle není pravdivé, aspoň je to jasné. První láska tedy bere a druhá dává.

Sv. Augustin říká: dvě lásky postavily dvě města. Město pozemské a město nebeské. Obě věci jdou dohromady. Kdyby člověk pořád dával, za chvíli by neměl nic. Musí tedy také brát. Zaplat' Pán Bůh, že Bůh také dá. Eros tedy znamená toužit a agape znamená dávat.

Rozlišujeme také lásku k Bohu a lásku k bližnímu. Láska k Bohu. Je to eros nebo agape? Sv. Bazil píše na začátku své regule, proč milujeme Pána Boha. Dává čtyři důvody: 1. Každý člověk má rád světlo a nemá rád tmu. Pán Bůh je nekonečné světlo, proč bychom ho neměli mít rádi? Je to eros nebo agape? Eros. 2. Každý člověk má rád krásné věci. Pán Bůh je největší krása. Co je to? Eros. 3. Každý člověk má rád své dobrodince. Pán Bůh je největší dobrodinec. Eros. A teď říká sv. Bazil: představte si, že je poslední soud. Kristus sedí na soudné stoličce. Na pravé straně jsou ti, co jdou do nebe a na levé straně jsou zavržení. Sv. Bazil je mezi zavrženými. Přijde ďábel, čert, postaví se před Krista Pána, ukáže na Bazila a řekne: Vidiš toho Bazila? Tys ho stvořil, já ne, ale on šel se mnou. Tys mu dával všechna dobrodíní, já jsem mu dělal jen samou neplechu, ale on šel se mnou. Tys pro něj umřel, já ne, ale on šel se mnou. Říká sv. Bazil: že už jdu do pekla, to by mně nevadilo, ale že by se ten čert mohl takhle před Kristem Pánem vychloubat, to bych nesnesl. Co tím chce říct? Člověk může porovnávat svoje dobro a dobro Boží a je schopen říct, že Pán Bůh je mnohem víc, než moje vlastní dobro. Tomu se říká dokonalá lítost. Člověk je schopen říct, že Pán Bůh je důležitější. Říkáme, že dokonalá lítost odpouští všechny hříchy, i když jsem se nezpovídal. Tady se skutečně projevuje láska Boží. Je to těžké. Odrecitovat tu formuli, to je lehké. Myslet na to je dost těžké.

Sv. Kateřina Sienská byla dívenka z bohaté rodiny. Přivedla papeže do Itálie. Byla velice výmluvná, ačkoli ze začátku neuměla číst. Když se naučila číst, měla mnoho zjevení. S Kristem Pánem recitovala breviář. Na závěr říkala vždy: *Sláva Otci, Tobě a Duchu svatému*. Jednou si s ním vyměnila mysticky i srdce. V jednom zjevení jí Kristus Pán říkal: „Víš, má chudinko, proč tě mám rád?“ Ona říká: „To nevím, Ježíši“ „Ty jsi taková chudinka, že kdybych tě neměl rád, tak bys vůbec ani neexistovala.“ „To je pravda.“ „Kdybych tě neměl rád, co by z tebe bylo?“ „Nic.“ „Kdybych tě neměl rád, tak by ses dopustila všech hříchů.“ „To je tak krásné, já bych tě chtěla také tak milovat.“ Teď si uvědomila, že řekla hroznou hloupost. Pak však řekla: „Ježíši, to přece není spravedlivé. Ty mě můžeš mít rád a já tě mohu milovat jen malou láskou.“ Jak to krásně vyslovila! Já tě mohu milovat jen tou malou láskou, tzn. mohu po tobě toužit. Nemohu tě milovat velkou láskou, nemohu ti něco dát. Kristus Pán jí odpověděl: „Já jsem ti to udělal možným. Dal jsem ti bližního. Všechno, co uděláš bližnímu, vezmu, jako bys to udělala mně samému. Sv. Kateřina zajásala, utíkala do nemocnice a začala ošetřovat malomocné. „Teď mohu milovat Boha velikou láskou!“ Tzn. skrze bližního můžeme dát Bohu. Proto v evangeliu jsou tyto dvě lásky neoddělitelné. Láska k Bohu a láska k bližním patří k sobě.

Sv. Jan říká v dopisu: „*když někdo říká, že má rád Boha a nemiluje bližního, je lhář. Jak můžeš milovat Boha, kterého nevidíš, když nemiluješ bližního, kterého vidíš.*“ Jinými slovy: to, co jsme udělali bližnímu, je, jako bychom to udělali Bohu. Na posledním soudu se řekne: pojďte, požehnaní, měl jsem hlad, dali jste mi jíst, měl jsem žízeň, dali jste mi pít. Kde jsme tě viděli? Co jste udělali jednomu z bližních, to jste udělali mně. Takže my můžeme mít rádi Boha tou velkou láskou skrze bližní. Většinou proto kazatelé a duchovní spisovatelé víc než o lásce k Bohu, mluví o lásce k bližnímu. Co se dá říct o lásce k bližnímu? Na prvním místě se mluví o almužně. Řecké slovo almužna znamená soucit. Soucit s druhým. Na druhém místě se mluví o posuzování bližního. Na to byli velice přísní. V životě Otců to dělali někdy legračně: nějaký starý mnich si uvázal maličký pytlíček a pověsil si jej před oči. Na záda si dal veliký pytel. Ptali se jej, proč tak chodí. „V tom malém pytlíčku jsou chyby bližních, ty chceš mít pořádek na očích. V tom velkém pytlu jsou moje chyby. Ty jsem si dal na záda, abych na ně neviděl.“

Často se mluví také o přátelství. Co to je, když jsou lidé přátelé, když se mají jako přátelé rádi? O tom mluvili velice často pohanští autoři. Aristoteles rozlišuje trojí přátelství: vždycky se najdou lidé, když je něco spojuje. Tak první přátelství je *ze zisku*. Dva lidé chtějí spolu vydělat, tak jsou přátelé. Když si přestávají pomáhat, tak se rozejdou. Dva studenti spolu studují a půjčují si knihy. Když dostudují, rozejdou se. Je to špatné přátelství? Záleží na tom, jaký je ten zisk. Lidé si mají pomáhat. Mají si pomáhat i k zisku, v práci na poli atd. To je tedy to přátelství první, které není trvalé. Je dané okolností, že navzájem jeden druhého potřebujeme. Druhé přátelství, jak říká Aristoteles, je *z potěšení*. Dva lidé spolu hrají šachy nebo na housle. Je to přátelství dobré? Podle toho, jaké je to potěšení. Když spolu pijí jen pivo, tak je to slabé. Když spolu sportují, hrají nebo studují, tak je to přátelství dobré, užitečné. Není trvalé, protože když už je to nebaví, tak se rozejdou.

Třetí přátelství je *opravdové*. Jedna osoba má skutečně ráda druhého člověka jako osobu. To je manželství. V jednom americkém filmu nějaký šlechtic cítil, že je to všechno v rodině nemocné. První žena mu umřela a on si chtěl vzít nějaké zdravé děvče ze sedláků. Když jedno takové našel, nabídl jí sňatek. Děvče bylo nadšené: stane se paní na zámku. Táta nad tím kroutil hlavou a máma se jí ptala: máš ráda jeho nebo máš ráda zámek? Samozřejmě jeho! Když to potom špatně dopadlo, tak si uvědomila, že měla ráda ne jeho, ale zámek. To je nebezpečná věc. Ti dva musí mít rádi sebe. A kdyby tě všichni opustili, pamatuj, že já jsem s tebou! Někteří lidé to vůbec nechápou a nechtějí se ani zavázat. Myslím, že některá manželství jsou skutečně neplatná. Protože oni se nechtějí zavázat. Oni spolu chtějí jít na výlet. To je tedy to třetí přátelství, které je velmi vážné. Nemusí to být jen manželství. Jsou taková přátelství mezi lidmi. Sv. Jan Chryzostom říká, že přátelství je největší dar, jaký Pán Bůh někdy dává někomu. Člověk má někoho, ke komu může vždy přijít. To vyžaduje, aby také on zachoval svému příteli věrnost. Lásku nejvíc ruší právě posuzování, když na druhých vidíme moc chyb. Já vždycky říkám: když jsou prsty daleko od sebe, tak se nepozná, že jeden je kratší a druhý delší. Když se dají těsně vedle sebe, tak se najednou vidí, že některý je kratší. Zrovna tak to je, když lidé žijí spolu. Když spolu byli na dálku, tak si říkali, jak ten druhý je fajn. Když jsou vedle sebe, tak ona zjistí, že mu schází jeden zub a říká: je to nepěkné, běž si to nechat spravit. V

soužití se chyby začínají vidět. Nezbyvá, než aby se ty chyby nebraly moc vážně. Je pěkná básnička Pavla Křičky, který napsal Jednička lomeno jednou. To byl starý pan učitel, hrozný dobrák. Nerad dával jinou známku než jedničku. Bylo známkování z pravopisu a úpravy. To byla jednička - pravopis a úprava - jedna. Jednička lomena jednou. Říkal básník: jednou jsem donesl nějakou úlohu a to bylo úplně Rudé moře. To by ani faraon nepřešel. Celé to bylo popletené, samé pravopisné chyby a naškrabané, že se to nedalo ani číst. Učitel když to viděl, tak si s tím nevěděl rady. Nakonec si dal říct a napsal tam jedničku lomenou jednou a do závorky napsal: až na ty pravopisné chyby! Básník pak říkal, jak by ten svět byl krásný, kdybychom jeden o druhém mysleli vždycky jednička lomeno jednou, až na ty pravopisné chyby. Chyby se mají brát s humorem a dobré věci se mají brát vážně. Člověk je však zvyklý vidět především chyby. Byla bouřka a já jdu do zahrady. Všechny stromy to vydržely, jen jeden se zvrátil. Tak neřeknu: ty všechny stromy to vydržely! Řeknu: já, jeden strom se vyvrátil! Vidím jen ten strom, co se vyvrátil a o těch, co stojí, vůbec nemluví. Zrovna tak se díváme na lidi. Neřekneme: je tady tolik a tolik dobrých lidí, ale: a viděli jste, byl tam jeden, co mlátil hubou tak nepříjemně. Všimneme si hned chyb. Je velmi dobré, když jde člověk spát, aby si řekl: copak jsem dnes viděl pěkného, co by se dalo napodobit? Zajímavé je, že každý den zjistí, že se něco najde. Jednou jsem jel v Římě autobusem. Nastoupila hodně špinavá cigánka s dvěma dětmi. Všichni si od ní odsedli a dívali se na ně škaředě. Viděl jsem, jak jsou špinaví a pak jsem si všiml, jak ta cigánka opravdově držela to svoje děcko, tak krásně. Řekl jsem tedy, to je příklad, který bychom si měli vzít. To je krásné, jak měla ten mateřský cit byl vyvinutý. U každého člověka je něco. Pravopisných chyb je tam samozřejmě mnoho, ale těm se musíme vyhnout. Jeden antický filozof říká: když moudrý člověk jde po trhu, řekne si, kolik je tu věcí, které nepotřebuji. Tamhle je jedna pěkná věc! Tu si musím vzít. Kdežto hlupák koupí kdekou hloupou věc. To totiž říkali mně, když jsem šel nakupovat: tu nejlibější věc vždycky koupíš! Kdo umí dobře nakupovat, ten si vybere. Včelka, kde letí, vybere si med a všechno ostatní nechá. Chrobák, kde vleze, tak tam válí hnůj. Chce-li člověk moudře žít, musí se moudře učit. Nechat být. Neřešit všechno. Kdybych chtěl všechno řešit, tak se zblázním.

Dále u bliženecké lásky musí člověk být ochoten druhému trochu pomoci. Ne mnoho, na to člověk nestačí, ale trošku, něco malého, co dodá kuráž do života. Jedna ruská legenda vypráví o sv. Mikuláši a sv. Kasiánovi. Sv. Mikuláš je v Rusku moc uctíváný. Sv. Mikuláš má dva svátky v roce, zatímco svatého Kasiána je pouze 29. února, tzn. jednou za čtyři roky. Legenda říká, že se to musí nějak ospravedlnit: Ti dva svatí se vydali z nebe na cestu po ruské zemi. Na cestách bylo moc bláta. Nějaký sedlák vezl dříví z lesa. Zapadl do bláta a klet. Ty nebeské uši zvyklé na zpěv andělů to nemohly slyšet, a tak sv. Kasián šel a přísně ho napomenul: člověče, člověče! Budeš-li takhle klet, přijdeš do pekla! On klet ještě víc. Tak sv. Mikuláš šel, chytl vzadu za kolo a poněvadž nebešťané mají velkou sílu, tak to kolo roztočil. Sedlák vyjel z bláta ven a přestal klet. Vrátili se do ráje. Sv. Petr kontroluje a vidí, že ty krásné nebeské bílé šaty jsou celé od bláta. Povídal: cos to vyvedl! Protože v nebi se nesmí lhát, tak on to všechno pověděl, jak to bylo. Sv. Petr pokýval hlavou a řekl: tak ty dostaneš dva svátky do roka a on jen jednou za čtyři roky. Pomoci bližnímu, to se musí často. Vynadat mu, stačí jednou za čtyři roky. Malá pomoc dělá vždycky dobře. Jestli mně chcete vynadat, tak se k vám za čtyři roky zase vrátím.

Vzít lidem Krista Pána znamená zabít člověka

Bylo by to smutné, kdybychom nepromluvili o Kristu Pánu. Je to snadné mluvit o Kristu? Vykládal mi jeden velebný pán co byl za války v koncentráku. Když pak byli v arestě doma, byli tam samí inteligenti, profesori a jiní. Doba byla dlouhá a tak si řekli: udělejme si přednášky. Jeden přednášel o tom, druhý o tom, třetí o literatuře. Pak řekli: povězte něco o Kristu Pánu. Říkal: já jsem se tak trochu styděl; vždyť věci, co se vždycky říkají jsou známé. Co tak pěkného, krásného o tom povědět. Vždyť to by dnes mělo lidi zaujat. Podívejme se proto nejdříve na to, jak viděli Krista umělci, protože to jsou lidé, kteří to chápou. Jak je v malbách? Jak se maluje.

Nejstarší malby máme v katakombách. Tam malovali jenom symboly. Tak např. ze Starého zákona: namalovali Abraháma, který obětuje Izáka; nebo Jonáše, apod. nebo symboly: kotva – naděje; ryba – zkratka křesťanské víry; IHS – zkrácené Ježíš. Protože v katakombách se nechtěli přiznat, bylo vše v náznacích. Ale když křesťané dostali svobodu, postavili si první kostely. V těch prvních kostelích, tam nahoře v kopulích nebo klenbě namalovali Krista Pána. Ten první typ je Kristus sedící na trůně jako císař. Co tím chtěli říci? No, císař tři sta let pronásledoval Církev, ale dnes vidíte, že pravý císař a vládce světa je Kristus. A kdybyste si všimli barev, něčemu byste se naučili: Kristus mívá obyčejně červené šaty a modrý plášť. Proč tak? Přece císař mívával rudý plášť - purpur je symbolem božského. Ale proč má Kristus modrý plášť? To neuhádnete. Červená barva znamená božství, modrá pak lidství. Má červené šaty, protože je Bůh a modrý plášť, stal se člověkem. Panna Maria to má úplně obráceně: modré šaty a červený plášť – to je člověk, který dostal plnost Boží milosti. Bůh se stal člověkem, aby se člověk stal Božím. Pěkně to vyjádřili dvěma barvami. Sedí tedy na trůně, pravou rukou žehná a v levé drží evangelium. To znamená: vládne světu svým slovem, skrze Písmo, a svým požehnáním –to jsou svátosti, milosti, a všechno ostatní. I žehnající ruka má zvláštní postoj: my žehnáme, jak známo, ale na Východě se žehná jak vidíme u Krista: je to vyznání víry – spojení tří prstů symbolizuje jednotu tří božských osob, spojení dvou prstů pak vyjadřuje dvě přirozenosti v Kristu: božskou a lidskou. To je první obraz Krista, který je na trůně, říkají Všemohoucí, slovanský Vsjeděžitel, má všechno ve své moci (řec. Pantokrator). To je první obraz, který se vyskytuje od IV. století až do středověku.

Ale ve středověku nastává najednou velikánská změna. Že Kristus Pán je na nebi, to už všichni věděli. Ale zapomněli, že byl člověk, který také trpěl. Začínají tak obrazy Krista umučeného: františkánské pobožnosti, sloupy s vyobrazením umučení, u nás Boží muka. Zapomnělo se totiž na to, že on byl také člověk, že jako my trpěl a jeho utrpení bylo podobné tomu našemu. Proto Křížové cesty, Boží muka, aj. To je tedy druhá verze: tou první byl Kristus slavnostní, druhý pak je Kristus Pán trpící.

Ted' v renezanční době ti velcí malíři a sochaři jako Michelangelo a Leonardo da Vinci, jak ti malují Krista? Říkají: Kristus Pán byl také dokonalý člověk. Proč ho tedy nenamalovat jako dokonalého a krásného člověka? Leonardo da Vinci jej proto namaloval skoro jako slečnu, elegantního. Michelangelo zase jako člověka silného, sportovce, člověka zdravého, plného síly. Chtěli tím zdůraznit, že Kristus Pán byl dokonalý člověk a měl pěkné vlastnosti lidské. Vždyť byl mladý člověk a když přitahoval takové lidi, musel mít pěkný vzhled. A byl vysoký, podle turínského plátna byl velmi vysoký. No tak to je renezanční doba.

Pak přijde doba barokní. A to máme v našich kostelích velice často. V barokní době se lidé cítili velmi osamocení. Vždycky je proto nějaký Kristus, který se svatým mluví. Na Karlově mostě je známé vidění svaté Luitgardy: Kristus Pán se naklání z kříže a se sveticí mluví. Je to Kristus, který se potkává jako přítel, s nímž mohu mluvit. Z té doby pochází také pražské Jezulátko, malý Ježíšek anebo svatý Antonín, který má Ježíše v náručí.

A jak je na moderních obrazech? No všelijak. Žiji s jedním malířem, který maluje velice krásně, ale málokdo tomu rozumí, protože na první pohled to vypadá hrozně, ale motivy jsou tam pěkné. O moderních obrazech bychom mohli říct, že znázorňují Krista všedních dní. Viděl jsem jeden francouzský obraz, jak jede Kristus Pán v tramvaji a vedle sedí dělníci a on se tlačí a jede do práce; jako někdo, patřící do tohoto našeho všedního života.

Tak vidíte, každý ten umělec vykreslil jednu stránku z osobnosti Krista Pána. Ta osobnost je plná, nedá se vyjádřit naráz, tak každý se snaží vyjádřit aspoň jednu stránku. Když to tedy takto dělali umělci-malíři, jak to vyjádřili umělci v literatuře?

V literatuře se vyskytuje velmi často téma o Kristu. Dalo by se posbírat tolik krásných věcí. Tak vezmeme aspoň některé. Jedním z nich je italský spisovatel Papini. Ten napsal legendu *Obrácení papeže*. V legendě se říká, že upálili nějakého kacíře na hranici. No pro Itala se to mohlo odehrát jedině v Praze, protože tam na severu jsou všichni kacíři. Říká tedy, že v Praze na hranici upálili nějakého kacíře. Vedle hranice stál jeho malý chlapec a ten přísahal, že se pomstí Církvi. Tento postoj je zase naopak typicky italský. Stojí tedy pod hranicí a přísahá, že se Církvi pomstí za to, že upálila jeho otce. Zmizí z Prahy. Za nějakou dobu se v jednom italském klášteře objeví nějaký novic. Přijmou ho a on je velice horlivý, studuje, postí se. Brzy je proto vysvěcen na kněze. Potom jako kněz káže s takovým nadšením, že přitahuje velké zástupy. No a protože jsme v Itálii, je velmi brzy jmenován kardinálem. Papež je starý. Říkají: až papež umře, máme jenom jednoho kandidáta. Papež skutečně umře, je konkláve a hned po prvním zasedání vychází bílý kouř. Říkají: máme papeže! A to je on. Vzpomíná – bylo to právě před vánocemi. Teď nadešla chvíle mé pomsty! Já se Církvi pomstím. Jako neomylný papež prohlásím, že Kristus Pán nebyl Bůh, ale že byl jenom obyčejný člověk. Oni mě sice zabijí, ale to je jedno. S tím si Církev už neporadí. Ze svých komnat pak pohlédne dolů a vidí, jak do baziliky proudí spousty a spousty lidí. Říkají: máme nového papeže a povídá se, že je velice dobrý, že krásně mluví ... On se tak dívá, jak lidé přicházejí, jak krácejí ze Zátiběří dudáci, co vždycky o vánocích vítají Spasitele, jak se davy hrnou... Dívá se na ně .... a tu ho najednou napadne: co se stane, když prohlásím, že Kristus Pán nebyl Bůh? Co se stane? No na nebi se nestane nic. Ale tady těm lidem seberu poslední naději, kterou mají. Myslel jsem si, že bych zabil Boha, ale ve skutečnosti bych zabil člověka. Protože vzít lidem Krista Pána, znamená je zabít. Najednou mu napadne: to nesmíš udělat! Rozpláče se. Obrátí se, dovedou ho do baziliky a pronese tak krásnou řeč o narození Páně, že i ti hluší kardinálové pláčou dojetím. Řekneme: je to pohádka. Ale pěkně vyjadřuje jednu věc: co by zbylo z člověka, kdyby neměl naději? Vzít lidem Krista Pána znamená zabít člověka!

Tímto tématem se velmi často zabýval Dostojevský. Četli jste něco z Dostojevského? Třeba *Bratři Karamazovi*? Tam je ten velký Inkvizitor. Pěkný je román *Idiot*. Ten totiž vznikl, když Dostojevský diskutoval s Tolstým. V té době žil Tolstoj a ten - jak víte - ztratil víru. Říkal: božství Krista Pána, to není důležité. Je potřeba vzít evangelium a zachovávat evangelium jako zákon. To jestli byl Bůh anebo nebyl Bůh, či jestli jsou

svátosti a obřady, ro nejsou důležité věci. Hlavně zachovávat evangelium tak, jak je napsáno. Dostojevský proti němu napsal román *Idiot*. V něm vystupuje kníže Miškin, který přijde ze Švýcarska z nějakého ústavu a přijde do Petěrburgu a dělá všecko tak, jak by jednal Kristus: odpouští, nelpí na penězích, zachovává evangelium... Ze začátku se pošklebují, pak ho začali obdivovat. No ale vzápětí se to nějak kazí. Pohádají se o něj dvě ženské, je zapleten do nějaké aféry, a nakonec skončí v blázinci. Co tím chtěl Dostojevský říct? Mohl by člověk zachovávat evangelium, kdyby v sobě neměl božskou milost Kristovu? No, nemohl. To by bylo čiré bláznovství. Jakkpak by někdo mohl rozdat peníze, pokud by nevěřil, že má Krista, milost Boží a nebeské království? Tolstoj říkával: když lidé rozdají všechny peníze, budou šťastní. On sám je chtěl rozdat, ale žena mu to zakázala. Tragická osoba. Potom to udělal tak, že odkázal všecko ženě a dětem a sám rozdával jenom z toho, co měl. Bez milosti Boží nemůže nikdo evangelium zachovávat.

Anebo v Bratřích Karamazových se vyskytuje velký Inkvizitor, který upálil všechny kacíře. Najednou někdo káže na ulici a on zjistí, že je to Kristus Pán. On ho dá zatknout a řekne mu: Kriste Pane, co tady chceš? Tys přece dal všecku moc papeži. A my máme všecku moc od papeže, takže pro tebe tu už není místo. Zůstaň v nebi a už se nám do toho neplet'. Udělals totiž hloupost, když jsi dal všecku moc Petrovi. Tos neměl dělat. Ale když jsi to udělal, nemáš už na zemi žádnou moc. No co byste na tu námitku řekli? Kristus dal všecku moc Petrovi, tak už tady nemá co dělat. Dám vám potvrzení z Říma, že jste udělali zkoušku z teologie. No podívejte se: když dám já něco, když dám hodinky, přijdu o ně. Bůh však nemůže dávat hmotné věci. Když dává, říká: jí jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. On dává sám sebe. Kdyby Kristus nebyl v Církvi, kdyby nepůsobil v Petrovi, nebylo by to k ničemu. To chtěl říct Dostojevský.

Teď si vezměme svaté: každý svatá nějakým způsobem toho Krista v sobě nosil. Uved'me si na ukázkou aspoň tři: napřed svatého Františka z Assisi. Byl synem bohatého obchodníka s plátny. V té době obchodníci dělali veliké kšefty a byla spousta chudých lidí – barvíři, atd. A teď ho najednou napadlo: také celá Církev, celá Evropa byla křesťanská. Hlavními vládci v italských městech byli biskupové, na všech obrazech Kristus. A přece zákon Kristův není zákonem tohoto světa. Řekl si: je třeba věrně zachovávat evangelium. Všecko rozdal, odešel z domu a postupně se k němu přidávali další. V Římě jim řekli: musíte napsat Reguli, pravidla, abychom věděli v co věříte a co zachovááte a potom je schválíme. On se pak v Monte Colombo, na sever od Říma, dlouho a dlouho modlil, nato napsal pravidla a tam nebylo nic než jenom citáty z Písma svatého. Samozřejmě, že takové stanovy mu nechtěli v Římě schválit, řekli mu, že to nejsou žádná pravidla. On z toho byl celý nanic. Říká: no tak pro Boha svatého v Římě nechtějí schválit ani evangelium! Pak ho napadala jedna věc: no, jo, ono jenom číst a číst... vždyť to by se člověk mohl splést. Je třeba si představit, jak to všecko v životě bylo. A naproti místa, kde pravidla psal, byly naproti přes údolí jeskyně, kde žili pastýři. Tak o půlnoci vzal jednu pastýřskou rodinu, které se narodilo dítě, vzal oslíka a volka a udělal tam první jesličky, první Betlém, který známe. Od té doby se v kostelích dělají Betlémy. Říkal: my si to musíme v životě všecko představit, jak to je. Potom měl stigmata, rány Krista Pána. Svatý František říkal: to nestačí jenom číst; toho Krista Pána musím ve svém vlastním životě vidět, tak jak je. To je opravdový Kristus, ne jenom na papíře. Všichni kacíři četli evangelium. Ty však to musíš v životě prožívat. Já říkám, že jsem viděl svatého Františka z Assisi. Nikdo mi to nevěří. Víte, že jsou ty známe luxusní automobily, které stojí příšerné peníze – Ferrari. Jeden z majitelů Ferrari má syna, který všechno zdědil, rozdal to a žije u jednoho sedláka v severní

Itálii, u kterého pracuje za stravu, a co má volný čas chodí pomáhat chudým. Lidé mu nevěřili, říkali, že si ty peníze schoval... Ale neschoval si nic. Úplně jednoduchý. Byl doktor medicíny, nechal toho. Je to takový jednoduchý člověk. Kolikrát jsem s ním mluvil, tak to bereme úplně normálně a vážně. Nemůže to pochopitelně dělat každý, to je milost Boží. Prožívat Krista v životě.

Vezměme si druhého svatého. Tak tím je třeba svatý Ignác z Loyoly. To byl voják. když se voják obrátí, ten to bere vážně. On míval často vidění Krista Pána. Co tedy chtěl udělat. Když Kristus Pán pro nás tolik udělal, musíme i my pro něho něco udělat. Odešel tedy do Svaté země a začal tam hlásat. Oni ho poslali pryč, protože svým jednáním způsobil mnoho konfliktů. Protože bratři františkáni měli tam smlouvu a všechno se muselo velmi pěkně a Ignác byl takový člověk divoký, tak ho poslali pryč. Začal tedy studovat, a potom to a to... Povídal: něco musím udělat pro Krista Pána! Ale kde? A nakonec, když mu léty plynuly, dostal nápad: když chceš něco udělat pro Krista, tak to udělej pro Církev, poněvadž On žije v Církvi. A tak šel, přihlásil se u papeže a řekl, že bude pracovat pro Církev. Uvědomil si, že Kristus žije, žije v Církvi, a když chci něco pro něj udělat, musím to udělat pro Církev.

Vezmeme si ještě nějakého mladšího: tak to je Charles Foucauld. Jsme na konci 19. století. On byl také oficír, a z francouzské kadetské školy. V té době všichni oficíři chtěli samozřejmě udělat kariéru, brilantní, pěkně se chovat a elegance, jenom jít nahoru. I on měl všelijaké takové zájmy a jednou dostal nápad, že by diskutoval o náboženských otázkách. Šel proto na nějakou pařížskou faru a povídal panu faráři, že by si s ním chtěl pohovořit o náboženství. No pan farář to vzal čistě farářsky a řekl: tady je klekátko, klekněte si, já vás vyzpovídám. „No, já se nechci zpovídat!“ „Klekněte si, já vás vyzpovídám.“ „Já se nechci zpovídat!“ „Klekněte si a povězte mi své hříchy.“ No tak si klekl a vyzpovídal se a povídá: „už jste jedl?“ „No ještě ne.“ „Tak vám dám svaté přijímání.“ Pak mu dal evangelium a začal číst. A napadla ho jedna věc: Kristus Pán si vybral poslední místo. Všechny kariéry chtějí první místo, ale on si vybral poslední. Řekl si: no tak to poslední místo už je obsazené, tak Charles Foucauld musí mít aspoň místo předposlední. Já budu mít na světě to předposlední místo. Nechal kadetské školy a šel do kláštera k trapistům. Když viděl ty klášterní chodby, krásné a pěkně vyčištěné, říkal si: to není předposlední místo. Chtěl proto, aby ho poslali jako misionáře do Sýrie. Tam nějaký čas pracoval mezi beduíny. Jednou zjistil, že nějaký beduín umíral a neměl ani deku na přikrytí. Řekl si: ještě mi nepatří předposlední místo. Ten člověk byl chudší než já. Odešel do Nazareta a tam dělal sestřičkám poslíčka. Taky to nebylo ono. Nakonec skončil v Africe mezi nejchudším kmenem jaký tam vůbec našel. Žil mezi nimi a stal se jedním z nich, beduínem. Hrozilo ale nebezpečí, že budou přepadeni jinými kmeny, tak ho francouzský konzul varoval, aby okamžitě odešel pryč, že to teritorium je velice nebezpečné. On však říká: stal jsem se jedním z nich a neopustím je. Když pak byli přepadeni, zabili ho spolu s ostatními. Foucauld říkal: Kristus Pán nedával. On se stal jedním z nás. A já, chci-li být jako On, stal jsem se jedním z těch ostatních.

Vidíte, tam je toho tolik a tolik, a každý svatý si z toho vezme jednu věc.

A teď si vezmu ještě jednu věc a to je psychologii. Kristus Pán v psychologii. Jak bychom to řekli. No pro mladého člověka je velice kritická doba, které se říká puberta. Klukovi začnou nenápadně růst vousy, děvče začne psát dopisy neznámému milenci, ještě neví kdo to je, atd... a všelijaké nápady. Co se to vlastně s člověkem v té pubertě stane?

Začíná snít. Kluk myslí jenom na to, co je teď: když máš hlad, tak se najez... Proto nemá žádné problémy s budoucností: to všechno bude samozřejmě, vždyť jaký problém? Ale když je v pubertě, přikryje se dekou a začne přemýšlet: až budu králem dám popravit všechny učitele, co mě ve škole týrali. Děvče sní o tom, že přijede princ ve zlatém kočáře, odveze si Mařenku na svůj zámek a služebnictvo jí bude podávat květy, atd. No to jsou takové, řekněme, úplně fantastické. Ale pak přicházejí: čím budu? No já budu generálem, budu boxerem, budu houslovým virtuózem.

Jak to jde dohromady hrát na housle a být boxerem, o to se nestará. Budu matematikem, budu psát básně, budu ... najednou se otevřely velikánské obzory. No zatím ten život je pořád ještě stejný. On už by chtěl psát básně a maminka mu řekne: „Pepíčku, běž, kup kvasnice“. „Ach, to je ponížení! To je hrozná ponížka. Od té doby nemá rád rodiče a nemá rád učitele, protože mu nerozumějí. Oni ze mně dělají takového chlapečka a já už jsem cosi velkého. Anička sní, že přijede kníže ve zlatém kočáře a máma řekne: „Běž umývat nádobí.“ No to jsou mi pěkné věci, to přece nebudu dělat. Je tady velikánský rozpor mezi životem, který existuje a tím, co by rád chtěl. A teď psychologové říkají: je moc důležité, jak se to vyřeší. Protože když se to špatně vyřeší, člověk je nějaký popletený. A víte, že ve světové literatuře je pověstný román don Quijote. kdo to je? Ten si udržel všechny fantazie a vůbec se nechce dívat, jak ten svět je. Táhne a bojuje proti nepřítelům, a to jsou zatím větrné mlýny. Myslí si, že Dulcinea je nejkrásnější princezna na světě, a přitom je dcerou nějakého sedláka a on se tam raději ani nechodí dívat. To jsou idealisté, kteří pořád sní o něčem velkém a nemají nic pod nohama. Pořád ten svět jim neodpovídá. Vedle něho pak je jeho sluha Sancho Panza a ten mluví zas opačně: to jsou všechno blbosti, musíme se podívat, jak to doopravdy je. Tak ta Dulcinea, tu jsem viděl na mlatě, dokázala pěkně mlátit obilí. To je člověk, který škrtil ideály a zachoval si realitu. Tak řekneme takový student psal básně, chtěl být básníkem, ale potom si namluvit děvče z řeznického krámu a prodává maso. Říká: no, není to zrovna poetické, ale víc na tom vyděláš. Ty ideály se všechny ztratí a vezme se to čemu se říká měšťák. Ten první je „idealista“ a ten druhý je „měšťák“. Existuje ještě třetí typ a to jsou „revolucionáři“. Ti říkají: je to potřeba všechno zbourat a postavit nějakou novou společnost, která bude ideální. No tak to říkal Karl Marx, a tak jste to zažili. Lidé, kteří chtěli všechno rozbourat a postavit společnost novou a ta nová bude krásná. No potom musí přijít někdo jiný, ale rozboural zase tu, ... Říká se, že když se z revolucionářů stanou páni radní ve fraku, už je to zlé. Ani ti revolucionáři nic nevyřeší. Ruský revolucionář Bakunin říkal: rozbít, to znamená tvořit. Vždycky to rozbít a postavit znova. No čas od času se nějaký vyskytne dobrý, ale jinak, ti by toho pomlátili. Tak to také není řešení. Jsou nakonec někteří, kteří říkají: no počkej. Ty bys toho chtěl moc. Tak si vyber jenom jedno: z toho všeho jenom matematiku a budeš nejlepším matematikem na světě. No dobře, je to pěkné. Ale blázni jsou také takoví! Ti si vyberou jenom jednu věc a všechno nechají a jsou z nich největší blázni na světě. Jaké je tedy řešení? Není řešení, ale my křesťané říkáme: když si vybereš Krista, v Něm jsou všechny ideály a máš naději, že se to jednou všechno uskuteční. kdo si vybral Krista ví, že nemusí ze svých ideálů vůbec nic škrtat; že se všechno jednou uskuteční. Možná ne v našem životě, ale my se do toho života vrátíme a všechno to krásné, co jsme chtěli udělat jednou uděláme. A proto křesťané jsou ti, kdo mají naději; kdo nemusí být planými idealisty, ale kdo skutečně věří, že něco udělají. A proto je to krásné.

Víte, že jsou ta všelijaká hnutí v Církvi. jednou jsem byl v takové skupině fokolarínů. A tak jsem se těch mladých děvčat ptal: co vás tak z evangelia nejvíc zajímá? Jedno děvče

mi řeklo: no, těžko říct. Ale mě zajímá jedna věc, že existuje Kristus, to je dokonalý člověk, že je někdo, na koho se můžeme naprosto spolehnout, že je někdo s kým můžeme spolupracovat. My věříme v osobu Ježíše Krista, a potom i v každém člověku chceme vidět Krista. bez něj bychom nemohli žít. No je to krásné, když si to člověk tak uvědomí.

A teď ještě poslední: Kristus Pán v modlitbě. Víte, že říkáme: modlíme se k Bohu Otci skrze našeho Pána Ježíše Krista. A tady bych vám mohl říct jeden takový zážitek. Přišla za mnou do Říma nějaká dáma. Měla žlutý plášť. Mluvila pěknou franštinou, ale vzezření měla východní. Byla to Japonka. A proč měla žlutý plášť? Poněvadž tam budhističtí mniši nosí žlutý plášť. Tak si to tak přizpůsobila. Studovala ve Švýcarsku, proto uměla pěkně francouzsky. Říkala, že by si se mnou chtěla promluvit o mystice. No povídám, to je pěkné. Tak to uděláme hezký rozhovor. Chtěla, abych jí vyložil, jak si křesťanští mystici představují výstup duše k Bohu. Tak jsem jí vyložil, jak si to představuje svatý Řehoř Nysský: výstup duše až se setká s Pánem Bohem. ona mi pak řekla z budhistické literatury něco úplně podobného. Pak jsem jí řekl, že je ještě jiná mystika, která si to představuje tak a tak ... a ona mi řekla z budhistické literatury zase něco podobného. A tak to šlo pořád. Nakonec mi položila otázku: tak mi řekněte, jaký je rozdíl mezi budhisty a křesťany v modlitbě? No já jsem se z toho dostal chytře. Řekl jsem jí: no vy jste zatím kladla otázky. Teď vám položím otázku já: když se člověk chce modlit, čeho tím chce dosáhnout? Povídá, to je jasné, spojení s Bohem. To podepíšu i já. Zase jsme zajedno. A teď za druhé: už toho spojení s Bohem někdy někdo dosáhl? A ona mi dala překrásnou odpověď, tak krásnou, že jsem jí pak otiskl v L'Osservatore Romano. Řekla mně: „to je přání všech lidí na celém světě, ale v tomto životě toho ještě nikdy nikdo nedosáhl“. A já jsem řekl: a my věříme, že v Ježíši Kristu, který je Bůh a člověk, dosáhl člověk úplného spojení s Bohem. A proto se modlíme skrze našeho Pána Ježíše Krista, protože bez něho bychom spojení s Bohem nikdy nedosáhli. Ona pokývala hlavou a řekla: budu na to myslet. Tak jsme se rozešli. Skutečně, naše modlitba by byla takové toužení, toužení po nebesích, ale nikdy bychom tam nedošli. Protože mezi námi a Bohem je veliká propast. Ta propast je překlenuta v Ježíši Kristu, protože on je Bůh a člověk. A tak se skutečně modlíme skrze našeho Pána Ježíše Krista a v něm je celý křesťanský život. To nejsympatičtější najdeme v osobě Ježíše Krista. Proto je třeba, abychom jej viděli jako osobu se kterou můžeme mluvit. Jeden anglikán, patrolog, jehož dobře znám, a který se stal pravoslavným a teď ho vysvětili na biskupa, napsal knížku meditací a tam píše, že při jedné výpravě na severní pól se ztratili. A teď nemohli najít zpáteční cestu do tábora. Vysílení se navíc báli, aby se někdo neztratil. Stále se proto přepočítávali a vždycky napočítali o jednoho víc. Zajímavý zjev. A dosvědčili to všichni: všichni počítali a vždycky napočítali o jednoho víc. On na to říká: v životě se to stává vždycky; vždycky je nás o jednoho víc, protože vedle nás jde Kristus. I ten král Nabuchodnozr, který hodil tři mládence do ohnivě pece, říká: ‚vždyť tam vidím čtyři!‘ O jednoho víc. to je Kristus, který jde s námi, a chce s námi kráčet celým životem. To vědomí, že někdo je s námi, a že nejsme sami, to dává chuť do života.

Tajemství kříže

K náboženství pochopitelně patří kříž. Když děláme kříž – ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, děláme ho zleva doprava, zatímco na Východě dělají kříž zprava doleva.

Víte proč? Je to jednoduché: když kněz žehná, lidé sledují stejný pohyb. Jenom starověci, to jsou odloučení pravoslavní dělají kříž zleva doprava. Vzpomínám si, že když jsem byl v jejich kostele nedaleko Moskvy, tak hned mně chtěla jedna stařenka: tak ukažte jak děláte kříž!, jinak by mne dovnitř nepustila. Tak jsem udělal zleva doprava, a ta babička povídá: „správně, správně! Pán Bůh má bydlet v naší mysli, vtělil se v lůno Panny Marie a na posledním soudě nás má přesídlit zleva doprava a ne zprava doleva, jak ti pravoslavní. No je to už jenom žert.

Celá otázka je: co kříž znamená? Zajímavé také je sledovat postupný vývoj. Jeden německý exegeta říkal, že mu to napadlo, když byl v Jeruzalémě a u města, kde byla tehdy poušť, zatímco dnes už tam stojí moderní čtvrť a je tam univerzita, a kde je gruzínský klášter svatého kříže. Nachází se podle tradice na místě, kde rostl strom kříže. Pod oltářem je otvor, kam se může strčit ruka na místo, kde tento strom rostl. Samozřejmě že celé je to legenda. Ale jak se tajemství kříže pomalu zjevovalo ve Starém zákoně. Uděláme si několik stupňů školy kříže. první třída, řekněme

prima, to by bylo vyhnání z ráje. Víte že když lidé zhřešili, Bůh je vyhnal z ráje a řekl, že země jim bude plodit jen trní a hloží, ženě pak, že bude v bolestech rodit, a jiné tresty. Je to kříž? ne, to není kříž. To je trest. A trest není kříž. Ale co tam je zvláštního: když se vyhlásí tresty, tak se najednou říká, že to nebude definitivní. „Já vzbudím Vykupitele a ten položí nepřátelství mezi tebou a hadem... Zajímavé je, že v Bibli není tragédie, protože žádné zlo není definitivní. A to je mezi všemi literárními díly světa něco naprosto zvláštního. Tedy víra, že zlo není definitivní. Tragédie znamená – je konec. Ostatní mohou začít znovu, ale s tebou už to chlapče skončilo, tys zemřel a je konec. První školou křesťanského kříže je věřit, že každé zlo nějakým způsobem přestane. Když mě táta bil, tak jsem si řekl: „no vždyť on se unaví“, ono to přejde. To je, řekli bychom, mentalita zdravého kluka.

Druhá škola, řekněme sekunda, to je historie Ezaua a Jakoba. Znáte ji z biblické dějepavy: jak bratři Ezau a Jakob se pohádali o dědictví, a jak Jakob musel utíkat, a když utíkal, zjevil se mu v Betlémě Bůh a slíbil mu, že ho bude doprovázet na všech cestách a že všechno se mu podaří. je to zajímavé: s kým je Bůh, tomu se všechno podaří. No tak jde. Přejde do té Mezopotámie. Hned má štěstí, seznámí se tam s příbuznými, pak se ožení. Tenkrát bylo mnohoženství, tak měl dvě ženy – Ráchel a Liu, jedna byla hezká, druhá pracovitá – co si tedy ještě mohl přát lepšího? Nabyl spoustu dobytka. Utíkal jako obyčejný uprchlík a stal se z něho bohatý šejk. Napadlo mu, že by se koneckonců vrátil do své země, do Palestiny odkud odešel. Když se blížil, měl přece jenom strach, protože židé nezapomenou tak snadno. Jestli Ezau ještě nezapomněl, on to byl válečník, tak to bude zlé! A skutečně, když se blíží k Svaté zemi, tam kde protékal potok Jabok, slyší, že se Ezau blíží s třemi sty vojáky. To špatně dopadne! Jak to ale vyřešit? Řeší to, jak se to řeší po židovsku: zaplatíme a uvidíme. Pošle velbloudy a řekne: kdyby se vás ptali, čím to jsou, tak řekněte, že je Ezauovi posílá jeho bratr. No tak dobře. Přešli velbloudi a Ezau

Žehnání obnoveného sousolí Kalvárie, 7.8.2005, Pustiměř.

se neusmířil. Poslal další konvoj, a ... nic. Rozčilený Ezau pokračuje v tažení. Jak toto jenom dopadne! Už je na hranici území a tu se v noci modlí, aby mu dal Pán Bůh sílu, aby to setkání přežil. Je tam tajemná scéna, že zápasil s andělem – co to znamená dobře nevíme, ale ráno byl na půl těla ochrnutý, klepla ho nějak mrtvička. Vlekl nohu za sebou. Modlil se, aby mu dal Pán Bůh sílu a vyšel z toho napůl těla ochrnutý. A teď se blíží Ezau. Pán Bůh mu slíbil, že s ním bude na všech cestách a teď se zdá, že ho v posledním, rozhodujícím okamžiku opustil. Skoro by řekl: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil!“ A teď, v této beznadějně situaci se přizpůsobí Ezau s vojáky. Už stojí před ním: teď se na něho podívá a vidí chudáčka, který vleče nohu za sebou. Tu se sám sebe ptá: toho jsem chtěl zabít? Skočí s koně, obejmou se a přísahají si přátelství a říkají: když ty půjdeš nalevo, já půjdu napravo, když ty půjdeš napravo, já se dám nalevo ... budeme přáteli až do smrti. Co se stalo? Chtěl něčeho dosáhnout silou a úspěchem a dosáhl toho vlastně neúspěchem. Právě tím neúspěchem dosáhl toho, čeho chtěl dosáhnout. Tak to už je pěkně vyjádřeno znamením kříže, že člověk může vyhrát, i když se mu to nepodaří. To je něco úplně zvláštního, co se nikde jinde nestane. Koneckonců, píše jeden kněz, za celé své kněžství vděčím tomu, že jsem propadl u maturity. Býval bych studoval matematiku, ale propadl jsem u maturity, tak jsem šel na kněze a to bylo velké moje štěstí. Ono někdy to neštěstí se stává právě začátkem nového a velkého úspěchu. No tak to už je hodně zřetelné.

Ted' přejdeme k třetí škole. Ta třetí škola to by byla historie Saula a Davida. Izrael si chce založit království. Když se zakládá království, tak to je prvorozený z nejvznešenější rodiny a nejsilnější bojovník. Takovým byl Saul. Když se na něho dívali, říkali, že o hlavu převyšoval všechny ostatní. A proti němu najednou povstává nějaký mladíček, David. Je z poslední rodiny a nejmladší syn. Když se hledá následník trůnu, tak to nikdy není z poslední rodiny poslední syn. Mezi Saulem a Davidem panuje přátelství, které se přemění v nepřátelství. Začínají spolu bojovat. Se Saulem to jde z kopce, zatímco David jde stále nahoru. Nakonec se králem, zakladatelem dynastie stává David a ne Saul. Když o tom Panna Maria uvažuje v Magnificat, říká: „sesadil mocní z trůnu a ponížené povýšil“ (Lk 1,52). Že vlastně ti poslední, kteří by měli být jakoby vyřazeni, stávají se prvními. A ti silní, zahynou. Když padl Saul, začal David coby básník zpívat píseň, v níž „proklínal hory Gelboe ať na ně nepadá rosa, protože tam padli všichni ti, kteří byli silní v Izraeli“ (2Sam 1,19-27). Je taková pěkná historka z dějin papeže Jana XXIII. Byl nunciem v Paříži. Tenkrát, po válce, byla vláda komunistická, Torres. Nuncius měl při novoročním přání, jako děkan diplomatického sboru, pronést projev. Po proslovu se k němu přitočil francouzský komunistický premiér Torres a praví: „No, Vatikán je silný, Vatikán je silný. Ale už jde hodně dolů. To musíte uznat. Nahoru jdou pracující třídy, to také musíte uznat.“ A papež prý mu řekl – tehdy ještě nebyl papežem: „víte, pane ministerský předsedo, já jsem studoval historii. A je zajímavé, že nikdy nevyhráli ti silní, ale vždycky vyhráli ti dobří.“ Je to zajímavé: v přírodě je boj o život a zároveň říká, že vyhrají vždycky ti silní; no mezi zvířaty. Mezi lidmi se však nakonec ukáže, že vyhrají ti slabí. Ti odstrčení, kteří už k ničemu nebyli, ti to nakonec vyhrají. Proto David – poslední z posledního kmene, je předobrazem Krista.

Ted' přichází čtvrtá perioda. Byli jsme na začátku dějin Izraele a teď přichází čtvrtá perioda – král Achaz – to už jsme na konci. Král Achaz už je bezbožný, zpustlý, zesvětštělý král. Hrozilo nebezpečí vpádu Babyloňanů, dělá proto všelijaké smlouvy, opevňuje město. Když se tenkrát opevňovalo město, hlavní bylo, aby mělo uvnitř hradeb

rybník. Aby byl zajištěn přísun vody. Nechal proto vykopat rybník – zajímavé je, že dnes židé při vykopávkách našli tu nádrž tak, jak ji dal vykopat Achaz. Když se král vydal na vizitaci prací, přitočil se k němu prorok Izaiáš a říká mu: když uvěříte, tak se spasíte. Král však: já už nechci věřit, to už je zbytečné. Prorok nato: vyžádej si znamení z nebe. „Ne, já už žádné znamení nebudu žádat. A tak prorok se rozčílil a pronese jedno z nejkrásnějších proroctví Starého zákona: „Pán Bůh sám vám dá znamení – hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emanuel!“ (Iz 7,10-14). Co to znamená? Tam se neříká ‚panna‘, ale nějaká dívka, v zapomenutých horách. Z posledního rodu vyroste chlapec a bude Emanuel, Bůh s námi. To je předpověď Mesiáše. Izraelští králové jsou už pohřbeni, z těch už nebude nic. Ze Starého zákona pozvolna vyplývá, že Pán Bůh je při těch, kdo prohráli. A to je vlastně tajemství kříže. Víte, že to bylo těžké. Nedokázali to pochopit ani apoštolové. Když šli do Emauz říkali: my jsme doufali, že on je Mesiáš, ale skončilo to špatně. A Kristus Pán jim říká: bláhoví, copak jste nečetli proroky a nevíte, že to tam tak je řečeno? Tedy, že člověk vyhraje i tam, kde prohrál. Proto je tajemství kříže radostnou zvěstí. To není jenom něco co člověka trápí a trápí. Trápením se nic dobrého neudělá. A to pochopili světcí. Uvedme takové dva příklady světců:

Svatá Litvína holandská a svatý Josef Kalasánský. No svatá Litvína, kdo to byl? bylo to šestnáctileté děvče, velice šikovné a sportovně založené. A v Holandsku se bruslilo už ve středověku. Víte jak? Na rybích kostech. Přivazovali si rybí kosti na boty a na zamrzlých kanálech bruslili. A tak šla bruslit - tam se bruslívá v noci s pochodněmi – někdo do ní strčil, spadla a zlomila si žebro. No copak dneska zlámaná žebra, to se dá hned do pořádku, to nic není. Jenomže tenkrát ta medicína měla ty patenty všelijaké a špatně se to srůstalo, pak se jí otevřela rána, začalo to hnisat, potom nastala otrava krve, neviděla. No tak co děvče? Šestnáctileté děvče takto zredukované na kostlivce a při tolika bolestech? jediný nápad co dostala bylo otrávit se. Nemá smysl takto pokračovat! Přišel však za ní nějaký kněz a řekl jí: já ti nebudu nic povídat. Tady ti dám kříž, to je knížka, kterou můžeš číst. Čti ji a uvidíš, co se stane. A co se stalo? To my samozřejmě nedokážeme pochopit, ale stalo se něco tak krásného, že zcela pochopila smysl své nemoci a den co den za ni děkovala. Říkávala: kdybych věděla, že se jedním Zdrávasem uzdravím, nepomodlila bych se ho. Krásná věc je pochopit, že má všechno smysl.

U nás byl v Praze starý P. Koláček, on byl takový koncentráčník z Dachau, ale po Praze chodíval a vždycky hledal lidi, kteří se nemohli hnout z postele. Dávali mu vědět, kde někdo takový je. On za ním přišel, a protože po válce vyjednával moc věcí jako třeba otevření gymnázia a bylo potřeba spoustu povolení a mnoho potíží, tak obcházel všechny ty nemocné, co se nehýbali a říkával jim: dnes ať vám Pán Bůh dá hodně bolesti, pamatujte si, a obětujte to za to a to; a já vám přijdu večer říct. A večer přišel a praví: dobře jste babičko fňukala, dobře to dopadlo! A zajímavé je, že ti staří lidé se najednou cítili užiteční. Zjistili, že i to může být k něčemu dobré. Protože většinou naříkali, že to už je k ničemu, ať už raději zemřou, atd. Probudil v nich vědomí, že všechno má nějaký smysl. Tak to je to tajemství kříže, jak ho pochopila svatá Litvína.

Josef Kalasánský. Kdo to byl? Byl to zakladatel piaristů, řád, který vyučuje ve školách. Byl advokát, Španěl, a přišel za nějakou záležitostí do Říma a zjistil, že tam je spousta mládeže, co neumějí katechismus a nemají žádné vzdělání. Tak si řekl: je potřeba založit nějaké školy, aby se tam děti učily katechizmu, aby měly také nějaké vzdělání. Dostal požehnání od papeže, sehnal všechny dobrodince, společníky. Všecko to šlo. Ale teď se najednou stalo, že bylo potřeba zvolit nového představeného. Řekl jim: tak teď si

zvolte. Zvolili tedy jednoho, který vypadal velice schopně. Ale ten to chtěl všechno rozbít. Říkal: to je nesmysl! A všechno, co udělal jeho předchůdce, začal kazit. Svátý Josef Kalasánský, když si psal deník, vzal mu ho a spálil. Řád rychle upadal, zůstalo jenom pár řeholníků. Josef si říká: tolik to dalo námahy, život jsem tomu věnoval a tady můj nástupce to má zkazit? říká však: já v tom vidím znamení, že to půjde dobře. A skutečně. Nástupce brzy vyhodili a najednou velikánský rozkvět a řád zaplavil celou Evropu. Také v Čechách – když byl zrušen jezuitský řád – převzali jeho úlohu piaristé. Z neúspěchu nabyli vědomí, že tomu chce Pán Bůh požehnat. Svátý Ignác také říkával: ‚Pamatujte si, když chcete něco dobrého udělat a nevíte, jestli je to dobré, poznáte to podle toho, že to má strašně moc nepřátel. Když ďábel vidí, že je to něco dobrého, staví tomu do cesty mnoho překážek. A když to má mnoho nepřátel, pamatujte si, že je to jistě dobrá věc!‘ Co všichni chválí to je dneska a zítra to nebude. Dobro má tedy vždycky velikánské nepřátele. Člověk si proto nesmí v životě nic dělat z toho, když něco nejde. Kdyby si člověk dělal něco z toho, že něco nejde nemohl by žít. Vždyť každou chvíli něco nejde. Pamatujte si, že když to nejde, tak to jde. To je tajemství kříže, protože tím že zemřel, zvítězil. Proto se zbožní lidé odjakživa rádi modlili křížovou cestu, čtrnáct zastavení.

Jak vznikla Křížová cesta? No tak víme, že od nejstarších do chodili lidé o poutích do Jeruzaléma. A říká se, že už Panna Maria po smrti Krista Pána chodila po místech kudy kráčel na Golgotu. No, zda-li Panna Maria nebo učedníci, to nevíme, ale už ze IV. století máme zápisy některých poutníků, kteří chodili a chodili většinou obráceně: ne od domu Pilátova, ale od Golgoty. Pomodlili se na Golgotě u Božího hrobu a potom šli pozpátku těmi uličkami, někde tou cestou až k Pilátovu paláci. Začali pochybovat zda-li ten Pilátův palác je autentický, dnes už o tom místě nepochybujeme, protože víte, že Písmo svaté říká, že se jmenuje „lithos strotos“, čili že tam je dláždění, a to dláždění dnes vykopali. Tak po těch místech chodili. Na některých se zastavovali, aby se pomodlili: začalo se jim říkat ‚zastavení‘. Kolik jich bylo, to je těžko říct. Potom, co se kustódy svatých míst stali bratři františkáni a lidé chodili do Svaté země, dostávali za návštěvu Svaté země plnomocné odpustky. My známe z české historie jednoho z prvních poutníků do Svaté země, kterým byl pan kanovník Osel. No jo, staročeši měli pěkná jména, kanovník pražský, Osel. Ale vyvedl oslovinu, protože se seznámil s nějakým falešným biskupem a dovedl ho do Prahy, ten tam pak světil a bylo to všechno neplatné. No, chudák. Ale popsal cestu do Svaté země. Tak poutníci chodili. Ale pak už to bylo čím dál těžší a také nákladné, nemohl si to dovolit každý. Tak co udělali pátí františkáni? Na místech zastavení postavili sloup a na ten dali obrázek. Nemáte tu Pilátův palác, ale je tam namalovaný Pilát, jak sedí a odsuzuje Krista Pána. Na konci pak je Kalvárie a Boží hrob. Kolik těch zastavení bylo je těžko říct. Bylo to různé. Ale časem se jich ustálilo čtrnáct. Některá jsou doložena z evangelia. Která? Tak odsouzení Krista Pána Pilátem, jeruzalémské ženy, víme, že přinutili Šimona Cyrenského, aby nesl kříž: proč ho přinutili? měli strach, aby odsouzený nezemřel cestou. Ty pády jsou symbolické... Víte, že na turínském plátně, které se studuje, jsou tady ty vousy takové rozdělené a je tady nějaká velká rána. Říkají, že to asi mohlo být přitom, když Kristus Pán spadl, že se na tomto místě silně poranil. Docela legendární je ta Veronika. Ta neexistovala, že. Veronika, to je vlastně „vera-ikon“, pravý obraz Krista Pána. Ale legenda je východní. V té se praví, že existoval nějaký král Abgar v Mezopotámii a že byl nemocný malomocenstvím. Nemohl se uzdravit a tak mu řekli, že v Galileji existuje nějaký prorok, co uzdravuje.

Poslal proto poselství, aby přišel k němu, že ho vojáci doprovodí a pak ho dopraví zpátky. Legenda dále říká, že Kristus Pán vzal tu roušku, přitiskl na ni svůj obličej a poslal mu ji a on se uzdravil. Slyšel, že židé chtějí Krista Pána ukřižovat, tak přitáhl s vojskem, ale přišel pozdě, poněvadž už Kristus Pán řekl: Dokonáno jest! Zanesl proto ten obraz do Edessy a tam se uctíval první obraz Krista Pána. Na Východě jsou takové ikony, to je na plátně, kterým se říká „něrukojusotvoreni“, neudělaný rukama. Jsou to všechno legendy, ale zajímavé na tom všem je, že to Turínské plátno bylo přeneseno z Edessy.

Do naší křížové cesty se dostala Veronika jako žena, která měla s Ježíšem soucit a že jí Kristus Pán vtiskl do roušky svou tvář. Je to legenda, ale je to symbolické: ten kdo má soucit s bližním, vtiskuje do dobrých skutků obraz Kristův. Tak zastavení je čtrnáct. Víte, že někteří dneska tu křížovou cestu upravují. Říkají: ty legendární se nám už tak nelíbí, ale jsou některé z evangelia, tak dělají jiná zastavení. Ale hlavně co přidávají, když nechají těch čtrnáct, je patnácté – vzkříšení z mrtvých. A víte, že Svatý Otec – který se rok co rok chodí na Velký pátek modlit Křížovou cestu do Kolosea – letos se jí poprvé modlil podle nových zastavení a modlitby k tomu složil pan arcibiskup Vlk. Je to rozjímání o umučení Páně. A jak se má modlit Křížová cesta? Docela svobodně. Na těch poutních místech to bývá hezky, to se tak projde. Říkám si, mě také posuzují lidé jako Krista Pána; Kristus Pán vzal kříž, já také musím tu školu vzít na sebe; padl – no někdy se také něco nepovede. Když to tak člověk vezme, je to jednoduchá pobožnost. Ta pak má pořad a pořad jeden smysl: ne aby se plakalo, protože to by bylo vedle, obráceně. Když na Svaté Hoře udělali Křížovou cestu v době barokní v podobě soch, tak prý to dělalo na lidi tak velký dojem, že tam přišel nějaký myslivec ze Šumavy a viděl, že na té soše má nějaký voják napřaženou ruku, jakoby chtěl Krista Pána udeřit, rozčílil se, vzal flintu a vojáka zastřelil. No ale potom museli sochy spravovat. Cíl křížové cesty je uvědomit si: moc věcí nám nejde. Ale právě proto, že nejdu, tak půjdu. Proto je kříž znamením vítězství. U Římanů to bylo znamení popravy.

A svatý Jan Chryzostom říká: proč dáváme na hrob kříž? Říkáme: ani ta smrt není tím posledním. Nic nemůže člověka zlomit. I malíři, když malovali kříž, nemalovali ho smutný. Ty první kříže byly vždycky velice oslavené. Kristus Pán s korunou na hlavě v bílém rouchu a když má probodené srdce, má otevřené oči. To znamená: jako člověk zemřel, ale jako Bůh vidí stále. Máme to na jednom syrském kodexu ve Florencii, z pátého století. Nalevo pak je měsíc, napravo slunce, poněvadž nad jeho říší slunce nezapadá. To byly ty staré kříže, které znázorňovaly Krista Pána s korunou na hlavě. Až ve středověku začaly kříže se zmučeným Kristem. Když se podíváte na kříž Svatého Františka najdete na něm malé obrázky, na kterých je vždy zobrazeno něco, co to utrpení vyvažuje: je tam nanebevstoupení, proměnění na hoře Tábor, aby si člověk nemyslel, že kříž je tím posledním. Proto byly i zakázány kříže, na kterých byl Kristus až příliš visící jako mrtvý. Říkají: to není křesťanské. Ty byly svého času v kostelích zakázány. Říkali: to není křesťanský kříž, to je kříž lotra. jenom mrtvého, někdo zemřel. To my víme, že zemřel, ale věříme, že ten co zemřel, žije. A proto ty moderní kříže bývají někdy velice pěkné – Kristus kralující z kříže.

My máme v Praze také prach podivnou legendu. V Loretě je svatá Starosta a ta svatá Starosta to je dívka, která má vousy a je přibitá na kříž. Legenda říká, že se měla vdát a že prosila Krista Pána, aby ji zohavil, a tak jí do rána narostly vousy, její otec se rozčílil a prohlásil: když jsi podobná Kristu Pánu, zemřeš jak on! Ale jak takový nesmysl vznikl? Docela prostě: poutníci totiž chodívali z Prahy až do Říma na pouť a stavovali se v Luce,

kde se uctívá starodávný kříž. Na něm je Kristus oblečený v bílé roucho a oni mysleli, že je to ženská. A po cestě domů vymysleli legendu o svaté Starostě, které je čirou fantazií. Je to obraz Krista, slavnostně oblečeného a kralujícího z kříže. Proto má křesťan ukázat všem, když fňukají, pláčou a nařikají: my nejsme z těch fňukajících! My věříme, že všechno má smysl. A i kdyby to bylo sebe těžší, pamatujte si, že všechno se dá přečkat. A to, co se dá přečkat zvítězí nad tím, co se přečkat nedá. Vzkříšení a kříž patří k sobě. Proto na Velký pátek říkají na Východě: už na Velký pátek bylo vzkříšení a v neděli se jenom zjevilo. Smrt už byla přemožena na Velký pátek. A proto jsou ve východních obřadech nádherné zpěvy na kříž. No tak těch křížů máte hodně. Tak vám povím ještě něco hloupého, ale to si musíte škrtnout.

Kázal misionář a říkal: „teď na konci, máte-li růžence, tak je posvětim. Máte-li obrázky, posvětim je, máte-li kříže a křížky, tak je zvedněte a já je posvětim. A jeden muž zvedl svou ženu“. No tak, všechno se dá posvětit. No vy můžete zvednout ty školní knížky, bratříčky, sestřičky a jiné, ale všechno co vás zlobí se dá posvětit a vede k dobrému. „Těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému“.

Symposium na zahradě Centra Aletti, římské rezidence kardinála Špidlíka, 10. 6. 2007.

Modlitba

Modlitba je dialog, rozmluva s Bohem. Jsou tři hlavní definice. Prosba za něco dobrého. Povznesení mysli k Bohu. Co to znamená? To se nazývá nazírání, kontempace. Kontempace se řecky řekne teorie. To je původně význam náboženský a pak přešel do běžného výrazu, kdy znamená, že teorie je nějaký názor na něco. Teorie znamená vidění, vidět něco. Dítě, když se narodí, chce všechno vidět. Člověk se učí tím, že něco viděl. Tak také chodili do celého světa, aby všechno viděli. Tenkrát ještě nebyly filmy atd. Když se to začalo dělat vědecky, tak z toho vznikly přírodní vědy. Přírodní vědy, to znamená vidět všechno, co se v přírodě děje, buďto vlastníma očima nebo mikroskopem. Přírodní vědy se řecky řečnou fyzika. Fyzika

vznikla tak, že lidé chtěli všechno vidět. Evropská civilizace tedy vznikla tím, že začali všechno vidět. Vy chodíte do školy, abyste všechno viděli atd.

Ve čtvrtém století před Kristem přišli tzv. skeptici. Říkali: „Jo, všechno vidět. Jsi si jistý, že to vidíš jako já?“ Já vidím trávu zelenou. Ta kráva se pase, protože ta tráva je zelená. Ti ostatní říkají, že ta tráva je zelená. Ale vidíme to skutečně stejně? Víte, že jsou tzv. barvoslepí. Říká se, že jeden malíř maloval krajinku a přijde strejda a povídá: „Smím se zeptat, co tady dělají? Máte tady takovou krásnou krajinu, a co vy děláte?“ „Já tu maluju“ Strýček povídá: „Ono to ale tak není, jak vy jste to namaloval“. „To nevádí, já to tak vidím.“ „A jo, vy to tak vidíte. Můžu se vás ještě na něco zeptat?“ „Zeptejte se“. „Prosím vás, proč jste si vybral takové řemeslo, když takhle vidíte?“ Každý člověk vidí tedy něco jinak. Když tedy každý člověk vidí něco jinak, znamená to, že my nepoznáme

žádnou pravdu. My poznáváme věci jenom tak přibližně a nikdo nemůže říct, že věda dává pravdu, protože to je všechno vidění. Já to tak vidím. Já to tak slyším. Říkají, proč hmyz lákají nejvíc malá bílá kvítečka. Protože to hmyz vidí nesložené. Jak to můžeme kontrovat.

Proti těm skeptikům byli velcí filozofové, Sokrates atd., kteří jim odpověděli: „Máme oči a těma očima vidíme jenom povrch. Ale máme naštěstí ještě jedno vidění v hlavě, rozum, a ten rozum poznává pravdu. Smysly vidí jenom povrch. Rozum poznává pravdu. Dvě a dvě jsou čtyři. To je pro barvoslepé nebo hluchoněmé, pro všechny to platí, že dvě a dvě jsou čtyři. Protože tamto je fyzika, toto druhé se jmenuje metafyzika - filozofie. Tak to je poznávání rozumem. Říkají: Protože Bůh je pravda, povznášíme mysl k Bohu. Poznáváme Boha ne smysly ale rozumem. Oni nechtěli slyšet ani o vidění. Když někdo řekl, že viděl Pannu Marii nebo Pána Boha, tak prý viděl vlastní fantazii, protože Pána Boha není možné vidět. To je možné poznávat jenom rozumem, myslí. Zpívají Schubertovo Ave Maria a tam jeden hraje na housle, tak to nic není, to je takové povrchní. Ale když si sedneme a řekneme: „No, tak co je ten Pán Bůh, to je tohle, já myslím tak, tak to je právě náboženství.“ To není v citu a ve vidění, ale to je v rozumu. Písmo sv. říká: nejenže Boha nikdy nikdo neviděl, ale že také Boha nikdy nikdo nemůže poznat. Pán Bůh je tak veliké tajemství, že ani rozumem tam nedojdeme. Tedy k Pánu Bohu se nedoje ani smyly ani rozumem. Tak jak můžeme vidět Boha? V evangeliu je napsáno: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. Tedy je nějaké třetí vidění. Filozofové říkají, že je druhé vidění, a to rozumem, ale my říkáme, že je ještě třetí vidění - duchovní. Toto duchovní vidění nazýváme nazírání, kontemplace. Představte si obraz, na kterém je namalováno slunce. První vidění vidí povrch. Druhé vidění vidí, co je vevnitř, to je to vidění rozumem a třetí vidění vidí ve všech věcech Boha a to je vidění duchovní. Proto křesťané mají třetí duchovní vidění, protože vidí ve všem Boží moudrost, jak se projevuje. V čem máme vidět Boha? V kostele, v muzice? Ve všem. Jeden z autorů 5. století říká: „Představte si, co vidíme. Vidíme přírodu, Písmo sv. a vidíme ostatní lidi. Jsou lidé, kteří koukají jenom očima, to jsou lidé povrchní. Pak jsou lidé, kteří jenom spekulují, tak to jsou lidé učení, za třetí, to jsou lidé jako vy, to jsou lidé zbožní. Ti mají to třetí vidění. Představte si, že někde jsou ptáci. Povrchní člověk řekne: Jej, ti tam štěbetají! Učenec řekne: To nejsou obyčejní vrabci. To je druh vrabců, který se vyskytuje jen v Pustiměři, a toho si musíte vážit. Zbožný člověk: Když se Pán Bůh tak stará o ty vrabce, tak tím víc se stará o nás. Věc se najednou stává duchovní četbou. Něco pěkného mi to říká. Čte se Písmo sv. Povrchní člověk řekne: Jejda, ta slečna, co četla tu epistolu, má pěkný hlas. Přijde učený pán a jde studovat do Říma biblické vědy. Ví, kdy se narodil Herodes atd. Co řekne zbožný člověk? To slovo Boží. „Pán Bůh mě dneska říkal: ....“ Zbožný člověk je schopen ve všech věcech vidět Boha. Ve všem, nač se dívá, objeví něco pěkného. To je v dnešní době hrozně důležité. Děcka si vykládají s psejčkem a kočičkou. Řeknou mu: „Pejsek štěká, mluví se jenom z lidmi.“ Tak se tedy mluví jen s lidmi. Pak se zjistí, že lidé také nemluví, že jenom štěkají, že s nimi není žádná řeč. Najednou je člověk úplně izolovaný a nemá nikoho. Můžeme však mluvit s někým, kdo je ve všem, a to je Pán Bůh. Pán Bůh je ve všech věcech. Všude jej vždycky najdeme. Celá věc se stává najednou krásnou knihou. Příroda se stává krásnou knihou, ve které se vždycky něco pěkného najde. Kdo to objeví? Jen ten, kdo je čistého srdce. Tzn. když se na to díváme pěkně, bez jakékoliv nenávisti. Proto se říká, že kdo má čisté srdce, ten všude něco hezkého vidí. Kdo má špinavé srdce, vidí všude něco špinavého.

Tak se můžeme tedy dívat na přírodu. Tak se můžeme také dívat na vlastní život. Víte, že se doporučuje, aby člověk udělal každý večer zpytování.svědění. Jakkpak se to zpytování svědomí dělá? Kolikrát jsem snědl víc, než jsem měl? Kolikrát jsem mluvil víc, než jsem měl? Daleko důležitější je však říct, co jsem dnes viděl pěkného, co mně Pán Bůh poslal. Viděl jsem, že mně Pán Bůh poslal dobrou snídani, tak za to musím poděkovat. Každý den zjistí člověk, kolik toho od Pána dostal. To je neuvěřitelné, když večer zjistím, kolik jsem toho vlastně za ten den měl. I když se mi přihodilo něco špatného, bylo to pro mě asi ponaučení, abych si dal pozor atd. To rozjímání a nazírání není nic tak těžkého, jak by si člověk myslel. Vždycky si z přírody a toho všeho, co je, vytáhnout, co mně to říká. Je různá mentalita. Lidé vědečtí se vždycky ptají, jak to vzniklo. Lidé duchovní se ptají, co to pro mě znamená. V Písmu sv. se píše, že Židé vyšli z Egypta. Přešli Rudé moře a šli pouští. Učení lidé se ptají, za kterého faraóna to bylo. Je to možné, že oni to Rudé moře přešli? V kterém roce to tak asi mohlo být? Zatímco zbožní autoři říkají: když Egypt, to znamená hřích, přešli Rudé moře, tzn. křest. V křtu zůstal hřích utopený a duše přišla očištěná. Když se člověk vždycky ptá, co to znamená, tak se hrozně moc naučí. Když třeba čtete, že se někde zjevila Panna Maria. Zeptáte se, co to pro mě znamená a dozvíte se, že máte činit pokání. Když se člověk zeptá, co to pro něj znamená, tak je všechno velice pěkné a všechno se zjednoduší. Život pak je velice jednoduchý.

Rozjímání. Dnes se dělají společná rozjímání. Viděl jsem jednou v Římě skupinu studentů, kteří rozjímali společně. Jak to dělali? Sedli si do kruhu. Kněz, který tomu předsedal, přečetl kousek evangelia a řekl, že takhle do vysvětlují profesori, co znamená to a to. Chvíli bylo ticho a pak jeden po druhém krátce promluvil o tom, co to pro něj znamená. Třeba blahoslavení chudí. Podle Písma to znamená to a to. Jeden z nich řekne: Pro mě to znamená takový zážitek ze života, že když jsem něco ztratil, tak jsem vlastně získal. Druhý řekne: Já jsem zase četl takovou zajímavou věc atd. Když to přišlo zpátky, kněz to shrnul a to byste nevěřili, kolik krásných věcí se přitom člověk naučí. I kněz. Nesmí to být dlouhé. Jinak je to kecání a nesmí tam být žvanilové, kteří chtějí ukecat ty druhé. Potom se zase přečte kousek dál. Tím společným rozjímáním se tak zapracovali do Písma sv., že by člověk žasl. Všichni však nemají možnost a čas k společnému rozjímání Písma, tak chtějí číst sami pro sebe. Tak si třeba vezmu Nový Zákon, přečtu si kousek, zavřu knihu a řeknu si: jakpak bych to řekl našemu Františkovi, nějakému malému chlapci? Co to pro mě může znamenat? Každá věc má pro člověka něco znamenat. Dokud to nic neznámá, jsou to slova naprázdno. Jenom se čte. Musím si říct, co mně to říká. Mně to říká to a to.

Mám tu jeden dotaz od vás, napsaný písemně, co to znamená exercicie, duchovní cvičení. To není nic jiného než si vzít ty obvyklé věci, které stále děláme, jako např. modlitba. Ale abychom si také jednou v klidu sedli a řekli, co to vlastně znamená. Když ty věci pro mě znamenají něco, tak to je překrásná věc.

Vždycky si tak kousek přečíst a říct si, co mně to říká, kde bych to mohl uplatnit. A když ne, tak jdu dál. Lidé, kteří byli hodně zaměstnaní a neměli čas na rozjímání, tak to dělali tak, že si vzali evangelium a ráno se naučili kousek zpaměti. Jednu nebo dvě věty. Ty věty si potom přes den pořád a pořád opakovali a při různých příležitostech. Např. jsem otevřel Písmo a tam stojí: Hospodin je má síla. Přijdu do školy a ředitel mě volá. Řeknu si:

Hospodin je má síla. Když si to přes den několikrát zopakují, zjišťují, že se stává velice zažitou. Vstupuje do mého života. Při modlitbě se má člověk chovat úplně normálně. Čím je to jednodušší, tím je to krásnější. Pán Bůh nechce, abychom mu předkládali veliké básně. On chce, abychom s ním mluvili.

Máme různé klasické modlitby. Především žalmy. Žalmy jsou z Písma sv. Teď se hodně propaguje, aby se lidé modlili žalmy, jako se modlí kněží. Lidé říkají: „Mně to nic neříká, ty žalmy.“ U žalmů se rozlišují různé smysly. První smysl je historický. Kdo ten žalm složil a za jakých okolností. Např. je tam napsáno: Tenhle žalm složil David, když utíkal před synem Absalómem, který jej pronásledoval. Tehdy říkal: „Pane Bože, kolik je těch nepřátel, kteří mě pronásledují, víc než vlasů na mé hlavě.“ Já se to modlím zbožněji než vy, protože těch nepřátel mám méně. Druhý význam je Kristologický. Vztahuje se na Krista Pána. Tedy zase si to čtu a říkám, kolik lidí nemá rádo Krista a proč. Kolik lidí pronásleduje Krista. Třetí význam je církve. Kolik lidí pronásleduje církev atd. Čtvrtý význam je na mě samého. Jdu ke zkoušce: „Ach, Bože, kolik je těch nepřátel na té univerzitě, co mě chtějí vyzkoušet atd. Kolik je těch lidí, kterým jsem nic neudělal a oni jsou proti mně atd.“ Ten žalm si musím promítat do tohoto všeho. To se časem člověk naučí.

Modlitba růžence. Jak růženec vlastně vznikl. To je počítadlo na modlitby. Ve všech náboženstvích mají nějaké počítadlo, aby spočítali, kolik mají modliteb. Jsou nějaké asyrské vykopávky a tam pod posvátným stromem jsou dvě ženy a drží nějaké počítadlo, na kterém se modlí. Mohamedáni mají také růženec. Velký a krásný. Modlí se na něm devětadevadesát Allahových božích jmen. Sté zná jenom velbloud, proto se na člověka dívá svrchu. Co se na tom modlili křesťané a kdy to začalo. Sv. Pavel poustevník si každé ráno řekl, že se za den pomodlí tolik a tolik modliteb. Aby se nespletl, dal si do jedné kapsy tolik a tolik kamínků a když se jednu modlitbu pomodlil, tak ten kamínek vyhodil ven. Říká se, že to také dělala sv. Klára. Přišlo se na nápad, že se vezme provázek a udělají se na něm suky. Františkáni mají ještě suky. Ty suky se někdy těžko dělaly, tak tam dávali všelijaká zrníčka, dřívka atd. Ve středověku to byl úplně umělecký průmysl. Vyráběly se růžence velice drahocenné. Některá nevěsta se provdávala za francouzského krále a bylo vypočítáno, jaké měla věno. Mezi těmi poklady byl i růženec a na něm bylo sedmnáct opravdových perel atd. Obyčejně to viselo dolů. Nebezpečí bylo, že na to člověk šlápne a utrhne se to. Tak se to spojilo. Obyčejně se na tom modlili Otčenáš. Mariánští ctitelé se na tom chtěli modlit také Zdrávas Maria. A teď kolik. Proč je na růženci zrovna padesátkrát Zdrávas? Žalmů je stopadesát. Protože se někteří modlili stopadesát žalmů, tak ti, co neuměli číst, se místo toho pomodlili stopadesátkrát Otčenáš nebo stopadesátkrát Zdrávas. A protože se ne všichni modlili stopadesát žalmů, ale jen třetinu, tedy padesát, tak se také modlili jenom padesátkrát Otčenáš nebo padesátkrát Zdrávas. Ten mariánský žaltář je tedy padesát zdrávasů. A protože mezi žalmy byly vždycky antifony, tak mezi deset žalmů dali vždycky jednu antifonu. Někteří byli však tak nešikovní, že to popletli, tak místo toho, aby se modlili antifonu, tak řekli Otčenáš. Takže místo žaltáře, žalmů, je padesátkrát Zdrávas Maria. Ten začátek se v Itálii nemodlí. Jednou jsem se však ve škole dětí ptal, proč tam ještě jsou ty tři. Jeden kluk vstal a řekl: „Protože tam navrchu za Alpami se na tom cosi modlí.“ Tak to byl tedy takový zkrácený žaltář pro ty, kdo se neuměli modlit žalmy a kdo neuměli číst. Teď už ale všichni lidé umějí číst, tak co s touto

modlitbou? Při všech zjeveních v Lurdech a ve Fatimě Panna Maria doporučuje růženec. Lidé říkají: jak já mohu být takhle soustředěný? To je naprosto nemožné, abych já se soustředil na padesátkrát Zdravas Maria! Ve Východní církvi mají také růženec. Modlí se však na tom modlitbu k Ježíši. *Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou, hříšným!* Podívejte se, co se dělá při rozjímání. Při rozjímání si vezmu text a řeknu si: jakpak by se to hodilo do života? Mohu to také udělat obráceně: Vyjít z života a spojit to s Pánem Bohem. Já říkám: „Růženec se nemůžete učit“ modlit od profesorů. Musíte se jej učit od babiček a našich maminek. Ty to uměly. Naše maminka se růženců modlila mnoho. Jak to dělala? Ráno vstala a řekla: „Zdravas Maria, milostiplná.....Bože, ty naše slepice, zas mně to tady rozhrabaly v té zahrádce.....A ten náš kluk, furt ještě leží, už jsem ho dvakrát budila, co z něho bude, tak ještě za toho našeho uličníka: Zdravas Maria, milostiplná.....A tady ta děvčica, ona je nějaká, ani se nezasměje, tak za ni: Zdravas Maria, milostiplná atd.

Člověku krouží hlavou moc a moc věcí. Nemůže se toho při modlitbě zbavit. Tak místo abych se toho zbavil, tak se za tu záležitost pomodlím Zdravas Maria. Ale když mě ten člověk mě tak naštvá.....tak že je takový hajdalák, tak se za něj pomodlím dvě. Když se to všechno v klidu pěkně pomodlím, tak všechny ty věci, co mě tížily, se najednou stávají lehkými. Psychologové tomu říkají vyčištění hlavy. My jsme zvyklí všechno potlačovat. Je někdy dobře, aby to všechno vyšlo ven. I to, co mě zlobí a pokouší. Ještě bych se mohl oženit, ale jó, vždyť sedmdesát tři, to není velký věk, no tak Zdravas Maria, milostiplná, ať to tedy Pán Bůh nějak zařídí. I za legrační věci se můžete modlit. To je velice krásná věc. Všechno to vyjde ven, pomodlíme se Zdravas Maria a vyčistí to mysl a vůbec to neunavuje. Naopak. To osvěžuje. Jak vznikla modlitba růžence je jedna věc. Ale k čemu může sloužit dneska, to je zase jiná věc. Teď se hodně rozšiřuje po Západě ta tzv. Ježíšova modlitba z východní církve. Modlíte se vlastně totéž, ale jinými slovy: *Pane Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou, hříšným!* Kdo se naučí této modlitbě, tak se ji velice, velice rád modlí a říká, jak je to jednoduché.

Teď jsou všelijací ti jogisté. Mají zkřížené nohy, lososovou pozici atd. Říkají, že při té jogistické modlitbě je to daleko krásnější a hned se cítíte lépe. Jedna paní z Kanady, kterou jsem znal, mně psala, že už do kostela nechodí. Chodí jen na ta jogistická shromáždění a cítí se daleko spokojenější. Odpověděl jsem jí, že jestli je cíl modlitby cítit se spokojenější, tak mně stačí půl litru dobrého vína a nemusím chodit na jogistická shromáždění. Sama věc je však velice vážná. I křesťané to začínají praktikovat. Tedy podstatou je, jakou pozici těla zaujmout při modlitbě. Je to důležité, jestli sedím nebo klečím? Není to hlavní. Avšak je pravda, že pozice těla člověka ovlivňuje. Rytmus, dech a tlukot srdce, ty když jsou v souladu s tím, co člověk říká Pánu Bohu, to člověku dává velké zadostiučinění. Může to křesťan použít? Nějaké další teorie nechejme být. Samo v sobě, že se člověk při modlitbě snaží, aby spolupracovalo celé tělo, je velice jednoduché.

Těm, kteří jsou takoví ti nadšenci, říkám: Chytněte si tep. Proč? Protože jogisté říkají: jedním rytmem tluče srdce, jiným rytmem dýcháme a jiným rytmem jdeme. Člověk za čtvrt hodiny vycházky je tak unavený, že ani neví proč. Jsou tři různé rytmy, které se navzájem ruší a člověk z toho vyjde celý unavený. A zvlášť kdyby se přitom chtěl ještě modlit růženec, tak to už nezvládne. Tak se tedy chytne ten tep a teď ve stejném rytmu ještě ten dech a když se spojí s nějakou krátkou modlitbou, taková čtvrt hodina vás neuvěřitelně uklidní. Tedy to není vůbec nic nedovoleného, jenom se to nesmí spojovat s všelijakými teoriemi. Když se cvičí pořádně, začíná být teplo u srdce. Říkají: to je Duch

sv. To není Duch svatý, to je gymnastika. Jde tedy o to, aby se rytmus těla dal dohromady s rytmem modlitby, aby se člověk cítil lépe.

Eucharistie

Mluvili jsme o modlitbě a nejdůležitější modlitba je Eucharistie. Teď co říct o Eucharistii. Víme, že se užívá hlavně symbolů. Písmo sv. užívá symbolů. Mana na poušti. Tak vy mně nebudete věřit, když vám řeknu, že jsem jedl manu na poušti. Už to bylo aspoň tak před třiceti lety. Cestoval jsem s Biblickým ústavem na Východě a jeli jsme brzy ráno v noci ze Suez. Navštívili jsme ještě předtím faraónovo muzeum, paláce, tam kde asi mluvil Mojžíš s tím faraonem. Pak jsem viděl v egyptském muzeu mumii Ramzese II. Bylo tehdy brzy ráno, čtyři hodiny, už začínalo tak trochu svítat a jela egyptská kasárna s malou mešitou. Jeden z nich začal zpívat, jak zpívají na věži vždycky: *láh ilahi ilaláh* - Není žádného Boha kromě jediného pravého Boha. Tak to znělo tak biblicky krásně a jeden z těch poutníků začal zpívat žalm: Když vycházel Izrael z Egypta. Tak to bylo krásné. Pak byl kousek asfaltové cesty, to se šlo také pěkně, a pak najednou se asfaltová cesta ztratila a už tam byly jen takové pásy písku a těmi třemi auty jsme se plazili dál a začalo slunko. A to víte, v červenci, v egyptské sinajské poušti to není zrovna tak příjemné. No a co ještě horší, pak se najednou ta cesta začala zužovat mezi skaliska, holá pustá skaliska. Tak jestli to bylo tudy, jak říká tradice, že Židé utíkali, tak jsem si vzpomněl, jak asi reptali: „Kam jste nás to zavedli, tady všichni pomřeme.“ Oni asi chtěli jet podle pobřeží a to bylo obsazené vojáky. Tak si řekli, zahráme kousek doprava, ale tam se dostanem do skal. Jak se tam se stády a s rodinami v téhle poušti. No a my jsme měli zásoby v autě, že. Nevím, na kolik dní bychom to vydrželi. Tedy se tam dostat a vědět kam dál. Najednou jsme cosi viděli. Že by to byly ty vidiny, fata morgána, jak se říká nebo co by to bylo? Najednou vidím překrásnou zahradu. Jak je to možné. Jedeme dál, a to nebyla fata morgána, to byla skutečná pěkná zahrada. Kde se tam vzala. No je tam krásný pramen. Byl tam jeden sinajský mnich s několika beduíny. Sedli jsme tam, já jsem byl velice unavený, a tak jsem si sedl pod palmu a trochu jsem odpočíval. Najednou přišel jeden beduín a lámanou angličtinou mně začal něco prodávat. Chtěl jsem se dozvědět, co to vlastně chce prodávat. Říkal, že manu. Od doby Mojžíšovy dodnes, to už snad bylo trochu dlouho, schovávat manu. Začal jsem se vyptávat, kde tu manu vzal. Byla ta angličtina slabá, ale přece jenom to vyložil. Tam totiž nikdy neprší a v noci se silně ochladí. Cukr z listů stoupá na povrch, takže jsou úplně bílé. On vezme nůž a tím nožem to seškrabuje a dělá z toho takové kuličky a ty kuličky pak prodává jako manu. Jestli to byla ta mana, co jedl Mojžíš, to nevím, ale já jsem mu zaplatil pět piastrů a dostal jsem pět kuliček a snědl jsem manu na poušti. Na tom místě, kde byl ten pramen, se prý Mojžíš modlil s rozpjatýma rukama, když byla ta válka. No pochopitelně. Jestli se o něco bili, tak se bili o vodu. No my jsme se nebili, dostali jsme napít zadarmo té vody, abychom se posilnili na další cestu. Ten den jsem si uvědomil, co znamená mana v poušti. Bez toho by zemřeli hladem. Bez zvláštní pomoci Boží by nikdy tu cestu neudělali. A protože Egypt znamená otroctví hříchu, tzn. křest a cesta pouští až do Svaté země znamená lidský život. Bez zvláštní pomoci Boží by to člověk nepřežil. A pro nás ta zvláštní pomoc Boží je v eucharistii, ve které je ta síla. Teologové říkají, že bez zvláštní pomoci Boží by člověk v tomhle životě nevydržel. Právě proto ji dostáváme. Proto je to mana z nebe. Kristus Pán

říká: „Ne Mojžíš vám dal chléb z nebe, ale já vám dám skutečný chléb z nebe a kdo ten chléb jí, má věčný život. To je ten první symbol: Mana z nebe. Chléb z nebe.

Druhý známý starodávný symbol je lék proti smrti. Sv. Ignác z Antiochie byl žák sv. Jana a říkají, že to bylo to dítě, které ukázal Ježíš apoštolům: „Nebudete-li takoví, jako tihle ti maličci.....“ Ale to už jen legenda. Sv. Ignác z Antiochie - dneska je to v Turecku, tenkrát to bylo v Sýrii, tam odtud pocházeli pověstní lékaři a chodili léčit do celého světa. Léčili rostlinami. Měli takový nápad: Nenašla by se nějaká medicína, nějaký lék proti smrti? Když máme proti horečce atd, nenašla by se i proti smrti nějaká léčivá bylina? Sv. Ignác z Antiochie k tomu řekl: „My už to máme. My máme eucharistii, která je lékem proti smrti.“ Ježíš říká: „Kdo jí tento chléb, má věčný život.“ Ne, že bude mít, už jej má. Co když umře? Je to jako s tím semínkem, které pochovají do země. Ono ten život má, kdyby nemělo, nic by to nepomohlo, pochovat do země. Až zasvitne na jaře slunce, začnou rostliny znovu růst. Tak až přijde Kristus - Slunce spravedlnosti - tak ten život se zase vzbudí, zas poroste. Ale ten život už máme. Už ho máme v sobě. Tak to je to druhé - Léč proti smrti. Když už jsme v té Sýrii, tak v západním syrském ritu je zvláštní obřad, ve kterém když podávají sv. přijímání, tak říkají: „Přijmi úhel žhavý.“ Proč úhel žhavý?

Na východě přirovnávali Božství k ohni. A kdo má ten oheň, tak všechno zapálí. Říkali: „Jako se od jedné svíčky zapálí druhá svíčka, až se rozsvítí celý kostel, tak také my při sv. přijímání dostáváme Božský život, který v nás zapálí oheň. Ten oheň potom stále a stále v celém světě hoří. Církev je jakoby hořící svíce, kde se jeden od druhého zapaluje.

Kardinál Špidlík předsedá eucharistii v chrámu sv. Benedikta v Pustiměři, 7. srpna 2005.

Ještě k jedné věci: Máme latinskou liturgii, znáte možná byzantskou (slovanskou), ale liturgií je mnoho. V Sýrii byly dvě: západní a pak je druhá, ta je východní. Tam mají

zvláštní zvyk: Schovávají vždycky od jedné mše kousíček chleba a dávají ho do kalicha při další mši sv. Jako se to dělá s kváskem. Kvas, když se dělá chleba, tak se zachovává, a pak se dá do dalšího. Legenda říká, že prý sv. Jan apoštol si od Poslední večeře schoval kousíček a pak jej užil při první mši sv. a pak zase při další, takže to od Poslední večeře až dodnes trvá. Je to legenda. Ten obřad však pěkně vyjadřuje, že je to spojitost naší mše s Poslední večeří Krista Pána.

Ted' bych vám dal otázku: Pročpak dáváme do kalichu kousíček hostie? Zdá se, že to vzniklo takhle: Církev si navzájem posílaly kousek eucharistie, kousek chleba. Z Říma poslali do Egypta. Z Egypta poslali do Milána. Na znamení, že máme tu stejnou eucharistii. Samozřejmě, ten kousek chleba už byl hrozně tvrdý. Tak ho dali do kalicha, aby se mohl přijímat. Dneska si už neposíláme navzájem, ale vezmeme ten kousek chleba a dáváme do kalichu. To jsou tedy ty symboly eucharistie. My říkáme: To je tělo Kristovo. Ale vždyť to vypadá jako chleba, je to chleba nebo je to tělo Kristovo? Věc je celkem jednoduchá. Jak jsme řekli, věci vypadají navenek, ale v podstatě jsou něco daleko důležitějšího. Člověk neví to, co vypadá, ale to, co je uvnitř. Věci také všelijak vypadají, ale na počátku ve všech věcech je stvořitelské dílo Boží.

Na konci věků má být Kristus všechno ve všem a v eucharistii už je. Proto už je to začátek nového věku, že kdo bere ten chléb, bere vlastně Krista, i když to navenek vypadá jako chléb. Už v tom je Kristus. Proto je eucharistie smysl života. I v nás je Kristus a má zazářit v plné slávě a ve všem. Tedy je začátek budoucího věku. Proto je sv. přijímání vrchol modlitby a vrchol liturgie, protože tu se všichni spojujeme s Kristem. Je to spojení s Kristem. A ted' ještě to poslední: Proč zrovna jídlo a pití? Víte, říká se, že se nemá mluvit o jídle. Ale může rozjímat o jídle. A je to krásné rozjímání, protože jídlo je vlastně největší zázrak přírody. Představte si zrnko obilí, kolik je to reakcí, než to všechno vznikne, a je v tom život. Pak se zrna semelou a já to sním. Co se stane? Ten život, který byl v přírodě, jsem přijal a stává se mým vlastním životem. Snědl jsem slepici a stala se mnou, vstoupila do mě a stala se mým vlastním životem. Pod tímto symbolem také Bůh vstupuje. Je Boží život. Já pojím ten chléb a ten Boží život se stává mým vlastním životem. Když piji, je to vlastně totéž. Jenže ve staré době mívali názory, že v rostlinách bydlí nějaký duch. A zvlášť ve víně bydlí duch. Mohamed zakázal pít víno, poněvadž je v něm zlý duch a pak mluví z úst. Tedy říkali, že v rostlinách bydlí duch. A křesťané říkali: „Ano, v tom posvěceném víně bydlí Duch sv.“Přijímáme-li Krev Kristovu, přijímáme Ducha Božího, který pak žije v nás a mluví našimi ústy. Užívají takového zvláštního výrazu. Z opilosti prý člověk ztrácí rozum. Mystičtí autoři říkají: Opilost Boží právě rozum dává, rozjasňuje. Duch Boží nám osvěcuje mysl. Sv. přijímáním se stáváme plnými Božího života. Tady pod těmi symboly a pod těmi různými parabolami se pěkně vysvětlí význam eucharistie pro křesťanský život.

Maria

Co bychom o Panně Marii řekli. Jsou především tři dogmata mariánská: 1. Boží mateřství, 2. Neposkvrněné Početí, 3. Nanebevzetí Panny Marie.

Boží mateřství. Když jsem byl v Toskánsku, tam mívají o vánocích takový zvyk: Když se o půlnoční mši zazpívalo Gloria in excelsis Deo, tak pan starosta táhl za provaz a spouštěl v košíčku sošku malého Jezulátka na oltář. Lidé zpívali italskou koledu Sestup k

nám z hvězd. A pomalu ten košíček klesal na oltář. Pan farář se mě ptal, co na to říkám. Usmíval jsem se: „Poslechněte, vždyť to není vůbec křesťanské.“ On se dopálil: „Co na tom není křesťanské?“ Kristus Pán nesestoupil z hvězd, ale on se narodil z Marie Panny. To je něco jiného. Aby Bůh přišel na svět, tak musí být člověk, který mu dá tělo. Panna Maria mu dala tělo a celou postavu. Jistě jí byl podobný. To se stalo v jednom historickém okamžiku, ale Kristus má přicházet do tohoto světa stále. Až bude Kristus všecko ve všem. Kdo ho má přivést na tuhle zem? My všichni. Tedy Boží mateřství je příklad křesťanského života, co máme dělat. Přivádět Krista sem na tuto zem. Bez nás to nebude. Říká sv. Augustin: Svět stvořil Bůh bez tebe, ale nespasí tě bez tebe. To musí lidé skutečně tuhle funkci Matky Boží vykonávat. Proto říká Origenes: Každá křesťanská duše je Matka Boží. Každým dobrým skutkem přichází Kristus do tohoto světa.

Neposkvrněné Početí. Jednou jsem měl kázat o Neposkvrněném Početí. Byla tam skupina mužů. Pochybovali, jestli je to vhodné téma. Jeden mně povídá: „Toto je pro dívky z klášterního institutu, kde přijdou s liliemi a mávají s květinami a říkají: Neposkvrněné Početí. Co nám, chlapům, to má říkat?“ Povídám: „Víte, já se s vámi o něco vsadím, že vám budu kázat o Karlu Marxovi“ „Vy jste se zbláznil!“ „Vsaďme se.“ Vsadili jsme se, jen tak, z legrace, a já jsem začal: Co říkal Karel Marx? On říkal, že kdysi byl mocný kapitál a ten kapitál vládl světem. Ale to už přešlo. Dneska je velká síla ve světě práce. Pracující, když se spojí, to je velká síla. Nevím. Nic proti tomu nenamítám. My křesťané však ještě říkáme, že obrovská síla je jedna čistá duše. Panna Maria jako jedna čistá dívka dala světu Krista. To je obrovská síla. To si ani nedokážeme uvědomit, jaká síla je čistota duše. Jak může změnit svět. Celá historie světa se změnila tou čistotou.

Jak si máme představit to Neposkvrněné Početí Panny Marie? Říkají: „To je ta dívka zavřená v klášteře, co žádného kluka nikdy neviděla, a tak tedy jenom myslí jenom na svaté věci a to není nic pro chlapy“. Říkám: „To si musíte představit trochu jinak. Mluvili jsme o tom, že na člověka dorážejí všelijaké myšlenky a on je musí odrážet. Ony se však dají odrážet docela jinak. Kluk myslí na děvčata. Zamiluje se a co se stane. Ty ostatní mohou házet cukrblíky a usmívat se a on to nevidí. Ta jedna láska zahrnala všechny ty ostatní lásky. Když duše má lásku k Bohu, ty ostatní lásky nic neznamenají. Duše Panny Marie byla plná milosti. Všechny ostatní věci pro ni znamenaly velice málo. Nemohla se dopustit hříchu. Nebylo to možné, protože ono to na ni nepůsobilo. Sv. Efrém má pěkné přirovnání: Když je polévka horká, tak žádný komár do ní nespadne. Až když je studená, tak tam všechny mouchy a komáři napadají. Tak je to i s lidským srdcem. Když má srdce lásku k Bohu, tak ty ostatní věci se ho nedotýkají. A proto Neposkvrněné Početí je ideál nejenom pro dívky, ale i pro muže. Čistota, jasnost a dokonalost je ve světě veliká síla. Říká se: V parlamentu se vždycky hledá většina. Na to se odpovídá: Jeden člověk a Bůh, to už je většina. Když je skutečně s ním Bůh. „Pán s tebou!“

Nanebevzetí Panny Marie. Jak si představit „nanebevzetí“? Jednou jsem jel v Řecku na lodi. Byla noc. Byl tam řecký biskup a pořád chtěl diskutovat. Chtělo se mi už spát. Říká: „Jak byste vysvětlil lidem Nanebevzetí Panny Marie? To je nějaký astronauta, když ta Panna Maria stoupá do nebe?“ Já povídám: „To je těžké. Ona stoupá tam a v Austrálii musí stoupat někam na druhou stranu. To nebe, to není nějaký geografický pojem. To je království Boží. Zajímavé je, jak je Nanebevzetí Panny Marie zobrazeno

na obraze. Na našich obrazech to bývá tak, že dole je ten hrob a Panna Maria se trochu vznáší a vznáší, a pak jako by už nechtěla letět dál, zůstane ve vzduchu. Ale na starých obrazech a tak, jak je to v Santa Maria Maggiore, tam je Panna Maria, jak leží a umírá. Když umírá, tak Kristus Pán má na ruku její duši. Duše spravedlivých jsou v ruce Páně. A všichni andělé sestupují z nebe na tuto zem. Tzn. ne ona letí na nebe, ale nebe sestupuje sem na zem. Tzn. na konci světa má Kristus přijít a obnovit království Boží. Pro Pannu Marii už je všechno hotovo. K její dokonalosti se už nedá nic přidat. To už je všechno hotovo, protože být Matkou Boží, to je to největší, co může být. Dá se to nějak napodobit? V koncilním dekretu je jedna zajímavá narážka: Všechny lidské matky rodí lidské děti. Když se dají pokřtít, stávají se dětmi Božími. Tedy každá křesťanská matka je do jisté míry Matka Boží. Je to velká dokonalost. Mateřství Boží se pak stává duchovní. Ti, kteří nemají děti tělesně, tak mají děti duchově. To je obrovská dokonalost, kterou napodobíme. Proto ta mariánská úcta, to nejsou jen ty sladké pobožnosti, zpívání, lilie, květy. Musíme si uvědomit, že to je spolupráce člověka, aby Bůh mohl přijít do tohoto světa. Solovjev rozlišuje čtyři fáze v dějinách země. On byl evolucionista. Věřil ve vývoj. Říkal, že první perioda světa je od prvního stvoření až do první živé buňky. Druhá perioda od první živé buňky až do člověka. Třetí perioda od prvního člověka až do člověka - Krista, který je Bůh a člověk. A čtvrtá perioda je naše. Až bude nakonec Kristus všechno ve všem. My děláme v tomhle světě funkci Matky Boží. To je veliká věc. Jeden ruský teolog říká, že Matka Boží je obraz Boha Otce, který rodí Syna. Tak také křesťanské matky jsou symbolem Boha Otce, který přichází do tohoto světa, a proto je dobře, když uctíváme Matku Boží, která přichází do tohoto světa.

S Tomášem kardinálem Špidlíkem S.J. v kapli Redemptoris Mater v papežském paláci ve Vatikáně, Peregrinatio ad limina apostolorum, 13. června 2007.

ACTIO – SACRIFICIUM – CARITAS

ŠTĚPÁN KARDINÁL TROCHTA + 6. dubna 1974

„Vigil pastor, fidei defensor“

Štěpán Trochta se narodil 26. března 1905 a vyrostl ve valašské vesnici Francově Lhotě u Vsetína. Od dětství to neměl snadné. Podnikavý, veselý otec, drobný zemědělec a muzikant mu zemřel, když mu bylo 8 let. Matka zůstala s třemi dětmi sama.

Nejstarší Štěpán jí pomáhal vést malé hospodářství a vychovávat mladší sourozence. Po první světové válce odešel studovat na arcibiskupské

gymnasium v Kroměříži. Matka však onemocněla tuberkulózou a Štěpán musel studia přerušit a vrátit se domů hospodařit. Doma kromě práce organizoval mladé, hrál s nimi divadla, pořádal pěvecké a recitační večery, ale přitahovalo ho kněžství. Maminčina nemoc se mezitím natolik zlepšila, že když se dověděl o salesiánech, mohl jít za voláním srdce.

Do Itálie k salesiánům

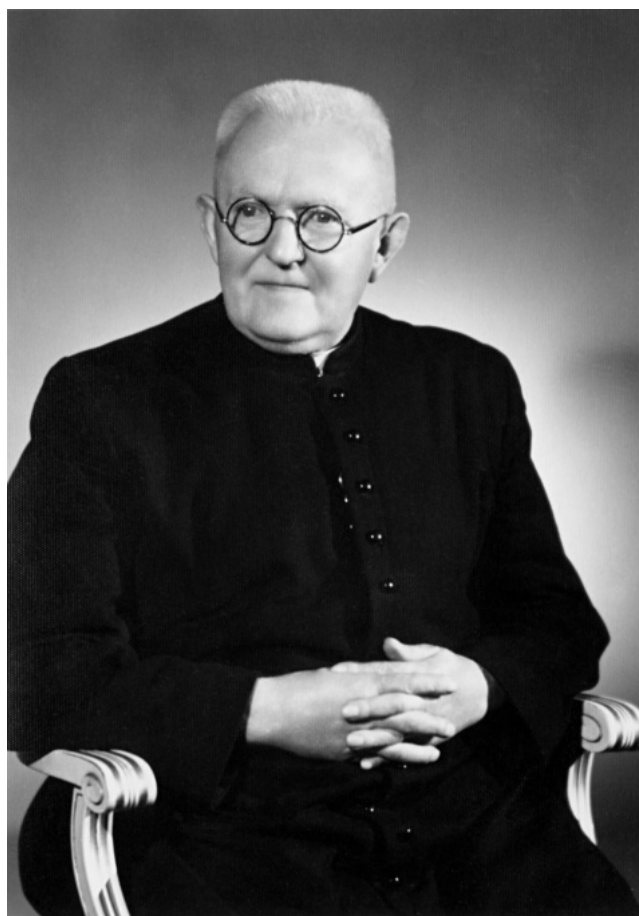
Seznámil se se slovenským salesiánem Don Vagáčem a na jeho pozvání odjel v roce 1923 do Itálie. Po dobrodružné cestě, na které ve Vídni přišel o peníze, dojel do Foglizza poblíž Turína v severní Itálii, kde měli salesiáni aspirantát a noviciát. Byla tam i skupinka slovenských chlapců a mezi nimi také tři češi. Připravovali se na noviciát. Mimo to měli slovenští salesiáni přidělený dům na severu pod Alpami v Perose Argentině, kde se na vstup k salesiánům připravovali hoši ze Slovenska studiem nižšího gymnasia. Trochta brzy pocítil, že je na správném místě, kam ho vedl Boží hlas. A protože nemyslel nikdy jen na sebe, začal, když se seznámil se situací, jednat. Slyšel, že slovenští salesiáni se budou z Perosy stěhovat na Slovensko do Šaštína a Perosa bude prázdná. Dodal si odvahy a při jedné návštěvě hlavního představeného dona Filipa Rinaldiho ho oslovil a požádal, zda by

dům v Perose nemohli pro své dílo dostat češi. Hlavní představený nebyl proti, a tak Trochta začal korespondovat s průkopníky Don Boskova díla ve vlasti, s P. Metodem Klementem, OSB v čechách a Mons. Štanclem na Moravě. Podařilo se skutečně zorganizovat výpravu chlapců z Čech a Moravy, která v prosinci 1924 přijela do Perosy. To už byl Trochta v noviciátě.

Byl problém, kdo bude chlapce, kteří neznali italštinu vychovávat. Z počátku pomohli slovenští spolubratři, pak představení našli prvního Čecha, salesiána, Božího služebníka

P. Ignáce Stuchlého (foto), který se stal salesiánem již v roce 1896. Jelikož byl tehdy z Čechů sám, chtěl odejít do misí.

Tehdejší hlavní představený don Michal Rua mu řekl, že jeho misie budou na severu. Ale místo na sever ho poslali na jih do Gorice a do Lublaně. Teprve teď ho představení poslali do Perosy k českých hochům. Trochta od počátku postřehl, že klíčovou postavou nově vznikajícího českého díla bude Ignác Stuchlý. Přilnul k němu synovskou láskou a věrně s ním spolupracoval až do jeho smrti. A spolupráce bylo třeba. Ignác Stuchlý, i když

měl české školy, za ta léta v cizině jazyk zapomněl a musel se česky znovu učit. Proto tíha korespondence a propagace spočinula na Trochtovi. čeští chlapci byli v Perose tři roky. Přijeli sem ještě dvě další výpravy. Trochta přišel do Perosy až v třetím roce.

Musel dokončit noviciát a věnovat se alespoň rok studiu filosofie. Ale byl s Perosou v neustálém styku a udržoval také písemný styk s vlastí, kde bylo třeba shánět finanční prostředky na vydržování chlapců.

Zpět do vlasti

Když se v roce 1927 přestěhovali chlapci z Perosy do Fryštáku na Moravě, přišel s nimi jako jejich asistent i Trochta. Doma rozvinul mohutnou propagační činnost, pořádal přednášky, psal články do různých časopisů. Po roce odchází zpět do Itálie studovat teologii. Představení mu řekli: "Je vás málo a potřebujete mít co nejdříve kněze. Není čas, abys mohl dělat doktorát až po teologii." Trochtovi se podařilo s vypětím stihnout obojí, během teologie vypracoval přidělenou doktorskou práci složil předepsané rigorózní zkoušky na turínské královské universitě. Stal se doktorem teologie a byl v Turíně vysvěcen na kněze.

Křížová cesta začíná

Po návratu do vlasti si musel odsloužit vojenskou službu a pak se vrhl do práce. Salesiánské dílo v čechách rostlo. Tíhu růstu nejvíce, vedle "stařečka", jak lidé nazývali

prvního českého inspektora P. Ignáce Stuchlého, nesl Trochta. Byl poslán, aby řídil stavbu domu a kostela v Ostravě. Sotva skončil, byla tu stavba domu v Praze-Kobylisích a pak v Pardubicích. Mezitím se rozhořela druhá světová válka. Existence našeho národa byla ohrožena. K jeho obraně se spojili nejlepší synové a dcery. Nechyběl ani Trochta. Byl ředitelem domu v Praze a zapojil se do odboje, jak mohl. Přišlo, co se dalo čekat. Během heydrichiády byl zatčen gestapem a poslán tam, odkud byl návrat nežádoucí.

Don Trochta o této době vypráví:

Za okupace pražský ústav fungoval, ale gestapo jej těžce snášelo. říkalo, že v něm udržujeme příliš nacionalistického ducha a že je to sdružení "komunistické bandy". Nikdy jsme se nestarali o to, kdo nebo čím jsou rodiče našich chovanců. Kobylisy samy byly převážně socialistické (různých odstínů) a byla tam i silná komunistická strana... V ústavu bylo stále živo. Pořádaly se koncerty, hrála se divadla, běžela sportovní utkání, soutěže atd.

Jako ředitel jsem byl několikrát vyslýchán gestapem a kontrolován přímo v ústavu. Například na svátek svatého Václava se přišlo gestapo ráno podívat, zda v ústavu neucítí vůni kadidla. Skutečných i domnělých důvodů k mému zatčení bylo pro gestapo víc, ale po stránce právní a soudní byly všechny nedostatečné. Sám jsem gestapu nechtěl sednout na lep. Nacismus jsem považoval za nelidské hnutí a z hlediska katolické církve za hrubý blud, jak to ostatně dokázala již v roce 1937 papežská encyklika proti nacismu "Mit brennender Sorge". Zůstat stranou se nesrovnávalo se zásadami mé víry. Angažoval jsem se ovšem opatrně a nenápadně. Přesto mne vedli od počátku v seznamu lidí nepohodlných.

Moje přednáška k mládeži¹ z ledna 1939 se dostala později na stůl gestapa a po zřízení protektorátu jsem byl pozván do Pečkárny. Tam mi přečetli můj projev a řekli mi, že jeho

---

¹ „Není třeba, aby národ žil v blahobytu a na vrcholu slávy, má-li klást dobré základy k hodnotám nejvyšším a nejposvátnějším. Ano, dějiny všech věků nás učí docela jinak, učí nás, že opravdové občanské ctnosti se tříbí v utrpení a paže v boji mohutní. To si musíme dnes všichni, mladí i staří, uvědomit, že za dnešního stavu věcí u nás a kolem nás zůstává nám jediná cesta, to jest cesta společné kázně a svornosti, a to jest cesta velká a bolestná.“

náplň je pro říši vysoce nepřátelská. Nakonec mne ještě pustili, ale s pohružkou, že mne budou ostře sledovat a při nejbližší příležitosti zatknou. Žádali po mně vysvětlení různých pasáží. Nemám prý zapomínat, že mají prostředků dost. Další, co mně mělo gestapo za zlé, byla moje kázání. Chodili mne poslouchat do kostela svatého Kříže Na Příkopě. Ve svých kázáních jsem se snažil lidi povzbuzovat v duchu přímého křesťanského svědomí a národní rezistence. Snažili se mi také přišít některé věci židovské. Jednalo se hlavně o pomoc Židům přes hranice a že jsem některým doporučil, aby se obrátili na jisté lidi, které jsem znal v Itálii... Z nich jeden se dostal až do naší západní armády, ve které byl důstojníkem.

Později byl jako právník pobočníkem jednoho našeho generála u norimberského soudu. Druhý - Oto Reis - byl můj spolužák. Jeho starší bratr bydlel v Praze, a když viděl, že mu hrozí nebezpečí, přišel za mnou a moji známí mu v Itálii pomohli.

Když Židům hrozilo nebezpečí, přišel za mnou do kobylického ústavu jeden z nich, stavební inženýr. Protože jsme stále něco budovali, prosil, aby u nás mohl bydlet a vykonávat stavební dozor. Souhlasil jsem. Naoko se inženýr dal rozvést se svou paní, která byla árijka, aby jí neuškodil svým židovským původem. Byl to velice vzdělaný člověk. O politice nerad mluvil. Dověděl jsem se, že byla zatčena sekretářka Národní rady badatelské

Ale věci velké vyžadují velkých obětí a velkých sebezapření. Jen velkými oběťmi mohou být vykoupeny a posvěceny, nedostatkem obětí, jednoty a sebekázně mohou být v samých začátcích ochromeny a předurčeny k záhubě. Myslím, že se toto nestane, že se to nesmí stát, že není nikoho mezi námi, kdo by se těchto obětí bál a kdo by před nimi v tak odpovědné chvíli utikal. To by znamenalo, že takový svůj národ nechce milovat a že neporozuměl velké hodině. Nikdy nepoznal náš národ tak hořce, co je hrůza opuštěnosti a zrada falešné, předstírané lásky. Ve chvílích úzkosti nedočkavě se ohlížel na všechny strany a zraněn a zrazen klesl se zlomeným srdcem, aby si vypil hořkost svého kalicha až do dna.

Nebyli jsme žádné bolesti ušetřeni. Je dobře, když to víme, když na to nezapomeneme, je dobře, když to připomeneme svým dětem. Nikoliv snad hnáni zlobou a pomstychtivostí, ne, po těchto cestách nás nesmí vésti génius národa, ale proto, abychom netrpěli nadarmo, aby z našeho utrpení vzešlo pro národ nové dobro. V řádu nadpřirozeném netrpí nadarmo ani jednotlivci ani národy. Ve světle víry hledá každá oběť nějaké ztotožnění s vůlí Boží. A uskutečnilo-li se toto, tu zasáhly již do hry docela jiné síly a uplatňují se zcela jiné příčinnosti, s nimiž dovede Prozřetelnost Boží nejlépe hospodařit.

Dějinné kolo osudu národů bude se otáčet neúprosně dál a Ten, jenž viděl oběti snášené s vírou, učiní také, aby ti, kteří byli na nejbližším pólu, našli opět své místo na slunci. Není hanbou být v potupě. Je hanbou této potupě vnitřně podlehnout. Jsou neštěstí, jež drtí a ničí na věky, ale jsou neštěstí, jež probouzejí k životu. Máme před sebou svůj vznešený národní cíl. V přívalu současných bouří nevidíme ho ještě tak zcela jasně, ale v těžkých dnech neurčitosti nám pomůže víra. Víra nám praví, že Bůh stvořil náš národ, že ho tu chce mít, že to byl On, který určoval jeho úkoly v dějinném společenství a závodění a On ten národ položil do této krásné země, v níž díky Jemu dnes ještě žije; On sám mu přidělil půdu a tolik půdy, aby ho mohla uživit. On přes tisíciletí nad tím národem bděl a On mu dal svaté strážce a přímluvce. Nebojme se, dějinné poslání našeho národa nebylo ještě zcela dokončeno.

Milena Šebková a řekl jsem si: je zle. Ale Šebková se chovala statečně a nic neprozradila. Prohlásil to sám knihkupec Horký, se kterým jsem cestoval v jednom kupé při návratu z lágru. říkal, že s ní byl konfrontován v Pečkárně, že měla tvář rozbitou k nepoznání, ale nic z ní nedostali. Zemřela v Ravensbrücku několik dní před návratem do vlasti na skvrnitý tyfus.

Stýkal jsem se také s člověkem ze Sovětského svazu jménem Saša Leontějev. Podle vlastního sdělení byl choreografem pařížské opery a přijel do Prahy, myslím, na představení Salome od Richarda Strausse. Do Paříže se však už nemohl vrátit, protože mezitím došlo k okupaci. Od té chvíle se stále skrýval a velice trpěl. Majitelka salonu pro umělce na Národní třídě, paní Rozenkranzová, jej poslala za mnou, zda bych mu nedal možnost uplatnění v ústavu.

Byl mi doporučen také nějakým radou z městské správy a mnoha významnými osobnostmi. Cvičil chlapce v našem ústavu tance, či lépe řečeno - přirozené pohybové kreace na zvláštní témata. Doprovázel je přitom bubínkem, někdo hrál na klavír a hoši se pohybovali po jevišti podle jeho instrukcí. Nacvičil tam několik krásných inscenací, na které se chodili dívat i velcí umělci jako Páleníček z Národního divadla. O minulosti tohoto nadaného člověka nic nevím. Nikdy jsem s ním nevedl dlouhých debat. Byl to člověk mimořádně senzibilní a vnímavý, trochu bohémský, a rozhovor s ním nikdy nebral konce. Byl však velice charakterní a věřil jsem mu, že je skutečně občanem Sovětského svazu arménského původu, jak tvrdil on sám i jiní.

Nakonec ho chytli a později mi řekl, že je Žid. Setkal jsem se s ním ještě v Terezíně a viděl jsem ho v Ústí nad Labem, jak nosí kolejnice. Dozorci ho při práci posměšně povzbuzovali, aby tancoval. Byl chudák tak zničen, že už nevěděl, co dělá. Stále sháněl potvrzení, že je původem Armén. Když jsem s ním mluvil naposled, prosil mě: "Modlete se za mne, to je můj konec. Ty dokumenty mně určitě nepředají a zapřou." Týden přede mnou byl poslán do Mauthausenu. Když jsem tam byl za týden dopraven sám, dověděl jsem se, že je již mrtev.

Vězeň nacismu

Svědectví dona Trochty pokračuje:

Slyšel jsem, že naše vláda, která unikla do Paříže, měla seznam lidí, na které se lze spolehnout a vybrat je k odpovědným úkolům. Tento seznam prý měl Rupert Ripka. Když se Němci blížili k Paříži, vláda utekla do Londýna a seznamu se prý zmocnili Němci. Prý jsem byl také na této listině. A podle ní pak probíhalo zatýkání. Nevím, zda je to pravda. Uvádím jen to, co jsem slyšel od lidí, kteří to mohli vědět.

K atentátu na Heydricha došlo nedaleko našeho ústavu. Seděl jsem ve své kanceláři. Bylo deset nebo jedenáct hodin, naši hoši byli v tu dobu ve škole. Na Trojském mostě zatarasili provoz, od Libně také, všechno bylo obklíčeno. Hoši se nemohli dostat na oběd. Nakonec se někteří odvážnější vyškrabali někde po svahu nad zoologickou zahradou na kopec a odtamtud přišli do ústavu. říkali mi, že byl spáchán atentát na pana prezidenta. Heydrichovo auto mělo totiž číslo 1 a podle toho se domnívali, že jde o prezidenta. Pak byl vyhlášen stav obležení, prohledávaly se všechny okolní domy. K nám do ústavu nepřišel nikdo. řekl jsem si: To je zlé znamení, nám asi chystají nějaké "lepší" opatření.

Byl jsem zatčen druhého dne po atentátu, tj. 28. května 1942. V noci, asi tak po třetí hodině ráno, se ozvalo kopání do dveří. "Otevřít!" Zpočátku jsem si ani nebyl schopen plně uvědomit, co vlastně začíná. Snažil jsem se natáhnout si alespoň kalhoty. Oknem jsem viděl asi čtyři auta. Ústav byl obstoupen. čtyři gestapáci přišli ke mně. Jeden zůstal stát na chodbě, jeden v předsíni a dva vešli dovnitř. Jeden z nich byl Oberhauser z proticírkevního oddělení gestapa. Předtím přinutili našeho vrátného Vojtu Šilara, aby mě sám požádal o otevření. A když jsem se zdráhal, vrátný mi oznámil, že je v domě státní policie. To jsem však již pochopil ze zběsilého kopání do dveří. Oberhauser zůstal stát nade mnou a nespustil mne z očí. Druhý prohlížel knihovnu. Občas vyhodil něco na zem co mělo být jako corpus delicti. Ale nebylo to nic závažného...

Prohlídka trvala bezmála půldruhé hodiny. Pak začali vyslýchat. Bohužel "našli" u mne jeden leták, který si tam ovšem přivezli sami pro případ, že by prohlídka byla bezvýsledná. Stál jsem bos, jen v kalhotách. Mluvili německy, úsečně, chovali se drze, strkali do mne. Poslali mne, abych se šel umýt. Mezitím co jsem se myl ve vedlejší místnosti, viděl jsem, že Oberhauser stojí u mého nočního stolku a má zásuvku otevřenou. "Co to je?" Měl jsem v nočním stolku útržky papíru. Byly to moje poznámky, které jsem si dělal k přednáškám a kázáním, vždy jen několik bodů. Memoroval jsem je i v noci. Odpověděl jsem mu: "Poznámky ke kázáním." - "Jo, pěkné kázání. A co je toto?" A Oberhauser vysunul z ruky leták, na němž jsem viděl nápis "V boj". Ve mně hrklo. Ten časopis jsem znal. Někdo nám ho v noci podsunoval pod dveře ústavu, ale každé číslo jsem po přečtení spálil. Odpověděl jsem, že podobné věci jsem nikdy neměl a neviděl a že nejsem tak zpozdilý, abych si je dával do nočního stolku. O tom jsem si byl bezpečně jist. Naléhal, abych mu řekl obsah. To jsem nemohl. Pak mi řekli, abych se oblékl. Neměl jsem v pokoji právě vhodný oblek. Musel jsem si půjčit kabát od kuchaře. Vzal jsem si staré polobotky, které byly právě po ruce. Pak mne zavedli do kanceláře ústavu, kde otevřeli všechny stoly a prohlíželi obsah zásuvek. Mně se již lepil jazyk na patro. Nervově jsem byl roztřesený. Inženýra, který byl zatčen se mnou, již odvezli. Pak mě bez snídaně posadili do svého auta a odvezli mě do Pečkárny. Bylo asi 11 hodin dopoledne.

Tam jsem byl vyslýchán do půl jedenácté večer. Napřed mě postavili ke zdi a hodili mi k nohám všechny zabavené věci a fotografie, které mi sebrali, s úmyslem, aby mne ještě víc zdeprimovali. Viděl jsem, jak u zdi stál také zmíněný inženýr z našeho ústavu a plakal. Asi měl už výslech za sebou. Pak mě odvedli do místnosti, kde se vyslýchalo. Byli tam asi čtyři chlapi a písárka na stroji. Oberhauser se mne stále vyptával, co obsahoval ten leták. "Vy nám snad chcete tvrdit, že jsme ho tam přivezli?" "To jsem neřekl. Nevím, jak se tam dostal." Začali mne mlátit. Stál jsem blízko dveří, na které jsem vždy naletěl. Strašně jsem se potil. Předtím jsem prodělal infekční žloutenku. Právě nedávno jsem se vrátil z nemocnice Na Bulovce. Když mě odváželi z domu, vzal jsem si na sebe ještě jeden svrchník. Teď jsem ho chtěl odložit, ale nedovolili mně to. Po dvou hodinách mě vyrazili do předsíně. Tam čekali gestapáci a poručili mi udělat sto dřepů. Poněvadž jsem sportoval se studenty, dost jsem vydržel. Když jsem jich sto udělal, nařídili dalších sto. Vydržel jsem ještě asi sedmáct, nakonec jsem padl. Pode mnou se rozlévala louže potu. Začali do mne kopat, že hraju teátr. Zase mne strčili do vyslyšacích místnosti a znovu mne vyslyšali.

Ráno se pokračovalo. Když asi kolem patnácté hodiny odešli na oběd, nechali mě držet pravítko čelem ke zdi asi po dvě hodiny. Přitom mi zezadu podlomili kolena přistrčenou židlí, takže jsem musel stát téměř v podřepu. Sebemenší pohyb hlásil hřmot židle na podlaze a ten byl okamžitě trestán dalšími ranami a nadávkami. Když se vrátili,

pokračovalo se znovu asi do deseti hodin večer. Pak mě odvedli dolů do amfiteátru (společné čekárny), kde jsem musel nehybně sedět prkenně vzpřímen a s rukama na kolenou. V každém rohu stála stráž s nabitou automatickou puškou. Po chvíli nás vyhnali do průjezdu, museli jsme naskákat do nákladního auta a vezli nás na Pankrác. Tam vše už spalo. Především nám vynadali, že jsme přišli pozdě. Postavili nás ke zdi, a kdo šel kolem, každý mi dal pohlavek nebo mne nakopl. Byl to všeobecný způsob nakládání s vězni. Gestapák zapsal mé nacionálie a zařval "Los". Měl jsem kamsi jít, ale nevěděl jsem kam. Strkali a kopali do mne, až jsem zůstal stát v přízemí u schodiště ve velké hale. Nahoře jsem viděl esesmana, který to pozoroval. Potom kývl prstem, abych šel k němu. Zase jsem stál u zdi a pak mne vrazil do cely, abych si lehl. Tam ležel člověk v haleně a stále se ošíval. Byl jsem rád, že jsem ve vodorovné poloze. Za chvíli se zase otevřely dvěře, ten esesman mne opět postavil ke zdi a česky řekl: "Počkejte, já vám najdu lepší místo. Tím chlapem hýbou vši." Později jsem se dozvěděl, že ten esesman byl Sudeťák z Moravy. Měl přezdívku "Dobrej" pro svoje slušné chování. Dal mne do jiné cely, kde jsem pak byl po celou dobu výslechů. Byl jsem vyslýchán ještě asi pětkrát, zprvu ostře, pak už to bylo mírnější. Nakonec psali protokol a Oberhauser zamručel "Wir zeigen dir es anders" (my ti to ukážeme jinak). Vytáhl nějaký fascikl, který měl označení RU = návrat nežádoucí.

Těžké bylo sezení dole v Pečkárně před výslechem. Jednou tam vstoupil jakýsi pořizek. Vstoupil hrdě. Ten, co vydával každému vězni na rukáv barevné pásky, které pravděpodobně označovaly stupeň zločinnosti, nařídil svým pohůnkům: "Vezměte ho a zpracujte." Odvedli ho, a když se vrátil, držel se ještě slušně na nohou. Pak nařídil gestapák: "Noch einmal" (ještě jednou). Zpátky ho přinesli polomrtvého.

Transport na Malou pevnost v Terezíně

Don Trochta pokračuje:

Jelo se nákladním autem. Bylo přeplněné. Byli jsme nesmyslně namačkáni jeden na druhém. Mám dojem, že stejným transportem jel také ThDr. Otakar Švec, papežský prelát. Z Terezína pak byl transportován do Mauthausenu a pak do Dachau. Příčina zatčení: styky s nunciaturou, přátelství k Židům. V Terezíně už byl také ThDr. Josef Beran, rektor semináře v Praze.

Než jsme vyjeli z Pankráce, vytáhli nás ven a přinesli nám naše věci. Chtěl jsem si připnout šle. Nedovolil, až v poslední chvíli. Pak nás vedli dolů, kde nás seřadili a třídili. Jeden esesman šel za mnou a při chůzi mi šeptl: "Mauthausen." Odpověděl jsem: "To znamená smrt." Neřekl na to nic. Za chvíli opět: "Hlavně si dejte pozor, abyste neměl úraz nebo nechytl infekci."

Cestou do Terezína nás hlídali vojáci. Seděli na konci auta s automatickými puškami namířenými proti nám. Když nás přivezli do Terezína, shromáždili nás u přijímací kanceláře (Wachstube). Museli jsme se postavit čelem ke zdi. Stáli jsme tam téměř do večerního apelu. Vše probíhalo ukrutně pomalu. Bylo nás poměrně dost, možná dvě tři auta. Viděl jsem vedoucího tábora (Lagerkomandanta) a také Rojko se tam motal. Na druhém dvoře byl velitelem stráží Neubauer. Před ním jsme museli sundat civilní prádlo a šaty, nazí jsme vešli do Effektenkammer, kde nám Wachholz házel staré vojenské šaty jako psům, malé, velké, bez rozdílu a k tomu nejméně jednu ránu násadou od motyky.

Dostal jsem se na celu č. 12 (v roce 1973 č. 13). Vstup do ní byl z předsíně společný třem celám. Cela byla silně obsazena. Mne dali na poslední patro, kde leželo asi sedm chlapů, nazí, zadky vzhůru. Mouchy a blechy se jim na nich pásly a chlapi hrozně nadávali a kleli. Nebyla to právě povzbuzující podívaná. Měli záda i zadnice rozsekané. Dostali výprask za to, že se snažili něco "organizovat" na venkovních komandech. V cele bylo nesmírné množství much a ještě více blech.

Na cele byly dřevěné pryčny na poschodí a na nich na padrt' rozšmelcovaná sláma. Prostěradlo nebo podhlavník neexistovaly. Každý měl jednu deku, lžici a vojenský ešus. Na cele bylo tak přeplněno, že jsme museli ležet pouze na boku. Myslím, že odhadovat, že nás tam byla stovka, je málo. Ráno jsme se po kotníky brodili v odpadech ze záchodu, který stál v rohu cely a přetékal. Vzduch byl hrozný. Větrat se smělo jen přes den. Večer se musela okna zavřít. Blech bylo tolik, že i po nejnamáhavějším dnu jsem usínal až ráno. Jedním plácnutím jsem jich zasáhl dobrých sedm.

Postavení katolických či jiných kněží bylo mnohem horší než jiných vězňů. Dozorci je zesměšňovali, týrali a honili. Zvláště Rojko se na nich vybíjel. První den nás rozdělili a vyhnali ven na práce na Baukomando. Stavěla se nádrž koupaliště pro SS, vozili jsme písek, odváželi štěrk, něco jsme vyzdívali. Holzkomando štípalo dříví a upravovalo dvůr u

bazénu, původně tam byla betonová cesta. Na ní byla navážka hlíny. Museli jsme beton rozbít krumpáči. Na Baukomandu jsem zpočátku byl asi dva či tři dny. Zvláště Rojko si nás podával. Jednou, když jsem pracoval krumpáčem na betonové cestě u bazénu, seděl u mne celý den. Neříkal sice nic, ale svou přítomností mne nutil, abych celý den bez přestávky pracoval. Jediný trochu snesitelný dozorce byl Soukup. Velmi špatný chlap byl Wachholz. Storch byl sadista, který nám předvedl mnohé ze svých hrůzných exhibicí. Sám jsem ho viděl utlouci jednoho Žida na místě skoro až k smrti. Bezvládné tělo přivezl jiný Žid na kolečkách na polední apel. Tam byl odpočítán ještě jako živý. Odtamtud ho vzal Rojko do ajnclíku a tam ho dodělal, aby ho už mohli zapsat mezi mrtvé. Storchovi podléhal Holzplac.

Po Baukomandu jsem byl zařazen do komanda v Ústí nad Labem. Do Litoměřic jsme chodili pěšky. Vstávali jsme asi v pět hodin. Přibližně hodinu trvalo, než nás zformovali. Na apelu se pravidelně objevoval Lagerkomandant Jöckel. Byl to posedlý člověk, který beze smyslu a bez příčiny mlátil a kopal kdekoho. V šest hodin jsme odpochovali v sevřených řadách bez mezer, noha na nohu. Byla to muka. Večer jsme se vraceli z práce v sedm hodin. Na dráze jsme podbíjeli pražce, přenášeli, upevňovali a vyvažovali kolejnice atd. Oběd jsme nedostávali žádný. Zpočátku nám někde na nádraží vařili nějaké seno, neslazený takzvaný "čaj". V poledne přinesli kotel a mohli jsme to vypít. Při práci byla strašná žízeň. Bylo léto. Nesmírně jsme se potili. Několik dní jsme pracovali pod Střekovem. Ze skály padaly kameny na koleje a podél kolejí. Kameny jsme čistili a nakládali na vagony. Jakmile byl vůz plný, dozorce zapískal, museli jsme naskákat do vagonu a vraceli jsme se na nádraží. Dozorce často pískal, když už vozíky byly v pohybu, takže naskakování se dalo za jízdy a s nebezpečím těžkého úrazu. Téměř každý den jsem se tak dostal na jiné místo.

Jednou jsem si při takovém sbírání a nakládání kamenů pod Střekovem sundal pracovní blůzu a hodil ji ke křoví pod skálou. Postupně jsem se však od ní dostal dost daleko, a když jsem si chtěl pro ni na konci práce doběhnout, nebylo mi to dovoleno. Musel jsem naskočit bez blůzy do jedoucího vlaku... A tak jsem pochodoval Litoměřicemi bez blůzy, pro zábavu esesmanů i kolemjdoucích. Civilní obyvatelstvo, které jsme v Litoměřicích potkávali, se k nám chovalo apaticky. Většinou sklopili oči. Pozorovali jsme, že některým se zacházení s vězni nelíbilo a litovali nás. Jiní byli lhostejní a někteří nám dávali najevo své opovržení. Můj esesman mne kvůli ztracené blůze otravoval a znervózňoval až do nemožnosti po celou cestu až do Terezína. Vyhrožoval mi, že podá hlášení, že jsem blůzu prodal a peníze propil. Přitom to byl on sám, kdo mi nedovolil pro blůzu se vrátit. Postrkoval mě pažbou a posmíval se mi.

Po příchodu na lágr šel ještě před apelem k Wachholzovi. Když mě uviděl Neubauer při apelu v košili, ptal se, co se stalo, a poslal mne pro novou blůzu. Wachholz mne místo blůzy praštil dvakrát násadou od motyky po hlavě a vyhodil mě. Hlásil jsem se k Neubauerovi a ten mne tam poslal znovu. Když se to opakovalo potřetí, zůstal jsem ležet v bezvědomí. Hoši mne odnesli na celu. Když jsem se probral, zjistil jsem, že mezitím už na cele snědli všechno jídlo a na mne zbyl jen prázdný kotel. Také můj příděl chleba na příští den byl už pryč. Když jsem si to všechno uvědomil, byl jsem tak bezmocný a bezradný, že mi bylo do pláče, a ponejprv jsem se neubráníl hořkým slzám. Když jsem ráno posnídal černou bryndu bez chleba, hnal mne Neubauer pro obveselení svého okolí zase pro blůzu k Wachholzovi. Wachholz mne samozřejmě zase vykopl. Pochodoval jsem tedy zase jen v košili. Na pracovišti jsem se snažil dostat do oddílu, který pracoval pod střekovskou

skálou, abych mohl blůzu najít. Ale nebylo to tak jednoduché. Ten den jsem se vůbec nedostal do stejných míst. A tak jsem ještě asi dva nebo tři dny pochodoval bez pracovní blůzy. Konečně se mi podařilo dostat se k ní. Celý den jsem zběsile házel lopatou, abych si příznivě naladil hlídače, který mne sledoval. V poledne se mi zdálo, že se tváří spokojeně, když vidí, jak se dřu. Dodal jsem si tedy odvahy a požádal jsem ho, aby mne doprovodil na druhou stranu Labe, že tam zůstala ležet moje pracovní blůza. Odpověděl mi, že to nemůže udělat a že to musím hlásit Arbeitsführerovi. Ten prohlásil, že je dost času a že mne tam pustí na konci šichty. Před odchodem z práce jsem za ním tedy šel znovu a energicky prohlásil, že mám od Neubauera rozkaz blůzu donést do lágru. Škrabal jsem se do vrchu po železničním náspu, kde sekal trávu nějaký Němec. "Hledáte blůzu? Já ji našel." A ukázal mi místo, kam jsem ji sám před několika dny položil.

Večer po práci jsme byli rádi, když jsme se očistili a dostali na pryčnu. Ráno byl vždy fofr. Zejména když se ranního nástupu zúčastnil Jöckl... Dostal jsem od něho jen dva kopance, ale ty stály za to... Neděle byla zpestřena pouze "holením", při kterém holič - vězeň - takřka jednou žiletkou seškrábal vousy málem i s kůží snad celému lágru. Potom jsme se bavili všelijakými diskusemi a po skupinkách se konaly různé přednášky. Spoluvězňové se mne například ptali na různé duchovní problémy nebo jsem přednášel o některých diskutovaných bodech církevních dějin.

STRAVA - ráno byla takzvaná káva. Byl to neslazený odvar, snad z cikorky. K tomu byl kousek chleba, který jsme ovšem dostávali večer předtím a nechávali jsme si ho na ráno - pokud to ovšem kdo vydržel. V poledne dostali vězni, kteří zůstali v pevnosti, něco na oběd. Večer, pokud jsem pracoval na dráze, býval "guláš", tj. omáčka a v ní tu a tam vložka masa. říkali nám, že je to oběd i večere zároveň. S tehdejšími rektorem semináře (pozdějším kardinálem) Beranem jsme pracovali na Baukomandu. Odváželi jsme spolu šterk na dvoukolé káře. Jednoho dne, když řádl Storch, zažili jsme velké zabíjení Židů. Storch nám hodil jednoho polomrtvého Žida pod káru, když jsme s ní, naplněnou kamením, projížděli průjezdem dolů po svahu. Káru jsme už nemohli zadržet. Stěží se mi podařilo s velkým rizikem odsunout Žida v poslední chvíli nohou, abychom ho nepřejeli. Když jsme se vraceli, ležel v příkopu, ústa nacpaná hlínou a senem. Domníval jsem se, že je již mrtev. Ale na polední apel ho ještě dovezli živého. Odpoledne ho dodělal Rojko.

Mauthausen

Jméno Mauthausen vzbuzovalo úzkost a hrůzu od roku 1938 do roku 1945. Zdejšími koncentrákem a jeho detašovanými "pracovišti" prošlo více než 195 000 vězňů a více než 105 000 z nich zde bylo zavražděno nebo zahynulo ve strašných mukách. Krátce po obsazení Rakouska Německem si SS jako vhodné místo pro vybudování koncentráku vybralo kamenolom poblíž Lince. Jednalo se o "mateřský" lágr pro rakouskou oblast. Převážnou část vězňů tvořili političtí vězni z nejrůznějších důvodů (rasových, náboženských, stranických). Kromě nich zde byly umístěny i zločinecké živly rakouské či německé, které vykonávaly vězeňské funkce (kápové, vedoucí bloků apod.).

Kdo byl "dolifrován" do lágru, byl zcela izolován a zbaven veškeré osobní identity. Pozbyl jméno, stal se pouhým číslem, které nosil na prsou svého oděvu spolu s dalším označením ve tvaru trojúhelníku či hvězdy a písmenem národní příslušnosti (např. F = Francouz).

Vězni budovali vlastní lágr, opevnění, budovy a vybavení pro SS a později byli hlavně nasazeni v kamenolomu. Od roku 1943 pracovali i pro zbrojní průmysl (zejména ve vedlejších, Mauthausenu podléhajících táborech a pracovištích).

Budíček byl v létě od pondělka do soboty ve 4.45 hodin, od 5.15 byl odpočítávací apel a po něm od 6.00 do 12.00 práce. Polední přestávka včetně namaširování a odmaširování do lágru k přepočítání pracovních komand trvala hodinu a od 13.00 až do 19.00 hodin opět pracovní doba. Znovu následoval odpočítávací apel a po něm výdej jídla. V neděli pracovala jen určitá vybraná komanda pro zbrojní průmysl a oddělení trestní. V zimě byl budíček v 5.15 hodin. Práce v kamenolomu trvaly do setmění. Dozorčích esesáků bylo v roce 1938 1 500 a koncem války až do 9 000.

Po levé straně vstupní brány byla věž s kovovými řetězy pro mučení. Vedle věže byla po pravé straně "zed' nářků", kde se podle nálady SS odbývaly první výslechy, ponižování, vězni zde stáli hodiny, ba někdy až dny směrem ke zdi a byli přitom spoutáni řetězy. Na nástupišti čili apelplacu se konalo dvakrát až třikrát denně přepočítávání vězňů, případně se zde prováděly veřejné popravy.

V ubytovacích barácích sloužily ke spaní dvouposchod'ové dřevěné postele, kde na jedné posteli průměrně spali dva vězni. Protože s těly popravených na popravišti narůstaly potíže, bylo ve sklepě u ošetrovny vybudováno krematorium s třemi spalovacími komorami. Před spálením byla mrtvola ohledána na kamenném stole, zda nemá zlaté zuby, které by jí mohly být vyrvány, nebo jestli její kůže nestojí za stažení pro následné zhotovení kabelek pro příslušnice SS. Hned vedle krematoria byly plynové komory, "aby to šlo rychleji a bez přepravy zastřelených".

Starý kamenolom byl vhodným místem pro mučení vězňů. Denně zde bylo nasazováno na práci až 2000 vězňů. Jako pracovní nástroje měli jen sekery a špičáky. Tisíce lidí zde ukončilo svůj život. Nalámaný kámen pak vynášeli vězni po 186 příkrých a úzkých schodech

nahoru k následnému stavebnímu využití. V průměru zde dokázali vězni přežít šest týdnů, maximálně tři měsíce života. Jsou to takzvané "schody smrti". V útesu nejvýše položeném nad lomem byla takzvaná "stěna parašutistů", odkud esesáci nutili vězně skočit anebo je shazovali po skalách dolů ke své zábavě ať už jednotlivě, či po celých skupinách. Některé bloky měly prostor na umytí a nádoby pro WC. Jiné byly i bez těchto základních zařízení.

(dokončení příště)

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy"

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Američtí archeologové našli v Nevadské poušti v hloubce 10 metrů měděný drát odpovídající stáří 15000 let, z čehož usoudili, že již tehdy byl v Americe zaveden telefon. Jejich ruští kolegové kopali u Moskvy v hloubce 20 metrů, která odpovídá stáří 30000 let a našli vůbec nic. A tak došli k závěru, že již před 30000 lety používali v Rusku mobilní telefony.

II.

Přijde malíř do galerie, která vystavuje jeho obrazy a správce mu říká. „Pane, mám pro vás dvě zprávy, jednu dobrou a jednu špatnou, kterou chcete slyšet dřív?“ – „No samozřejmě, tu dobrou.“ – „Jeden mladý muž se tu včera zeptal, jestli po vaší smrti stoupne cena vašich obrazů, a když jsem mu řekl, že ano, tak si je všechny koupil.“ – „A jaká je ta špatná?“ – „Ten muž je váš osobní lékař.“

III.

Mladá žena se ptá svého snoubence: „Drahý, co tě víc přitahuje na ženách? Inteligence anebo krása?“ – „Ani jedno ani druhé, vždyť víš, že se mi líbí jenom ty!“

IV.

Američan, Angličan a Rus srovnávají životní úroveň. Američan: „My máme v rodině většinou 3 auta. Jedno na běžný provoz - nákupy, zaměstnání..., druhé na reprezentaci - divadlo, koncerty, recepce... a třetím jezdíme do zahraničí na dovolenou.“ Angličan: „My máme 2 auta. Jedno na celý rok, a na dovolenou do zahraničí jezdíme tím druhým.“ Rus: „My máme jedno auto - na celou gubernii a do zahraničí jezdíme tankama.“

V.

Typický obsah ženského časopisu: Prvních 50 stran – kuchařské recepty. Posledních 50 stran – rady jak zhubnout.

VI.

Ptají se kamarádi Franty: „Tak jak jsi spokojený v manželství, Franto?“ „Moc ne. Toužil jsem po ženě, která by vařila tak jako moje máti a ona zatím pije jako můj fotr...“

VII.

„Marie, až zemřu, nesundávej mi snubní prsten, prosím.“ – „Proč, Karle?“ – „Aby Pán Bůh věděl, že v pekle jsem už byl.“

VIII.

Baví se dvě ženy: „Kdepak máte manžela?“ „Leží v nemocnici.“ „A na co si stěžuje?“ „Že tam není pivo.“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 10. - 17. března 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 10. března	4. NEDELE POSTNÍ TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
		DRYSICE 9.30	na úmysl dárce
		PODIVICE 11.00	za + dominikánky, kněze a za nová kněžská a řeholní povolání
		TOPOLANY 17.00	za + P. Václava ZAMAZALA +kněze, kteří působili ve farnosti a za nová kněžská povolání
PONDĚLÍ 11. března	PONDĚLÍ PO 4. NEDELI POSTNÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Josefa GULÁKA a Boží požehnání pro rodinu
ÚTERÝ 12. března	ÚTERÝ PO 4. NEDELI POSTNÍ	PODIVICE 8.00	za + rodiče MARÁKOVY, tři syny, dvě snachy, dva vnuky a Boží požehnání pro rodinu
STŘEDA 13. března	STŘEDA PO 4. NEDELE POSTNÍ 1. VÝROČÍ ZVOLENÍ PAPEŽE FRANTIŠKA	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00 na poděkování Pánu Bohu za 50 let života, + rodinu DOŠKOVU a BUČKOVU, a za dar zdraví, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro živou rodinu	
ČTVRTEK 14. března	ČTVRTEK PO 4. NEDELI POSTNÍ	PODIVICE 8.00	za živou a +rodinu MADEJOVU, PICHLEROVU a duše v očisti
PÁTEK 15. března	PÁTEK PO 4. NEDELI POSTNÍ	PUSTIMĚŘ - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	
		PUSTIMĚŘ 17.00	za Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu GAZDÍKOVU, MAHDALOVU, LEKEŠOVU, SMETANOVU a VACULOVU
		PODIVICE 17.00	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
SOBOTA 16. března	SOBOTA PO 4. NEDELI POSTNÍ		
NEDELE 17. března	5. NEDELE POSTNÍ SV. PATRIK, BISKUP TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jaroslava a Františku KOUTNÝCH, živou a +rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Marii KNAPOVOU, rodiče, přátele a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Vlastu POSPÍŠILOVOU, + rodinu a Boží požehnání pro živou rodinu
		TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice

POŘAD BOHOSLUŽEB: 18. - 24. března 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
PONDĚLÍ 18. března	PONDĚLÍ PO 5. NEDĚLI POSTNÍ SV. CYRIL JERUZALÉMSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 17.00	za + P. Josefa GLOSSE, P. Josefa OLEJNÍKA a za nová kněžská povolání
ÚTERÝ 19. března	SLAVNOST sv. JOSEF, SNOUBENEC PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za + Josefa PIVODU, manželku, rodiče a celou + rodinu
		DRYSICE 15.30	za + P. Josefa AMBROZE a + P. Josefa HRAZDILA
		PUSTIMĚŘ 17.00	za + Josefa MAHDALA, manželku, rodiče, bratry, dceru, zetě, vnuka a + rodinu
STŘEDA 20. března	STŘEDA PO 5. NEDĚLI POSTNÍ	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00 za živou a zemřelou rodinu CHARVÁTOVU a MICHÁLKOVU	
ČTVRTEK 21. března	ČTVRTEK PO 5. NEDĚLI POSTNÍ SV. BENEDIKT Z NURSIE (+547), PATRON EVROPY	PODIVICE 8.00	za dar zdraví, dary Ducha svatého, Boží ochranu a pomoc pro našeho duchovního otce
PÁTEK 22. března	PÁTEK PO 5. NEDĚLI POSTNÍ	PUSTIMĚŘ 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		PUSTIMĚŘ 17.00	za živou a zemřelou rodinu PŘEROVSKOU
		PODIVICE 17.00	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
SOBOTA 23. března	SOBOTA PO 5. NEDĚLI POSTNÍ		
NEDĚLE 24. března	KVĚTNÁ NEDĚLE PŘINESTE SI RATOLESTI	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Marii KOUTNOU, manžela, rodiče a Boží požehnání pro rodinu
	PUSTIMĚŘ: 14.00-16.00 VELIKONOČNÍ SV. SMÍŘENÍ /CIZÍ ZPOVĚDNÍK/	DRYSICE 9.30 na poděkování za 70 let života, dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu MICHÁLKOVU, DOBEŠOVU, HODULÍKOVU, HECZKOVU, BABICOVU a SEDLÁČKOVU	
		PODIVICE 11.00: za + Vlastimíra PIVODU, rodiče, sestru, švagra, švagrovou, zetě, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu	
	TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	TOPOLANY 17.00	za + Jaroslava PŘIKRYLA, rodiče z obou stran a Boží ochranu pro živou rodinu

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel. 517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 25. - 31. března 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
PONDĚLÍ 25. března	PONDĚLÍ SVATÉHO TÝDNE	PUSTIMĚŘ 18.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU, MAHDALOVU a ZELENKOVU
PODIVICE: ÚTERÝ - 17.00-18.00: VELIKONOČNÍ SVÁTOST SMÍŘENÍ /CIZÍ ZPOVĚDNÍK/			
ÚTERÝ 26. března	ÚTERÝ SVATÉHO TÝDNE	PODIVICE 18.00	za +Marii a Ludvíka FRÉLICHOVY, syna, dceru, tři zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
DRYSICE: STŘEDA - 17.00-18.00: VELIKONOČNÍ SVÁTOST SMÍŘENÍ /CIZÍ ZPOVĚDNÍK/			
STŘEDA 27. března	STŘEDA SVATÉHO TÝDNE	DRYSICE 18.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu NAVLÁČILOVU
STŘEDA DOPOLEDNE - NÁVŠTĚVA NEMOCNÝCH VE FARNOSTECH			
ČTVRTEK 28. března	ZELENÝ ČTVRTEK	PODIVICE 16.00	za + zemřelé kněze, kteří působili ve farnosti a za nová kněžská povolání
	MŠE SVATÁ NA PAMÁTKU VEČEŘE PÁNĚ	DRYSICE 17.30	za +P. Františka BENÍČKA, otce a +kněze, kteří působili ve farnosti
		PUSTIMĚŘ 19.00	za + Marii a Karla SLÁMOVY, + rodinu SLÁMOVU, JANÁKOVU a OLEJNÍKOVU
PÁTEK 29. března	VELKÝ PÁTEK DEN PŘÍSNÉHO POSTU	PODIVICE 15.00	PAMÁTKA UMUČENÍ PÁNĚ
	SBÍRKA PRO SVATOU ZEMI /POKLADNA U SVATÉHO HROBU/	DRYSICE 17.30	PAMÁTKA UMUČENÍ PÁNĚ
		PUSTIMĚŘ 19.00	PAMÁTKA UMUČENÍ PÁNĚ
SOBOTA 30. března	BÍLÁ SOBOTA VELIKONOČNÍ VIGÍLIE	PUSTIMĚŘ 20.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
NEDĚLE 31. března	 ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ ŽEHNÁNÍ POKRMŮ 12.00: URBI ET ORBI POŽEHNÁNÍ SVATÉHO OTCE	PODIVICE 7.30	za +Marii ČERNOU a duši v očistci
		DRYSICE 9.00	na poděkování Pánu Bohu za 50 let života, 30 let manželství a Boží požehnání pro rodinu HODULÍKOVU
		PUSTIMĚŘ 10.30	za +Ludmilu MIKULKOVOU, rodiče, syna, živou a + rodinu MIKULKOVU a JURÁSKOVU
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice